

הכל חדש

ספר ב'
ללימוד העברית
לתלמידים עולים בכיתות ב-ה

יחידות 1 – 10

משרד החינוך והתרבות

האגף לתכניות לימודים

האגף לשירותי חינוך ורווחה
המחלקה לקליטת תלמידים עולים

 מטח

המרכז לטכנולוגיה חינוכית

2

יחידה 1 — "חבורת המצוינים"

לדניאל נודע שחבריו שייכים לקבוצה ושמה "חבורת המצוינים". דניאל רצה להצטרף לחבורה, והוא מתקבל ברוב קולות. לילדי "חבורת המצוינים" יש מחברת קבוצה, ובה הם רשמים את חוויותיהם, את מחשבותיהם וכו'.

הנושאים הלשוניים:

- יכול/יכולה + שם פועל
- צריך/צריכה
- מלת היחס של בנטייה: שלי, שלך...
- מלות היחס: מ... ועל יד
- ריבוי שם העצם

18

יחידה 2 — פינת החי

ליוסי יש צב קטן, והוא בונה לו כלוב בחצר. יוסי מציע לחבורה להקים פינת חי משותפת. ההצעה מתקבלת בהתלהבות, והילדים כותבים במחברת הקבוצה מתי הם יכולים לבוא ולטפל בבעלי החיים שבפינת החי.

הנושאים הלשוניים:

- צריכים/צריכות + שם פועל
- יכולים/יכולות
- מלת היחס: את
- הפעלים: לתת, לשמור, לשים, לקום, לטפל, לנקות, לשבת — בהווה

34

יחידה 3 — החבורה הולכת לסרט

נירה רוצה ללכת עם תמי לסרט "מאיה טסה לכוכב אחר". תמי יכולה ללכת לסרט רק ביום חמישי, ויום זה הוא גם יום הפגישה של חבורת המצוינים. כל החבורה הולכת יחד לסרט, ובמחברת הקבוצה מספרים הילדים את עלילת הסרט.

הנושאים הלשוניים:

- אפשר / אי אפשר + שם פועל
- ביטויי זמן: ביום ראשון, במוצאי שבת (ימי השבוע), בהתחלה, בסוף, כל יום
- נטיית שם תואר והתאמה במין ובמספר בין שם עצם ובין שם תואר
- משפט מושא: אני חושב ש...
- הפעלים: לעזור ל... לפחד מ... — בהווה
- דומה ל...

50

יחידה 4 — ילדים רוצים לעבוד

לילדי החבורה יש קופה משותפת, אבל אין בה די כסף. הם רוצים לעבוד אחרי הלימודים ומפרסמים מודעה. העבודות שהילדים יכולים לעשות: שמירה על ילדים קטנים, רחיצת מכונות, עשיית עגילים ועזרה בעבודה בגינה.

הנושאים הלשוניים:

- מלת היחס את בנטייה: אותי, אותך...
- משפט מושא: הוא אומר ש...
- לרחוץ, לצבוע, לסדר, לקבל — בהווה
- שמות תואר: אדום, כחול, ירוק, צהוב

66

יחידה 5 — מתנה לבר-מצווה

האח של גליה, דויד, מזמין את ילדי החבורה למסיבת הבר-מצווה שלו. הילדים הולכים לקנות לו מתנה. גליה כותבת במחברת הקבוצה מה היא תעשה ביום הבר-מצווה.

הנושאים הלשוניים:

- כדאי / לא כדאי + שם פועל
- מספרים 1-10 בזכר
- כמה זה עולה? (הספר עולה... המצלמה עולה...)
- להתלבש, להתרגש — בהווה

יחידה 6 — "ברוגז"

חנן ודניאל "ברוגז". הם לא מדברים ולא משחקים זה עם זה. חנן מבקש סליחה, והם משלימים.

הנושאים הלשוניים:

- בניין פֻעַל, גזרת ע"ו, זמן עבר
- בגלל (ביטוי סיבה)
- אף פעם / תמיד
- כאשר (משפטי זמן)
- נטיית אתי, אתך וכו'
- אצל

יחידה 7 — מה קרה לרם?

רם נפל ושבר את היד. אחות בית הספר ויוסי, חברו הטוב, מלווים אותו לבית החולים. רם חוזר הביתה עם גבס על היד, וילדי החבורה באים לבקר אותו.

הנושאים הלשוניים:

- בניין פֻעַל, גזרת השלמים, זמן עבר
- כואב ל...
- הכי + שם תואר
- אסור ל... + שם פועל

יחידה 8 — רותי מצאה שרשרת זהב

רותי מצאה שרשרת זהב, והיא תולה מודעה ליד הדואר. אפרת, שאיבדה שרשרת, מטלפנת לרותי, ומתברר שרותי מצאה את השרשרת שלה. אפרת מספרת ששרשרת זו עוברת במשפחתה מדור לדור.

הנושאים הלשוניים:

- בניין פיעל, גזרת השלמים, זמן עבר
- היה ל... / הייתה ל... / היו ל... (משפט שמני יש ל... בעבר)
- מי ש...
- חבל ש...

יחידה 9 — יום ספורט

בבית ספר "אלון" מתקיים יום ספורט. הילדים מתאמנים לקראת יום זה. ביום הספורט הילדים משתתפים בתחרויות ובמשחקים נגד ילדי בית ספר "ארזים". שני ילדים מחבורת המצוינים מגיעים למקומות ראשון ושני.

הנושאים הלשוניים:

- בניין פיעל, גזרת השלמים, זמן עתיד
- משפטים סתמיים — גוף שלישי רבים
- אם + הווה + ציווי (משפטי תנאי)
- אם + עתיד + עתיד (משפטי תנאי)

יחידה 10 — מדורה עם ההורים

חנן עומד לעבור דירה. ילדי החבורה מתכננים לכבודו מסיבה ליד מדורה. הילדים מומינים את ההורים למסיבה. הם מכינים תבנית, ובה הצגות, שירים ומשחקים. בסוף המסיבה חנן מקבל מהילדים ספר זיכרונות.

הנושאים הלשוניים:

- בניין פיעל, גזרת השלמים, זמן עתיד
- זיהוי פעלים בעתיד (בבניינים שונים)
- מקווה ש... פוחד ש...
- חזרה (משפטי תנאי, הסתמי, משפטי סיבה, צריך + שם פועל, אסור ל... + שם פועל)

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	תארים	מלות יחס	שונות
גינה	אומר	עצוב	מ...	או
חבורה	בוא (לבוא)	רחב	עליז	בעד
קלב	יודע (לדעת)	שמח	של (בנטייה)	בטח
נדנדה	להיות			הכול
סוד	ישן (לישון)			כמו
ספקל	עושה (לעשות)			משהו
עץ	רץ (לרוץ)			נגד
קבוצה				
שחקן כדורגל				אחד
שם				שלושה
שרותים				

תבניות

יכול
יכולה
צריך
צריכה

+ שם פועל

דוגמה: אני צריך להיות בבית.

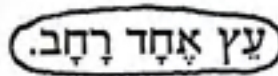
לשון ההוראות

דוגמה
משחק
נכון
אמר
חשבו
כתבו
סמנו
משבץ

בגינה

מה נכון?

סמנו כמו בדוגמה:עץ רחב.
עצים רחבים.דוגמה: יש בגינה: עץ אֶחָד רָחֵב.
שלושה עצים רחבים.1. הקלב > על יד הנדנדה.
על יד הספסל.2. השם של הקלב > חומי.
גורי.3. סבא רוצה לישון > על הספסל.
על העץ.4. נירה אומרת סוד > לנעמה.
לסבא.ילד קטן.
ילדים קטנים.5. בקבוצה יש > רק ילדים גדולים.
ילדים גדולים וילדים קטנים.6. הילקוט של תמי כמו הילקוט > של נירה.
של נעמה.

- בגינה (עמוד 4): המורה מתרגל את המלים החדשות על פי הציור ועל פי המלים הכתובות בתוכו.
- כדאי לתרגל גם את המלים שאינן כתובות בציור (שם, על יד, רחב, כמו, אומר) ולשאול: מה השם של הילדה? הנדנדה על יד הספסל? מה סבא אומר? וכו'.
- כדאי ללמד את המלים ציור וכתוב ולשאול: מה אתם רואים עוד בציור? מה כתוב פה?
- מה נכון? התלמידים מסמנים את ההשלמה הנכונה על פי הציור שבעמוד 4. אפשר לשאול שאלות תוכן נוספות.
- לאחר הסימון אפשר לבקש מהתלמידים הוכחה לתשובותיהם ולשאול, למשל: איך אתה יודע שהשם של הכלב חומי?
- כדאי לתרגל את המלים בהקשרים נוספים. למשל: יש לך כלב? את רוצה לישון? אתה אומר סוד לחבר? וכו'.

צריכה יכולה

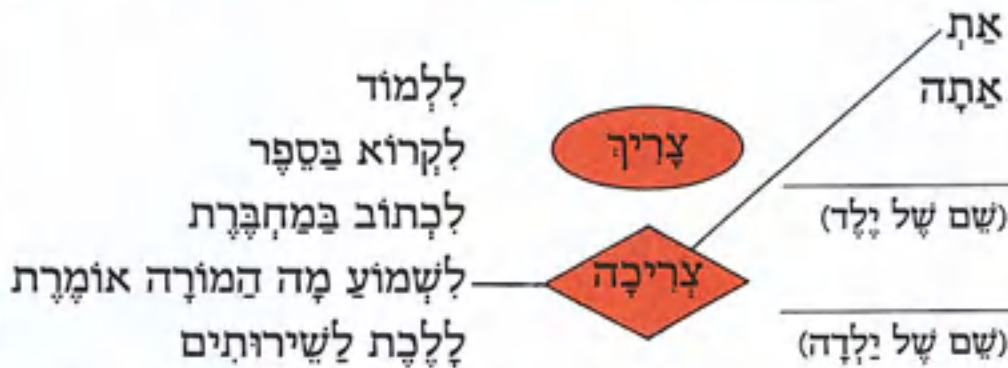

צריך יכול

בשיעור

אמרו:

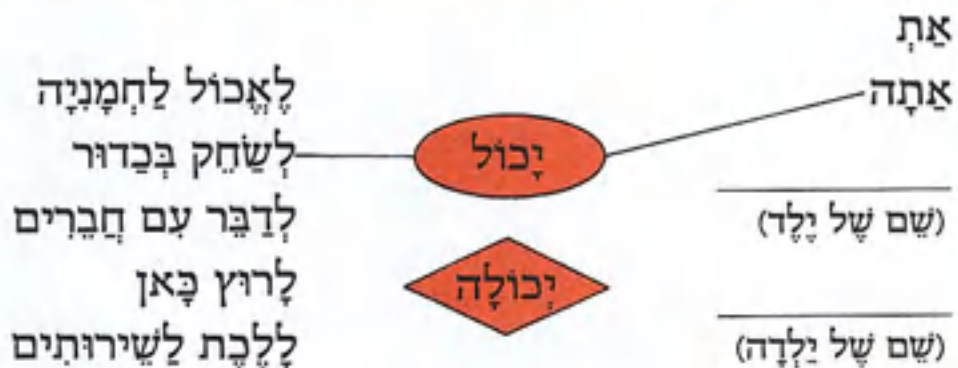
כתבו:

דוגמה: את צריכה לשמוע מה המורה אומרת.

בהפסקה

אמרו:

כתבו:

דוגמה: אתה יכול לשחק בכדור.

- הקניית "יכול וצריך" (לפני התרגילים): משמעות יכול: המורה מכסה את העיניים ושואל: אני יכול לראות עכשיו? המורה לוחש: אתה יכול לשמוע מה אני אומר?
- בשיעור ובהפסקה: ההבדל במשמעות בין צריך ובין יכול מובן מתוך ההקשרים של הפעולות שצריך לעשות בשיעור לעומת הפעולות שיכולים לעשות בהפסקה.
- פעילויות נוספות: 1. התלמידים שואלים זה את זה: מה אתה צריך לעשות בבית? מה את יכולה לעשות בבית? וכו'. 2. כל תלמיד אומר לבן זוגו מה הוא צריך לעשות, ואחר כך מדווחים לכיתה. למשל: אני צריך ללמוד, והוא צריך לאכול.

משחק

צריכה • לרוץ • צריך • צריכה • ללכת • לעשות • לאכול • צריך • צריכה • לדבר

כתבו במשחק כמו בדוגמה:

ב

היא צריכה לרוץ הביתה.
היא _____ ללמוד חשבון.
היא צריכה _____ לחמניה.
היא _____ לכתוב במחברת.
היא _____ לקרוא בפיתה.

א

הוא צריך ללכת לישון.
הוא צריך _____ שיעורים.
הוא _____ לשחק עם האח שלו.
הוא צריך _____ עם המורה.
הוא _____ לדעת עברית.

היא לומדת חשבון.

היא רצה הביתה.

הוא יודע עברית.

הוא עושה שיעורים.

היא קוראת בפיתה.

היא אוכלת לחמניה.

הוא מדבר עם המורה.

הוא משחק עם האח שלו.

הוא הולך לישון.

היא כותבת במחברת.

- משחק: התלמידים משתתפים בהכנת המשחק וכותבים 5 פעלים בלוח אי (זכר) ו-5 פעלים בלוח בי (נקבה).
- תרגיל הכנה למשחק: התלמידים קוראים את עשרת המשפטים של הכרוז (מתחת ללוחות) ומוציאים את המשפטים המתאימים בזכר בלוח אי ובנקבה בלוח בי.
- מהלך המשחק: לוח אי לקבוצת תלמידים אחת, ולוח בי לקבוצה השנייה. הכרוז קורא את המשפטים שלו לא לפי הסדר (בלי לראות את הלוחות). התלמידים מקשיבים לכרוז ומסמנים את המשפטים המתאימים בלוחות. הקבוצה המסמנת ראשונה 3 משפטים ברצף – היא המנצחת.

שלום "חבורת המצוינים!"
בואו לעץ שלנו
היום ב-4:00.

"חבורת המצוינים"

דניאל: מי זה "חבורת המצוינים"?
גליה: זה השם של הקבוצה שלנו.
דניאל: מי בקבוצה שלכם?
גליה: ילדים מבית הספר: נירה, תמי, רם, יוסי, חנן ואני.
דניאל: ואיפה העץ שלכם?
גליה: זה סוד.
דניאל: גם אני יכול להיות בקבוצה?
גליה: אולי. אני צריכה לדבר עם כל החברים בקבוצה.

מי בקבוצה?

סמנו ☐ כמו בדוגמה: נירה ☒

ליאת

רות

חנן

תמי

גליה

יוסי

שרה

דויד

רם

סבתא

גם אני רוצה קבוצה...

• **חבורת המצוינים:** 2 דרכים ללימוד השיחה: א. התלמידים קוראים בעצמם את השיחה וכותבים את התרגילים שלאחריה כעבודה עצמית. לאחר מכן המורה משוחח עם התלמידים כדי לוודא שהבינו ושאל, למשל: מה זה חבורת המצוינים? או: מי רוצה להיות בחבורת המצוינים? אפשר לשאול: איזו מלה מזכירה המלה חבורה? (חבר); ב. המורה שואל את השאלות הנייל כשאלות מנחות לפני הקריאה. התלמידים קוראים את השיחה בוגות ושונים על השאלות. שאלות תוכן טספות: מתי הם צריכים לבוא לעץ? או: מי לא בחבורה? לאחר מכן מסמנים את המלים בתרגיל הבנת הנקרא מי בקבוצה? ומשלימים את התרגיל שבעמוד 9. בשתי הדרכים התלמידים מבינים בעצמם מותך השיחה מהי "חבורת המצוינים".

מה דניאל יודע עכשיו?

כתבו: (יודע) או (לא יודע) כמו בדוגמה:

- דניאל _____ לא יודע _____ מה עושים הילדים בחבורת המצוינים.
- דניאל _____ מה השם של הקבוצה.
- דניאל _____ איפה העץ של הקבוצה.
- דניאל _____ מי בחבורת המצוינים.
- דניאל _____ עם מי גליה צריכה לדבר.

- מה דניאל וכו': בדיקת התבונה של השיחה בעמוד 8 על ידי ארגון שונה של מידע. בדיקה עצמית מעבר לדף.
- כדאי לערוך הצגות: 1. השיחה הכתובה בין דניאל ובין גליה; 2. השיחה הלא כתובה בין גליה ובין חבריה לאחר מכן.
- למשל: דניאל רוצה להיות בחבורה. מה אתם אומרים? • כדאי לקיים שיחה עם חבורות ילדים שונות.
- ציור "בעד ונגד": דוגמה לפתרון בעיה בצורה דמוקרטית על ידי הצבעה. אפשר לערוך הצבעה בכיתה: מי בעד דניאל ומי נגד דניאל? התלמידים צריכים להסביר: אני בעד דניאל, כי... אני נגד דניאל, כי...
- כדאי לערוך הצבעות של בעד ונגד על שאלות אחרות שילדים מעלים בכיתה.

המחברת של "חבורת המצוינים"

תמי: מזל טוב, דניאל. עכשו אתה בקבוצה שלנו.
 נירה: אני צריכה לכתוב על דניאל במחברת הקבוצה.
 דניאל: יש לכם מחברת קבוצה?
 נירה: כן. בטח.
 דניאל: על מה אתם כותבים במחברת?
 נירה: על הכול. גם אתה יכול לכתוב במחברת.
 אתה יכול לכתוב על סרט או על מסיבה.
 אתה יכול לכתוב על משהו עצוב או שמח.
 ואתה יכול לכתוב גם על הילדים בקבוצה.

מחברת הקבוצה

מה חדש?

נירה כותבת:

יש ילד חדש בקבוצה שלנו. השם שלו דניאל.
 דניאל יודע לשחק פדורגל כמו המורה להתעמלות.
 דניאל רוצה להיות שחקן פדורגל.

אתה יודע איפה העץ של חבורת המצוינים?

אני יודע, אבל זה סוד!

- **המחברת של חבורת המצוינים:** התלמידים קוראים וחמורה שואל: מחברת הקבוצה היא רק של דניאל, או רק של תמי? וכו'. ומגיעים למסקנה שהמחברת היא של כל הילדים בחבורה.
- שאלות נוספות על דברי נירה (4 שורות אחרונות בשיחה): דניאל יכול לכתוב על סרט, או על מסיבה? דניאל יכול לכתוב על משהו עצוב? הוא יכול לכתוב על תמי? תלמיד עונה: כן. המורה שואל: איך אתה יודע? או: איפה זה כתוב? התלמיד קורא מתוך דברי נירה את המשפט המוכיח שתשובתו נכונה.
- התלמידים מחברים שאלות דומות.
- **מה חדש?:** התלמידים מתוודעים אל מחברת הקבוצה. שאלת תוכן: מה אתם יודעים על דניאל?

כתבו מה דניאל כותב במחברת הקבוצה:

המצוינים

שמח

דניאל

להיות

צריך, שלנו

שמי: דניאל

עכשו אני לא עצוב, אני _____,

כי אני בחבורת _____.

אני רוצה _____ חבר שלכם.

עכשו אני _____ לדעת איפה העץ _____.

הסוד

מחברת הקבוצה

רם כותב לדניאל:

דניאל, אתה רוצה לדעת איפה העץ

של "חבורת המצוינים"?

העץ שלנו בגינה על יד הבית של תמי.

זה עץ גדול ורחב.

על יד העץ יש ספסל קטן וננדה.

סמנו ☒ על יד העץ של חבורת המצוינים:

- מחברת הקבוצה: התלמידים משלימים את המלים על פי הקטעים שבעמוד 10. בדיקה עצמית מעבר לדף.
- הסוד: אפשר לשאול: למה רם כותב לדניאל במחברת? • התלמידים מסמנים ☒ בציור הנכון – הסוד.
- אפשר לתרגל את מלת היחס על יד בחקשרים נוספים: הכיתה שלנו על יד כיתה ד', הכיסא על יד השולחן, וכו'.
- משחק: מניחים על השולחן כמה חפצים בזוגות, למשל: עיפרון ומחברת, ספר וגיר, חילדים מסתכלים ואומרים: העיפרון על יד המחברת. וכו'. אחד הילדים משנה את סדר החפצים, וחיתלמידים מצביעים רק על החפצים שמקומם השתנה ואומרים: עכשיו הספר על יד המחברת.

7

e

פ

f

e

3

החבר שלי

כתבו כמו בדוגמה:

דוגמה: אני רוצה להיות חבר של גליה.

אני רוצה להיות חבר של _____

אני רוצה להיות חברה של _____

כמו מי?

כתבו כמו בדוגמה:

דוגמה: אני רוצה להיות כמו רם.

אני רוצה להיות כמו _____

אני רוצה להיות כמו _____

אני רוצה להיות כמו _____

רם

אבא

אמא

סבתא

סבא

הדוד שלי

המונה שלי

(שם של ילד)

(שם של ילדה)

• **החבר שלי:** פעילות הבעה: התלמידים משלימים את המשפטים בקריאה ובכתיבה.

• **כמו מי?:** התלמידים משלימים את המשפטים בעזרת המלים שבמלבן משמאל.

• התלמידים אומרים וכותבים במחברותיהם משפטים דומים עם שמות של זמרים, שחקנים, גיבורים ידועים מספרים מוכרים או אנשים אחרים מבית הספר.

מחברת הקבוצה

צריך צריך...

יוסי כותב:

אבא אומר לי: אתה צריך ללכת לבית הספר.
 המורה אומרת לי: אתה צריך לעשות שיעורים.
 אמא אומרת לי: אתה צריך ללכת לישון.
 כל היום אני שומע: אתה צריך, צריך, צריך...

צריך, צריך...

כתבו:

_____ אבא אומר לי:
 _____ אמא אומרת לי:
 _____ המורה אומרת לי:
 _____ :

אבל אני לא רוצה

כתבו כמו בדוגמה:

דוגמה: אני צריך ללכת לישון, אבל אני לא רוצה.

_____ אני צריך _____ אבל אני לא רוצה.
 _____ אני צריכה _____ אבל אני לא רוצה.
 _____ אני רוצה _____ אבל אני לא יכול.
 _____ אני רוצה _____ אבל אני לא יכולה.

- **צריך, צריך:** התלמידים כותבים על עצמם; הם יכולים לחזור על משפטים של יוסי, אם הם נכונים עבורם. הם יכולים להמציא משפטים אחרים באותה תבנית. כמו כן הם יכולים לבחור מי אומר להם את המשפטים: חבר, אח או מישהו אחר.
- התלמידים כותבים על עצמם בשתי התבניות: **אני צריך...**, **אבל אני לא רוצה...** וגם: **אני רוצה...**, **אבל לא יכול...** וכו'.
- כדאי לברר אם התלמידים מבינים את ההבדל במשמעות בין שתי התבניות, ולשאול לאחר שהתלמיד קורא משפט שכתב: **למה אתה לא יכול!**
- **תרגול בעל-פה:** תלמיד קורא משפט שכתב, וחברו מגיב ואומר: **הוא צריך...**, **אבל הוא לא רוצה.**

של מי?

שלנו	שלי
שלכם שלכן	שלך שלך
שלהם שלהן	שלו שלה

כתבו: שלי, שלך, שלה, שלו, ...

דוגמה: סבתא: זאת הקבוצה של נירה ושל רם?
רובו: כן. זאת הקבוצה של שלכם.

גליה: זה הדוד של דניאל?
רובו: כן. זה הדוד _____.

המורה: יוסי, זה הספר _____?
יוסי: לא, זה לא הספר שלי.

המורה: נירה, זה העיפרון _____?
נירה: כן. תודה. זה העיפרון שלי.

אבא: זאת הגינה של תמי?
רם: כן, זאת הגינה _____.

סבא: זאת הקבוצה _____?
רם: כן. זאת הקבוצה שלנו.

דניאל: זה הפלב של תמי ושל נעמה?
נירה: כן. זה הפלב _____.

• של מי?: בהקניית הנטייה של מלת היחס של כדאי להתחיל בגוף שלישי – שלו, שלה:

זה הספר של יוסי. ← זה הספר שלו. וכו'.

• זוגות משפטים: התלמידים כותבים את של בנטייה לפי המשפט השני בזוג.

• תרגול בזוגות: התלמידים שואלים זה את זה על חפצים שונים: זה שלך? זה שלך? זה שלכם? זה שלכן?

של מי זה?

חבורת המצוינים

משפחת כהן

מה של חבורת המצוינים?

כתבו: (שלם) או (לא שלם) כמו בדוגמה:

דוגמה: העץ שלם

הפדור _____

הכלב _____

הפיסאות _____

הטלוויזיה _____

מחברת הקבוצה _____

השעון _____

השולחן _____

האופנים _____

הספסל _____

הנרנדה _____

- של מי זה?: התלמידים מסתכלים בציורים ומשלימים את המשפטים על חבורת המצוינים — מה שלם ומה לא שלם.
- תרגול נוסף: התלמידים אומרים משפטים על דברים ששייכים לכיתה, למשל: המורה שלנו. הלוח שלנו. לעומת דברים ששייכים לכל אחד מהם: הילקוט שלי. וכיו.

איפה אתם רוצים להיות עכשיו?

סמנו ☒ כמו בדוגמה:

דוגמה: אני רוצה להיות כאן.

- איפה אתם רוצים להיות עכשיו? ששוע ושמוש בתבנית — רוצה להיות.
- תרגול בעל-פה: התלמידים מצביעים על אחד הציורים ואומרים: אני רוצה להיות כאן. או: אני רוצה להיות בספרייה.
- אפשר ללמד את המלים: חוף ים, ספרייה, גן חיות, לונה פארק.
- תרגול ברמה גבוהה יותר: התלמידים מצביעים על אחד הציורים ואומרים, למשל: אני רוצה להיות כאן, כי אני אוהב ללכת לגן חיות.

ד	ע	ג	ב	א
ה	צ	ו	ב	ק
כ	ו	ה	מ	ש
ל	ס	פ	ס	ח
ב	ח	ז	ו	ק
ה	ד	נ	ד	נ
ו	ו	ש	י	ל

סִמְנוּ כְּמוֹ בְּדוּגְמָה:

שם

לישון

שחקן

עץ

ספסל

סוד

קבוצה

נדנדה

כלב

תשבץ

1. לא עצוב

2.

3.

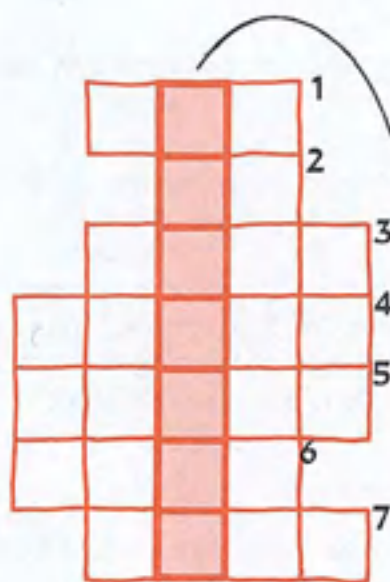
4. דגנאל רוצה _____ שחקן בדורגל.

5.

6. העץ שלנו ב _____ של תמי.

7. היא אומרת והוא _____.

"

חבורת ה"

- משחק תפוזות: המלים בצד ימין מופיעות בלוח התפוזות במאוזן ובמאונך. התלמידים מקיפים אותן כמו בדוגמה.
- התלמידים יכולים להכין עוד ריבועי אותיות בתפוזות מהמלים שלמדו.
- תשבץ: מי שפתר נכון, מקבל במשבצות בטור האנכי המודגש את המלה: מצוינים.

יחידה 2 – פינת החי

המורה יקנה ויתרגל בעל־פה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 20-23) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה. סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבעמוד 19, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שמות בעלי החיים – **אוגר, חתול, צב, תוכי** – מוקנים בעזרת ציורים ומתורגלים בתרגיל הבחירה בהיגדים המתאימים בעמוד 23. ההתייחסות האישית להיגדים אלה מעלה, כאמור, את המוטיבציה של הלומד לחבין את הכתוב. **שימו לב:** שם העצם **אוכל** נבדל מצורת ההווה של הפועל **לאכול** בהגייה בלבד. הטעם בשם העצם הוא על ההברה הראשונה. שם בעל החיים **אוגר** איננו נבדל מצורת ההווה של הפועל **לאגור**, אך כדאי, בשלב זה, לא ללמד את הפועל **לאגור** ולמנוע בכך בלבול מיותר. הצירופים – **בעלי חיים ופינת חי** – נלמדים כאן למרות מורכבותם, עקב הרצון להשתמש בשפה טבעית. יש להתייחס אליהם כאל מלים ולא ללמד את הכלל הדקדוקי של יצירת צירופי הסמיכות. צורת היחיד של **בעלי חיים** היא **בעל חיים**.

פעלים

הפעלים – **לתת, לשמור, לשים, לקום** – מוקנים בהקשרים המבהירים את משמעותם בעמוד 22, ויש חזרה על צורות ההווה של בניין פעל. הפעלים – **לטפל, לנקות** – מוקנים בדרך דומה בעמוד 28, ויש חזרה על צורות ההווה של בניין פיעל בגזרת השלמים והקניה. של צורות ההווה של בניין פיעל בגזרת נחי ל"ה. יש לתרגל את השימוש בפעלים אלה ולא לדקדק בכללי הנטייה של הפעלים בגזרה זו.

מלות יחס

ביחידה זו מוקנית בפעם הראשונה מלת היחס **את**. למלת היחס **את** אין משמעות, ויש שפות שהיא איננה קיימת בהן. אומרים אותה לפני מושא ישיר מיודע (שם עצם + תווית היידוע או שם עצם פרטי). אין ללמד את הילדים את הכלל הדקדוקי. הלימוד יעשה מתוך שימוש רב בפעלים הגוררים אחריהם את מלת היחס **את**.

שונות

בוקר, צהריים, אחרי הצהריים, ערב – שימו לב כי ביטויי הזמן בעברית מופיעים בדרך כלל בצירוף אות היחס **ב**: **בבוקר, בצהריים, בערב**, אך לא בצירוף **אחרי הצהריים**.

תבניות

התבנית **אני צריך / אני יכול** + שם פועל, שנלמדה ביחידה הקודמת ביחיד וביחידה, מופיעה ביחידה זו ברבים זכר. כדאי לתרגל את התבנית במשפטים דומים גם בנקבה רבות. כמו כן כדאי לתרגל את המעבר בין צורת שם הפועל ובין צורות ההווה של הפעלים שנלמדו ביחידה. למשל: **אנחנו צריכים לטפל בכלב**. – **אנחנו מטפלים בכלב**.

לשון ההוראות

כדאי להקנות מלים אלה בעזרת דוגמות, לפני שהתלמידים נתקלים בהם בעת קריאת ההוראות לתרגילים שביחידה.

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	תארים	מלות יחס	שונות
אוגר	אָהַב (לְאָהֹב)	אֵלָה	אֵת	אֵינָהּ יוֹפִי
אוֹכֵל	בֹּנֶה (לְבָנוֹת)			בְּיַחַד
בְּעָלֵי חַיִּים	חֹזֵר (לְחֹזֵר)			עוֹד
גור	יוֹשֵׁב (לְשִׁבָּת)			פּוֹלֵם
הוֹרִים	לְהַגִּיד			בּוֹקֵר
חָצֵר	מְטַפֵּל בְּ... (לְטַפֵּל)			צִהָרִים
חֲתוּל	מְנַקֵּה (לְנִקּוּת)			אַחֲרֵי הַצִּהָרִים
חֲתוּלָה	נוֹתֵן (לְתֵת)			עָרֵב
כְּלוֹב	קָם (לְקוּם)			
מִים	שׁוֹמֵר (לְשׁוּמֹר)			
עוֹנָה	שָׁם (לְשׁוֹם)			
פִּינֵת חַי				
צָב				
קוֹפֶסֶה				
רַעְיוֹן				
תּוֹכִי				

לשון ההוראות

אותיות

הצגה

שאלו

1. מבניות

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{צִרְיָכִים} \\ \text{צִרְיָכוֹת} \\ \text{יְכוּלִים} \\ \text{יְכוּלוֹת} \end{array} \right. + \text{שֵׁם פּוֹעֵל}$$

דוגמה: הן יכולות לשמור על הפית.

2. שימוש במלת היחס אֵת

דוגמה: אני אוהב את הפיתה שלי.

אני אוהב את ...

סמנו ✓ כמו בדוגמה:

דוגמה: אני אוהב את ניר. ✓

- ♥ את ההורים שלי
- ♥ את האחות שלי
- ♥ את האח שלי
- ♥ את החברים שלי
- ♥ את הספרים שלי
- ♥ את האופנים שלי
- ♥ את המורה שלי
- ♥ את הביתה שלי
- ♥ את _____
(שם של ילד)
- ♥ את _____
(שם של ילדה)

אני אוהב

אני אוהבת

כתבו: אני אוהב את ...

אני אוהבת את ...

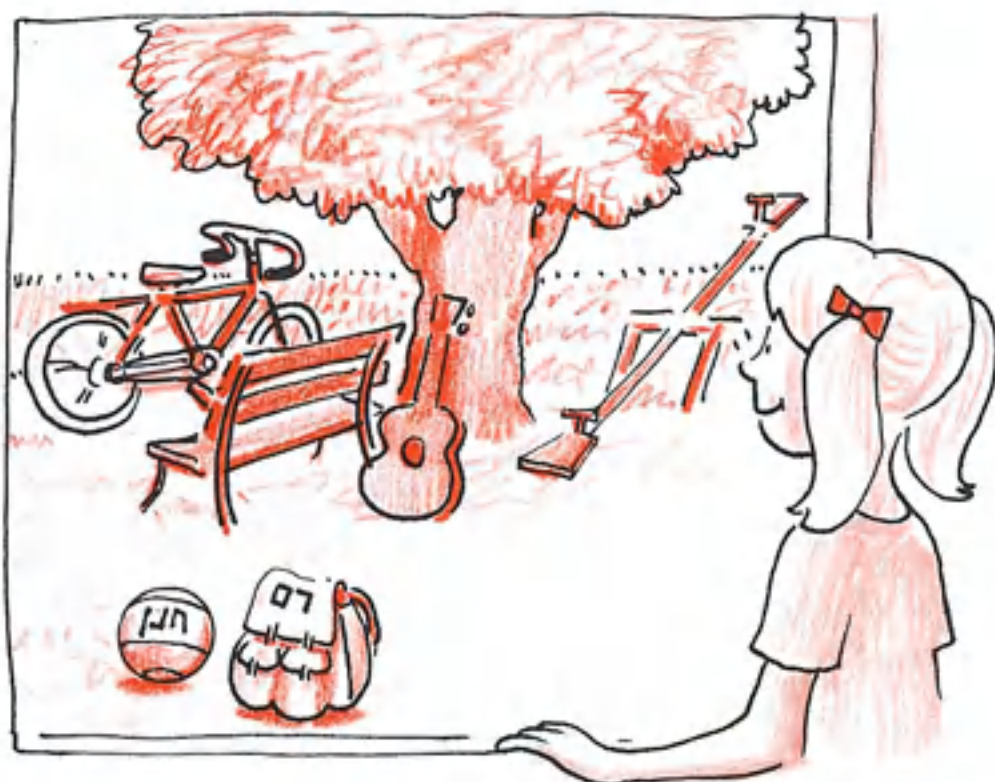
אני

• אני אוהב את...: התלמידים קוראים ואומרים בזה אחר זה את מי הם אוהבים.

• תרגול נוסף של שימוש במלת היחס את – משחקי שרשרת:

1. תלמיד אי עוצם את עיניו. תלמיד ב' משמיע קול. תלמיד א' מזהה את הקול ואומר: אני שומע את (שמו של תלמיד ב'). תלמיד ב' עוצם את עיניו, מקשיב לתלמיד ג' וכו'.
2. תלמיד א' אומר: אני אוהב את אבא. תלמיד ב': אבא אוהב את אימא. תלמיד ג': אימא אוהבת את סבתא. וכו'.

מה תמי רואה?

כתבו מה תמי אומרת:

דוגמה:

• אני רואה את פאיטרה של נירה.

אבל אני לא רואה את נירה.

• אני רואה _____ האופנים של דניאל,

אבל אני לא רואה _____ דניאל.

• אני רואה את _____ של רם,

אבל אני לא רואה _____.

• אני רואה _____.

אבל אני לא רואה את חנן.

- מה תמי רואה? התלמידים כותבים מה תמי אומרת לפי הציור שבראש העמוד ולפי הדוגמה.
- תרגול נוסף: משחק שושלת: תלמיד אי: משה רואה את אילנה, תלמיד ב': אילנה רואה את רחל, תלמיד ג': רחל רואה את אברהם. (משתמשים בשמות התלמידים בכיתה).
- משחק: מניחים ארבעה חפצים על השולחן ואומרים את שמותיהם. תלמיד אי מסתיר שני חפצים ואומר: אני רואה את ה..., אבל אני לא רואה את ה....

לתת • לשמור • לשים • לקום

לתת

נותן
נותנת
נותנים
נותנות

כתבו כמו בדוגמה:

דוגמה: הילד נותן לי עוגה.

הילדים _____ נותנים לי שוקולד.

הילדה נותנת לי סוכריה.

לשמור

שומר
שומרת
שומרים
שומרות

א.

• רם שומר על ליאת.

• הכלבים _____ על הבית.

•

לשים

שם
שמה
שמים
שמות

ב.

• הוא שם את הפסל בבית.

• הם _____ את הפסל בילקוט.

•

לקום

קם
קמה
קמים
קמות

ג.

• אמא קמה בשש בבוקר.

• הילדות _____ בשבע בבוקר.

•

- לתת • לשמור וכו': שלושה משפטים לכל פועל: התלמידים קוראים את המשפט הראשון, משלימים את המשפט השני וקוראים אותו, מחברים את המשפט השלישי, לפי הדוגמה, וקוראים אותו.
- המורה מציע המרה לנושא או למושא, והתלמידים אומרים משפטים נוספים. למשל: תלמיד: הכלב שומר על הבית. המורה: על החצר. התלמיד: הכלב שומר על החצר. המורה: הכלבים שומרים על החצר. וכו'.
- משחק תוספות: תלמיד א': הוא נותן לי תפוח. תלמיד ב': הוא נותן לי תפוח וסוכרייה. תלמיד ג': הוא נותן לי ... וכו'. ברגע שאחד התלמידים אינו זוכר, מתחילים את המשחק מהתחלה.
- הצגה: תלמיד א' מציג משפט בפנטומימה, ותלמיד ב' מתאר מה הוא עשה. למשל: הוא שם את העיפרון על המחברת.

בעלי חיים

יש לי כלב. ☐

אין לי כלב. ☒

אני ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ כלבים.

אני לא ☒ אוהב ☐ אוהבת ☐ כלבים.

סמנו ☒ כמו בדוגמה.

סמנו ☐.

יש לי תוכי. ☐

אין לי תוכי. ☐

אני ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ תוכים.

אני לא ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ תוכים.

יש לי אוגר. ☐

אין לי אוגר. ☐

אני ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ אוגרים.

אני לא ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ אוגרים.

יש לי חתול. ☐

אין לי חתול. ☐

אני ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ חתולים.

אני לא ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ חתולים.

יש לי צב. ☐

אין לי צב. ☐

אני ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ צבים.

אני לא ☐ אוהב ☐ אוהבת ☐ צבים.

• בעלי חיים: כל תלמיד מסמן את המשפטים הנכונים עבורו ומשווה עם חבריו.

• משחק הפכים: תלמיד אי בחר אחד המשפטים. למשל: אני אוהב צבים. תלמיד ב' אומר את החפץ: אני לא אוהב צבים.

• כדאי לקיים שיחה על בעלי חיים. התלמידים אומרים: אני אוהב כלבים, כי... או: אני אוהב פילים, כי... וכו'.

• שאל חבר: התלמידים שואלים זה את זה על פי 4 ההיגדים. למשל: יש לך אוגר? או: אתה אוהב חתולים? וכו'.

מה בקופסה של יוסי?

דניאל: שלום יוסי, מה יש לך בקופסה?
 יוסי: זה סוד.
 גליה: זאת עוגה ליום הולדת?
 יוסי: לא. זה בעל חיים.
 רם: זה אוגר?
 יוסי: לא. זה צב קטן.
 תמי: תן לי לראות את הצב שלך.
 נירה: איזה יופי! אתה שומר את הצב בקופסה?
 יוסי: עכשו הוא בקופסה, אבל אני בונה לו כלוב גדול.
 נירה: איפה אתה בונה את הכלוב?
 יוסי: בחצר שלי.

מה נכון?

סמנו

כלוב

1. בקופסה של יוסי יש: א. עוגה
 ב. צב
 ג. אוגר

2. יוסי בונה כלוב: א. בגינה של תמי
 ב. בחצר של נירה
 ג. בחצר שלו

- מה בקופסה של יוסי? כדאי להקנות את המלים – קופסה, כלוב, בונה, חצר – לפני קריאת השיחה.
- אפשר לקרוא את השיחה בשתי דרכים (ראה יחידה 1, עמוד 8).
- מה נכון? התלמידים מסמנים את החשלמה הנכונה לפי השיחה. בדיקה עצמית מעבר לדף.
- המורה יכול לקרוא את השיחה בפני תלמידים מתקשים כדי להקל עליהם את ההבנה.
- כדאי לקרוא את השיחה במקהלה בשתי קבוצות כדי להשיג שטף בקריאה.
- שאלות תוכן נוספות: מי רואה את הצב של יוסי? מה הסוד של יוסי? • התלמידים ממחזים את השיחה.

בְּחֶצֶר שֶׁל יוֹסִי

תמי: אתה יודע, יש לי צב גדול, אבל אין לו כלוב.
 יוסי: את רוצה לשים את הצב שלך ביחד עם הצב שלי?
 תמי: כן. יופי הם יכולים להיות חברים.
 רם: גם האוגר שלי רוצה חבר.
 אנחנו יכולים לשים בְּחֶצֶר שלך עוד בעלי חיים?
 יוסי: יש לי רעיון. אולי אתם רוצים לבנות ביחד
 פינת חי בְּחֶצֶר שלי?
 גליה: לבנות פינת חי? – זה רעיון מצויץ.

רעיון מצויץ לחבורת המצויצים.

יוסי

רם

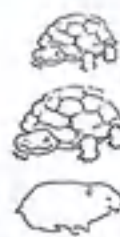
תמי

של מי זה?

כתבו:

לה הצב

אתם שמים עוד בעלי חיים בפינת החי של חבורת המצויצים.

- בחצר של יוסי: שאלה מנחה: מה חבורת המצויצים רוצה לבנות ביחד? למה?
- התלמידים קוראים בזוגות את השיחה ומגלים בעצמם מתוך ההקשר מהי פינת חי.
- לתלמידים מתקשים המורה יכול להסביר מהי פינת חי ולשאול: מה יש בפינת החי של החבורה?
- שאלות תוכן נוספות: מה אין לצב של תמי? איפה הילדים שמים את כל בעלי החיים?
- של מי זה?: התלמידים כותבים על פי השיחה ומתאימים בעל חיים לשם של ילד.
- התלמידים מציעים בעלי חיים נוספים שאפשר לשים בפינת החי של חבורת המצויצים ומציירים אותם בכלובים.

מחברת קבוצה

רותי פותקת:

אני לא רוצה לתת את התוכי שלי לפינת החי.
אני אוהבת מאוד את התוכי שלי.
אני משחקת עם התוכי שלי בבוקר, אני נותנת לו
אוכל בצ'הרים, ובערב אני מדברת עם התוכי שלי.
הוא יודע להגיד "רותי", "שוקולד" ו"שום דבר".
אני רוצה לשמור את התוכי שלי בבית.

חנן כותב:

השם של החתולה שלי מיצי.
היא אוהבת להיות בקצר של יוסי.
היא משחקת עם הילדים ועם הצבים.
עכשו יש לה גורים והם כולם בקצר של יוסי.
אני עצוב כי מיצי לא רוצה לחזור הביתה.

כתבו מה הוא אומר:

- מחברת הקבוצה: שאלות תוכן: למה רותי לא רוצה לתת את התוכי שלה לפינת החי? למה מיצי אוהבת להיות בחצר של יוסי? למה חנן עצוב?
- תרגול נוסף בכתיבה: יש לך בעל חיים, ואתה כותב במחברת הקבוצה שלך כמו רותי או כמו חנן.
- תרגול נוסף בדקדוק: במחברת הקבוצה משנים את השם רותי לרם והופכים כל מועל בנקבה למועל בזכר.

קראו במחברת הקבוצה וכתבו:

התוכי

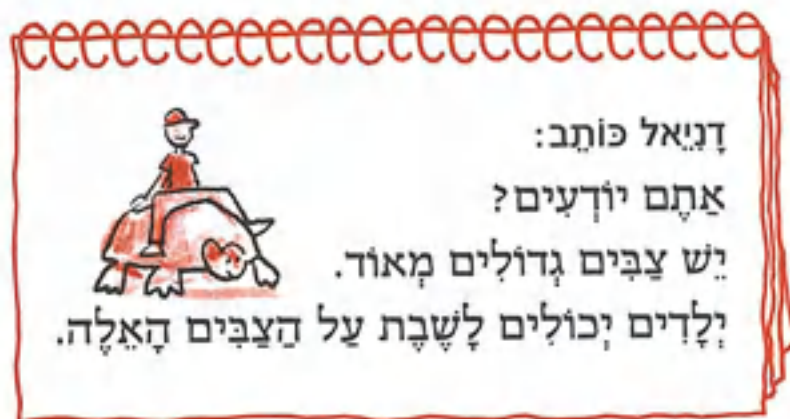
החתולה מיצי

רותי

חנן

דוגמה: • פתוּכִי משחק עם רותי.

- משחקת עם הצבים ועם הילדים.
- מדברת עם התוכי שלה בערב.
- כותב במחברת על מיצי.
- עצוב כי מיצי לא רוצה לחזור לבית שלו.
- אוהבת להיות בחצר של יוסי.
- גר בבית של רותי.

מחברת קבוצה

- **הבנת הנקרא:** (חנן, רותי, החתולה מיצי והתוכי) התלמידים כותבים את הנושא המתאים לכל משפט לפי מחברת הקבוצה בעמוד 26.
- **מחברת הקבוצה:** קטע מידע על צבים: אפשר לשאול את התלמידים אם ראו צבים גדולים כאלה ולערוך שיחה בכיתה על בעלי חיים שונים ועל גן חיות (בהתאם לעושר הלשוני של התלמידים).

תשבץ

1.

2. אֲנַחְנוּ אוֹכְלִים _____ בְּיוֹם הַוִּלְדָּת.

3. הָאוֹגֵר גָּר בְּ _____ .

4. מִי יוֹדֵעַ לְהַגִּיד:

"רֹוּתִי", שׁוֹקוֹלָד וְ"שׁוּם דָּבָר".

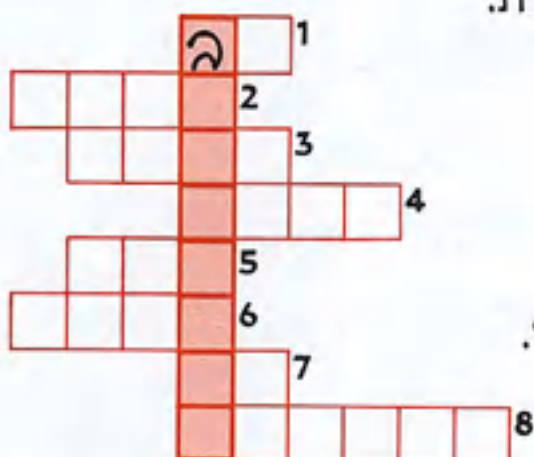
5. יֵשׁ בְּעָלֵי חַיִּים בְּ _____ שֶׁל יוֹסִי.

6. הוּא _____ עַל הַפִּיסָא.

7. חֲבוּרַת הַמְצוּיָנִים בּוֹנָה פִּינָת _____ .

8.

לִטְפֵּל

מִטְפֵּל
מִטְפֵּלָת
מִטְפָּלִים
מִטְפָּלוֹת

לִטְפֵּל • לְנַקּוֹת

• אַתָּה מִטְפֵּל בִּילָדִים קְטָנִים.

• גַּם אַתָּם _____ בִּילָדִים קְטָנִים?

• _____

לְנַקּוֹת

מְנַקֶּה
מְנַקָּה
מְנַקִּים
מְנַקּוֹת

• אַתָּה מְנַקֶּה אֶת הַחֹצֵר שְׁלֶךְ.

• גַּם אַתָּן _____ אֶת הַחֹצֵר שְׁלֶכֶן.

• _____

• תִּשְׁבֹּץ: הַתְלַמִּידִים מְשַׁלְּמִים אֶת הַתְּשֻׁבָּץ וּמִקְבְּלִים בְּטוֹר הָאֲנָכִי הַמוֹדֵגֵשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ: בְּעָלֵי חַיִּים.

• לִטְפֵּל • לְנַקּוֹת: הַתְלַמִּידִים קוֹרְאִים אֶת הַמְּשַׁפְּטִים, מְשַׁלְּמִים אֶת הַמְּשַׁפְּטִים, וּמַחְבְּרִים מְשַׁפְּטִים נוֹסְפִים לְפִי הַמְּרוֹת שֶׁחֲמוּרָה מְצִיעַ. לְמַשֵּׁל: אֶת מְנַקֶּה אֶת הַחֹצֵר. הַמְּרוֹרָה: אֶת הַבֵּית. הַתְּלַמִּיד: אֶת מְנַקֶּה אֶת הַבֵּית. הַמְּרוֹרָה: אֶת הַכִּיתָה. וְכו'.

כְּדֹאֵי לְשֹׂאוֹל שְׁאֵלוֹת נוֹסְפוֹת עִם פְּעִלִּים אֱלֹהִים. לְמַשֵּׁל: בְּמֵה אַתָּה מִטְפֵּל? אֶת אוֹהֶבֶת לְטִיִּיל ב...! מֵה אַתָּם מְנַקִּים? וְכו'.

מתי אנחנו יכולים לבוא לפינת החי?

מחברת
הקבוצה

אני יכול לבוא בפוקר. **אניסל**

אני יכול לבוא בערב. **חנן**

אני יכולה לבוא אחרי הצהריים. **חמל**

אני יכול לבוא בפוקר וגם אחרי הצהריים. **יוסי**

אני יכול לבוא בערב. **קס**

אני יכולה לבוא בפוקר. **ניר**

אני יכולה לבוא בפוקר. **סלי**

כתבו מי יכול לטפל בפעלי החיים:

דוגמה: בפוקר **ניר** **אניסל** נותנים אוכל ומים.

בצהריים _____ מנקים את הכלובים.

אחרי הצהריים _____ מטפלים בצבים ובאוגר.

בערב _____ משחקים עם פעלי החיים.

- **מחברת הקבוצה:** התלמידים קוראים את מחברת הקבוצה וכותבים מי יכול לעשות את העבודות הנחוצות בפינת החי, לפי המועדים שבהם ילדי החבורה יכולים לבוא לפינת החי.
- כדאי לבקש מהתלמידים הוכחה לתשובתם בשאלה: איפה זה כתוב? או: איך אתה יודע?
- אפשר לשאול: אתה רוצה לטפל בצב או באוגר? למה?
- כדאי לתרגל את השימוש בביטויי הזמן — בבוקר, בצהריים, בערב. למשל: לאן אתה הולך בערב? איפה את אוכלת בצהריים? וכו'.

הצגה

אמרו לי מה אני עושה:

דוגמה:

1. את מנקה את הכיתה.

2. אתה שם את הפיסא על השולחן.

3. את רצה למורה וחוזרת לפיסא שלך.

4. אתה נותן את הילקוט לחבר שלך.

5. אתה קם ויושב, קם ויושב.

6. את יושבת על השולחן.

7. אתה אומר: "בוקר טוב, ילדים".

8. את נותנת למורה ספר.

- אמרו לי מה אני עושה: תלמיד א' בוחר משפט מתוך 8 המשפטים ומציג אותו בפנטומימה. תלמיד ב' אומר מה הוא עשה, כלומר קורא את המשפט המתאים. שימו לב: יש משפטים שרק תלמיד (זכר) יכול להציג, ויש משפטים שרק תלמידה (נקבה) יכולה להציג.
- לכיתה מתקדמת: תלמיד אחד מציג אחת מהפעולות (בין שהיא כתובה בזכר, בין בנקבה), וכשאומרים את המשפט המתאים, צריך לשנות לזכר או לנקבה לפי המציג או המציגה.
- כדאי לתרגל את המשפטים גם ברבים בזכר ובנקבה.

אמרו לי מה לעשות:

דוגמה:

- ☐ כ • אתה צריך לשים את הפיסא על השולחן.
- ☒ נ • את צריכה לנקות את הכיתה.
- ☐ ד • את צריכה לתת למורה ספר.
- ☐ מ • אתה צריך לקום ולשבת, לקום ולשבת.
- ☐ ו • אתה צריך להגיד: "בוקר טוב, ילדים!"
- ☐ ז • את צריכה לרוץ למורה ולחזור לפיסא שלך.
- ☐ ח • אתה צריך לתת את הילקוט לחבר שלך.
- ☐ א • את צריכה לשבת על השולחן.

כתבו אותיות כמו בדוגמה:

(30 אות)	8	7	6	5	4	3	2	1
(34 אות)								נ

דוגמה:

- אמרו לי מה לעשות: תלמיד א' בוחר משפט ואומר לתלמיד ב' מה עליו לעשות. תלמיד ב' מבצע את הפעולה.
- משחק "דויד אומר": תלמיד אחד אומר לכל הכיתה מה לעשות. כאשר הוא פותח במשפט: **דויד אומר**, על כולם לבצע את ההוראה. כאשר אינו אומר: **דויד אומר**, התלמידים נשארים ללא תנועה. מי שטעה – יוצא מן המשחק.
- כתבו אותיות: לכל המשפטים המסומנים באותיות (צריך + שם פועל), יש משפטים מקבילים עם אותם פעלים (בזמן הווה) בעמוד 30 (ממוספרים 1-8). התלמידים מוצאים את זוגות המשפטים וכותבים את האותיות מתחת למספרים. אם כותבים את האות הנכונה תחת כל מספר, מקבלים את המלים: **נכון מאוד**.

כתבו מלים בבית, בפינת החי וברחוב:

אני יכול להיות בבית.
אני יכול להיות ברחוב.
אני לא יכול להיות בכלוב, בפינת החי.

מה יש בפינת החי?

מה יש בבית?

רובו

מה יש ברחוב?

רובו

ספסל

ילקוט

אוגר

קלב

כיסא

רובו

מכונית

שולחן

אופנים

ספרים

בית

בעלי חיים

תופי

טלוויזיה

עצים

קופסה

חנות

ילדים

כלב

אוכל

צב

עוגה

• **כתבו מלים:** התלמידים כותבים את שמות חפצים המתאימים בתוך הבית המצויר, בתוך פינת החי המצוירת או בתוך הרחוב. התלמידים בוחרים מה לדעתם יכול להיות בכל אחד מן המקומות, ועליהם לנמק את בחירתם. למשל: גם מכונית יכולה להיות בתוך בית, אם היא מכונית צעצוע. כל תשובה מתקבלת, אם החנמקה מובנת. אפשר גם לכתוב אותה מלה בשני תחומים או בשלושה – גם בבית, גם בפינת החי וגם ברחוב.

• **הוראות למשחק 3 מעמוד 33:**

לתלמיד א' לוח א', לתלמיד ב' לוח ב', ותלמיד ג' הוא הכרוז. הכרוז קורא את שמות המועל (לא לפי הסדר). למשל: לשבת. תלמיד א' מסמן √ ליד **יושב**, ותלמיד ב' מסמן √ ליד **יושבת**. מנצח – הראשון המסמן 4 מלים ברצף.

על יד מי?

כתבו כמו בדוגמה:

אילנה יושבת על יד יוסי.

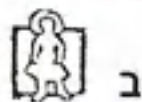
לשבת

יושב

יושבת

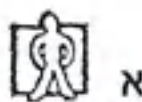
יושבים

יושבות

משחק 1. אני רוצה לשבת על יד _____
(שם של ילד)משחק 2. אתה יושב על יד _____
(שם של ילד)

ב

קמה
נותנת
בונה
מנקה
אוקבת
יושבת

א

בונה
יושב
נותן
אוקב
קם
מנקה

משחק 3.

לאהוב

לבנות

לנקות

לשבת

לתת

לקום

- על יד מי: התלמידים משלימים את המשפטים לפי חציור שבראש העמוד. • משחק 3: הסבר בעמוד 32.
- משחקים: משחקי החלפת מקומות: 1. תלמיד א' אומר, למשל: אני רוצה לשבת על יד משה. תלמיד ב', שישב על יד משה, קם ומפנה מקומו לתלמיד א' ואומר: אני רוצה לשבת על יד אילנה, ומתיישב לידה במקום תלמיד ג', שקם, וכך הלאה. 2. תלמיד א' עומד וגבו לכיתה. התלמידים מחליפים מקומות והתלמיד, שלא ראה את החילופים, מנחש מי יושב על יד מי ושואל: יוסי, אתה יושב על יד שרה? יוסי עונה: לא, אני לא יושב על יד שרה. התלמיד ממשיך לשאול, עד שהוא מצליח לנחש. התלמיד שניחשו את מקומו, עומד עכשיו וגבו לכיתה, והמשחק מתחיל מחדש. 3. ראה הוראות בעמ' 32.

יחידה 3 – החבורה הולכת לסרט

המורה יקנה ויתרגל בעליפה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 36-39) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה. סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבמעמוד 35, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שמות העצם **חללית**, **כדור הארץ**, **כוכב** מוקנים בציורים שבמעמוד 43. שם העצם **חוג** מופיע כאן במשמעות של שיעור המתקיים אחרי הצהריים מחוץ למערכת השעות בבית הספר. שם העצם המופשט **פגישה** יובן מתוך כמה הקשרים: פגישה של חבורת המצוינים או פגישה של תלמיד עם מורה, למשל: **יש לי פגישה עם המורה שלי**. שם העצם **קופה** מופיע כאן במשמעות של קופת קולנוע. לשם העצם **שיעורים** שתי משמעויות: האחת – שיעורים בבית הספר (נלמדה בספר א'), והשנייה, הנלמדת כאן – שיעורי בית.

פעלים

הפעלים **לקנות**, **לנוח**, **לעזור** מוקנים בעזרת הציורים המתארים את השבוע של רובו בעמודים 36-37. הפעלים **דומה ל...**, **עוזר ל...**, **פוחד מ...** מוקנים ומתורגלים בהקשרים המבהירים את משמעותם. לפעלים אלה יש אות יחס מוצרכת, שהיא חלק בלתי נפרד מהם, ויש ללמוד את הפועל עם אות היחס הקשורה אליו. אין צורך ללמוד את החוקיות הקובעת את ניקוד אותיות היחס. התלמידים ילמדו כיצד להגותן מתוך השימוש בשפה. **שימו לב:** תווית היידוע ה' נשארת אחרי אות היחס מ' ואיננה נבלעת בה. למשל: **היא פוחדת מהכלב**.

שמות תואר (תארים)

במקצת התארים צורן הנקבה הוא **-ת**. למשל: **אחרת**, **מעניינת**. בתארים אחרים צורן הנקבה הוא **-ה**. למשל: **מצחיקה**, **נחמדה**, **פתוחה**.

מלות שאלה

כדאי לתרגל את מלות השאלה החדשות – **איזה?**, **מתי?** – ולחזור על מלות השאלה שנלמדו בספר א': **איפה?**, **לאן?**, **מה?**, **מי?** התלמידים יכולים לחבר שאלות על משפטים נתונים. למשל: המורה: **אני קורא ספר מעניין**. התלמיד: **איזה ספר אתה קורא? וכי?**

שונות

ימי השבוע מצוינים במספר סודר, אך בינתיים אין ללמד את המספר הסודר. יש ללמד את ימי השבוע כמלים בודדות ולא לתרגל את המספר הסודר בצירופים אחרים (כגון: אני ראשון בתור). הביטוי **כל יום** יכול להופיע בתחילת המשפט או בסופו. למשל: **רובו נח כל יום. כל יום רובו נח**.

תבניות

- אפשר / אי אפשר + שם פועל:** כאן נלמדת המלה **אפשר** במשמעות של **יכול**. כלומר, האם קיימת או לא קיימת אפשרות לעשות משהו, ולא כמשמעותה בפניית בקשה נימוסית, למשל: **אפשר לקבל קפה?** הנושא בצירופים אלה הוא סתמי. כלומר, אין אומרים מי יכול, לא חשוב מי, או לא ידוע מי. חשובה הפעולה; אם יש אפשרות לעשותה או לא.
- ביטויי הזמן הם בדרך כלל בצירוף אות היחס **ב-:** **ביום ראשון**, **במוצאי שבת** וכו'. יש לתרגל ביטויים אלה פעמים רבות.
- נטיות שם התואר והתאמה בין שם העצם ובין שם התואר: ביחידה זו מתורגלת ההתאמה, אך אין לדרוש מהתלמיד שייצור צירופים חדשים בעצמו, כיוון שהמין הדקדוקי של שמות העצם אינו מובן מאליו. **שימו לב:** צירוף שם עצם ושם תואר מהווה משפט, כאשר שם העצם מיועד ושם התואר אינו מיועד. זהו משפט שמני: **הספר מעניין**. יש תלמידים, שאינם רגילים למשפטים שמניים, ומשפטים שנוסף בהם אוגד ברורים להם יותר. למשל: **הספר הוא מעניין**.
- משפט מושא: אני חושב ש...** תרגול משפטי מושא אלה אינו גורם בדרך כלל קושי בהקניה, אך נותן לתלמיד אפשרות לומר משפטים מורכבים ארוכים.

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	תארים	מלות שאֵלה	שונות
חוג	דומה ל...	אחר	איזה	אז
חללית	טס (לטוס)	מוזר	מתי	אחר-כך
חשמל	ללכת ברגל	מעגן		בהתחלה
יום	מטיל (לטייל)	מצחיק		בסוף
בדור הארץ	נח (לנוח)	נחמד		כל יום
בוכב	עוזר ל...	פתוח		מוצאי שבת
פרטיס	פוגש (לפגוש)			מחר
לילה	פוגד מ... (לפגוד)			יום ראשון
פגישה	קונה (לקנות)			יום שני
קולנוע	רוקד (לרקוד)			יום שלישי
קופה				יום רביעי
שבוע				יום חמישי
שיעורים				יום שישי
(שיעורי בית)				שבת

לשון ההוראות

בינגו
לוח, לוחות
ציור

תבניות:

- אפשר { שם פועל
אי אפשר
דוגמה: אי אפשר לנוח כאן.
- ביטוי זמן: ביום ראשון, במוצאי שבת וכו'.
דוגמה: בשבת אני נח.
- נטית שם תואר והתאמה במין ובמספר בין שם עצם ובין שם תואר.
דוגמות: אני קורא ספר מעגן. החנות פתוחה.
הילדות נחמדות.
- אני חושב ש...
דוגמה: אני חושב שהסרט לא מעגן.

השבוע של רובו

יום ראשון

1

יום שני

2

יום שלישי

3

יום רביעי

4

עמודים 36-37 עוסקים בעניין אחד:

- **השבוע של רובו:** התלמידים אומרים מה רובו צריך לעשות בכל אחד מימי השבוע, לפי הדוגמה שבמוד 37. שימו לב לשימוש אות היתוס ב" לפני ביטוי הזמן.
- כדאי לתרגל את הפעלים בעזרת שאלות נוספות: **למי אתה עוזר? מה את קונה בחנות? מתי אימא נחה? וכו'.**
- התלמידים מספרים על השבוע שלהם לפי הדוגמה של רובו.
- נושא ימי השבוע נותן למורה הזדמנות לשוחח על השבת ועל ערכיה המיוחדים ביהדות.

אמרו לפי הדוגמה:

דוגמה: ביום ראשון רובו צריך לנקות את הבית, אבל הוא נח.
 ביום שני רובו צריך..... אבל.....

הם דומים.

הם לא דומים.

דומה ל... עוזר ל... פוחד מ...

דומה ל...

דומה
דומה
דומים
דומות

1. דן ויגאל הם אחים, אבל הם לא דומים.
דן דומה לאבא, ויגאל דומה לאמא.

כתבו:

_____ אני דומה ל

_____ אני דומה ל

עוזר ל...

עוזר
עוזרת
עוזרים
עוזרות

2. סבתא של נירה לומדת עברית.
נירה עוזרת לסבתא בעברית.

כתבו:

_____ אני עוזר ל

_____ אני עוזרת ל

פוחד מ...

פוחד
פוחדת
פוחדים
פוחדות

3. ליאת לא רוצה להיות בקצצר.
היא פוחדת מהקלב.

כתבו:

_____ אני פוחד מ

_____ אני פוחדת מ

- דומה ל..., עוזר ל..., פוחד מ...: התלמידים קוראים את המשפטים ולומדים את הפעלים החדשים בהקשרם. כל תלמיד כותב משפטים נוספים על עצמו ומשתמש בפעלים החדשים.
- אות היחס מ' איננה מנוקדת, כיוון שניקודה הוא בצירי או בחיריק. למשל: פוחד מכלבים או: פוחד מהכלב.
- המורה מציע המרות. למשל: תלמיד: אני עוזר לסבתא. המורה: לסבתא. תלמיד: אני עוזר לסבתא. המורה: אותה. וכו'.
- מתרגלים את הפעלים גם בשלילה וגם בשאלה. למשל: אני לא פוחד מ... מתי אתה עוזר לאבא?
- העצה: תלמיד אי מצויג את אחד המשפטים בפנטומימה, ותלמיד ב' מנחש איזה משפט הוצג.

אי אפשר

אפשר

3. אפשר ללכת ברגל.

2. אי אפשר לנסוע.

1. אי אפשר לנסוע.

כתבו אפשר או אי אפשר:

לישון.

לישון.

לישון.

עכשו לילה. אין חשמל.

כתבו: מה אפשר לעשות?

כתבו: מה אי אפשר לעשות?

אפשר

אי אפשר לקרוא ספרים.

- לראות טלוויזיה • לכתוב במחברת • לדבר עם חברים • לקרוא ספרים • לישון • לאכול • לשמוע מוסיקה • לחשוב • לנקות את הבית

• אפשר / אי אפשר: שורת הציורים הראשונה היא דוגמה לשימוש ב'אפשר' / אי אפשר. יש תרגול נוסף בשורת הציורים השנייה וכן בתרגילי ההבעה.
 • כדאי לוודא שהמשמעות הסתמית של אפשר מובנת. אפשר לנסוע = כולם יכולים לנסוע (ראה עמוד 34).
 • אפשר לתרגל את התבנית בסיטואציות אחרות: מה אפשר / אי אפשר לעשות בבית, בספרייה, בבית הספר, באוטובוס, ברחוב, בגן הציבורי וכו'.

קולנוע הדר
בואו לסרט המצוין –
מִיָּה טָסָה לְכוֹכֵב אַחֵר
כָּל יוֹם בְּקוֹלְנוֹעַ הָדָר

ביום ראשון

נירה: יש סרט טוב בקולנוע הדר. את רוצה ללכת לסרט היום?
תמי: היום אני לא יכולה.
נירה: למה?
תמי: כי היום יש לי הרבה שיעורים.
נירה: אולי מחר?
תמי: מחר אני רוקדת. יש לי חוג לריקודי עם.
נירה: ביום שלישי את יכולה?
תמי: ביום שלישי וביום רביעי אני שומרת על יואב, האח שלי.
נירה: אז מתי את יכולה ללכת?
תמי: ביום אחר.

1. כתבו: איזה סרט נירה רוצה לראות?

שם הסרט: _____

2. כתבו: מה תמי עושה?

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי
_____	_____	_____	שומרת על
_____	_____	_____	האח שלה

רוקדת ריקודי עם • עושה הרבה שיעורים • שומרת על האח שלה

- שלט הקולנוע: כדאי לקרוא את השלט ולשאול שאלות לבדיקת התבונה. למשל: איזה סרט יש בקולנוע? מה שם הקולנוע? מתי אפשר לראות את הסרט?
- ביום ראשון: שתי דרכים להוראת השיחה (ראה יחידה 1, עמוד 8).
- תרגיל 2: התלמידים ממלאים את היום של תמי לפי השיחה, ואחר כך אומרים: ביום ראשון תמי... וכו'.
- שימו לב: ביצירת המשפט יש להוסיף את אות היחס ב' לפני ביטוי הזמן.
- המשך היום של תמי – ביום חמישי: בעמוד 41 בצד שמאל למעלה.

יום חמישי

יש פגישה של
חבורת האצות.

ביום חמישי

נירה: תמי, את רוצה ללכת לסרט היום?

תמי: היום אי אפשר.

נירה: למה?

תמי: היום יום חמישי, ויש לנו פגישה של חבורת המצוינים.

נירה: נכון, אבל אפשר ללכת עם כל החבורה לסרט.

תמי: זה רעיון טוב. מתי אפשר לקנות כרטיסים?

נירה: כל יום בקופה של הקולנוע.

כתבו את המלים הנכונות:

נירה: ביום _____ אפשר ללכת לסרט
עם _____.

השבוע שלי

דוגמה: בשבת אני נח.

כתבו מה אתם עושים:

ביום ראשון _____
ביום שני _____
ביום שלישי _____
ביום רביעי _____
ביום חמישי _____
ביום שישי _____
בשבת _____

- ביום חמישי: שאלות תוכן נוספות: למה אי אפשר ללכת לסרט ביום חמישי? מי לא יכול ללכת לסרט? "זה רעיון טוב" – מה הרעיון? איפה אפשר לקנות כרטיסים? מתי אפשר לקנות כרטיסים? או: מה אפשר לקנות בקופת הקולנוע? שאלות פשוטות כאלה עשויות לעזור לתלמידים הזקוקים לכך לארגן את המידע שבקטע ולחבין אותו.
- השבוע שלי: התלמידים כותבים על השבוע שלהם. כדאי שיכתבו על דברים מיוחדים שהם עושים אחרי הצהריים.
- כדאי לשוחח על השבת כיום מיוחד; התלמידים מספרים מה הם עושים בשבת, והמורה יכול להרחיב בנושא זה.
- אפשר לדבר על היומן השבועי של כל הכיתה על פי מערכת השיעורים: ביום ראשון יש לנו שיעור התעמלות, וכו'.

... 'א

... 'א

... 'א

... 'א

real

real

קולנוע הדר

הקופה פתוחה:

ביום ראשון
ביום שני
וביום רביעי

ביום שני
ביום שלישי
וביום חמישי

הקופה פתוחה גם במוצאי שבת.

פרטיסים

כתבו אפשר או אי אפשר:

1. אי אפשר לקנות פרטיסים בקופה ביום חמישי בבוקר.
2. לקנות פרטיסים בקופה ביום רביעי בערב.
3. לקנות פרטיסים בקופה ביום שלישי בבוקר.
4. לקנות פרטיסים בקופה ביום שישי אחרי הצהריים.
5. לקנות פרטיסים בקופה במוצאי שבת.
6. לקנות פרטיסים בקופה ביום רביעי בבוקר.

• קולנוע הדר: שאלות הבנה: מתי הקופה פתוחה? מתי הקופה סגורה? (כדאי ללמד את המלה סגור). בחקשר זה המורה יכול לשוחח עם התלמידים על מועדי פתיחת חנויות ובתי קולנוע בישראל, שלא כמו בארצות אחרות. למשל: בשבת ובחגים החנות סגורה.

• כרטיסים: חזרה על ביטויי הזמן ועל התבניות אפשר / אי אפשר + שם פועל.

• התלמידים כותבים אפשר או אי אפשר למי המודעה על הקופה של הקולנוע, ובודקים את תשובותיהם על ידי קיפול שולי הדף.

קופה

אני קונה פרטיסים לכל הקבוצה.

מחברת הקבוצה

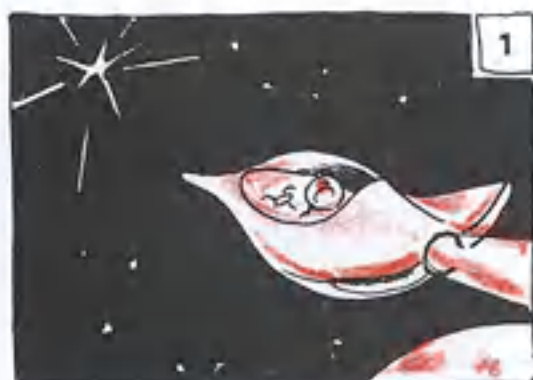
הסרט בקולנוע הדר

חנן כותב:

מִיָּה, יִלְדָּה בַּת תִּשְׁעַ, טָסָה בְּחִלְלִית לְכוּכָב אַחֵר. הִיא
 רוֹאָה בְּתִים מוֹזְרִים וְעֵצִים מוֹזְרִים. הִיא פּוֹגֶשֶׁת שָׁם
 אֶת הַיֶּלֶד לּוֹמְבוּ. לּוֹמְבוּ גָר עַל הַכוּכָב הַזֶּה וְהוּא מְטַפֵּל
 בְּעֵצִים. בְּהִתְחַלָּה מִיָּה פּוֹחֶדֶת מִלוֹמְבוּ, כִּי הוּא לֹא
 דוֹמָה לִילָדִים מִבְּדוֹר הָאָרֶץ. גַּם לּוֹמְבוּ פּוֹחֵד מִמִּיָּה,
 אֲבָל אַחֵר כֵּן הֵם חֲבֵרִים טוֹבִים. בְּסוֹף מִיָּה רוֹצָה
 לַחְזוֹר הַבֵּיתָה, וְלוֹמְבוּ עוֹזֵר לָהּ לַחְזוֹר לְבְּדוֹר הָאָרֶץ.

מִיָּה טָסָה לְכוּכָב אַחֵר

כְּתֹבוּ מְסָפֵר עַל יָד כָּל צִיּוֹר 1, 2, 3, 4.

- מחברת הקבוצה: שאלות תוכן נוספות: לאן טסה מיה? מה היא רואה שם? את מי היא פוגשת? למה היא פוחדת מלומבו? לאן היא חוזרת? או: מיחו לומבו? או: מי עוזר לה?
- מיה טסה לכוכב אחר: התלמידים קוראים מה חנן כותב במחברת וממספרים את הציורים לפי הסדר הכרונולוגי של האירועים שבסרט.

מחברת הקבוצה

אני חושב ש...

אני חושב שזה סרט מצחיק.
רם

הסרט מצוין.

דניאל

הסרט גם מצחיק וגם עצוב.
תמי

אני חושבת שזה סרט מעגנין.
גליה

סמנו ☒

אני רוצה לטוס בִּחֲלִית לכוֹכֵב אחר. ☐

אני לא רוצה לטוס בִּחֲלִית לכוֹכֵב אחר. ☐

שומר

פחד

עוזר

פוגש

משחק

מָרֹבּוּ	עַל הַיְלָדָה הַקְטָנָה	אֶת הַיְלָדִים בְּקִבּוּצָה	לֵאבָא בְּבֵית	
				הוא
				היא
				הם
				הן

- מחברת הקבוצה: התלמידים שואלים זה את זה: מה דניאל חושב על הסרט? מה תמי חושבת על הסרט? וכו'.
- הצעות ללוח המשחק: 1. "מה במשבצת?": תלמיד אי מצביע על משבצת, ותלמיד ב' אומר את המשפט המתאים, ולהפך: אי אומר משפט, רבי מצביע על המשבצת המתאימה. למשל: העליונה מימין = הוא עוזר לאבא בבית.
- 2. "איקס מיקס דריקס": תלמיד אי אומר משפט וממלא את המשבצת המתאימה בסימן X. תלמיד ב' אומר משפט וממלא את המשבצת המתאימה בסימן O. מנצח – הראשון הממלא 3 משבצות ברצף (במאונך, במאוזן או באלכסון).
- 3. כינוי: ראה הסבר בעמוד 45.

מחברת הקבוצה

דניאל כותב:

אני אוהב להיות עם החבורה כל יום.
 אפשר ללכת לסרט עם החבורה.
 אפשר לטייל עם החבורה,
 אפשר לשחק ואפשר לרקוד ביחד.
 למה אי אפשר להיות עם החבורה ביום ובלילה?
 למה אי אפשר לגור עם החבורה בבית אחד?

מה אפשר לעשות עם החבורה?

לדניאל יש חבורה.

גם לכם יש חבורה?

כתבו על החבורה שלכם:

אפשר _____ עם החבורה.

אפשר _____

אי אפשר _____ עם החבורה.

אי אפשר _____

- מחברת הקבוצה: שאלות הבנה: מה דניאל אוהב? מה דניאל רוצה? (לפי שתי השורות האחרונות).
- מה אפשר לעשות עם החבורה? התלמידים יכולים לכתוב משפטים דומים למשפטים שכתב דניאל במחברת הקבוצה או לחבר משפטים משלהם באותה תבנית.
- לעמוד 44: בינו (בארבע קבוצות): מכינים 16 כרטיסים עם המשפטים של המשחק. מערבבים את הכרטיסים. לכל קבוצה שייך טור אחד והפועל המתאים לו. הכרוז קורא משפטים מן הכרטיסים, וכל קבוצה מסמנת את המשבצות המתאימות בטור שלה. הקבוצה הממלאת ראשונה 3 משבצות ברצף – היא המנצחת.

מה אני רואה בסרט?

סמנו כמו בדוגמה:

דוגמה: המכונית פתוחה.
לא פתוחה.

• סבא שמן.
לא שמן.

• הקנות מענינת.
לא מענינת.

• הקלב גדול.
לא גדול.

• הקתולה מצחיקה.
לא מצחיקה.

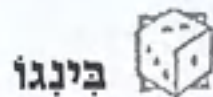
• העץ רחב.
לא רחב.

• הילדים עצובים.
לא עצובים.

• הבית חדש.
לא חדש.

- מה אני רואה בסרט?: התלמידים מסמנים את שם התואר הנכון לפי הציורים. שימו לב: המלה סבא מיודעת על ידי א' בסוף המלה, ולא מוסיפים לה את תווית היידוע ה'.
- משחק בזוגות: תלמיד א' מצייר, למשל, ילדה עצובה. תלמיד ב' אומר: הילדה עצובה. או להפך: תלמיד א' אומר: החתול מצחיק, ותלמיד ב' מצייר.

ילד נחמד

סרט מענין

ילדה נחמדה

ילדים מצחיקים

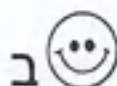
ספרים חדשים

נדנדות גדולות

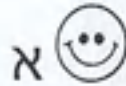
מכונית קטנה

ילדות קטנות

בית חדש

נחמד	מענין	מצחיקים
קטנה	חדש	נחמדה
קטנות	גדולות	חדשים

ילדה	ספרים	בית
סרט	ילדים	ילד
נדנדות	מכונית	ילדות

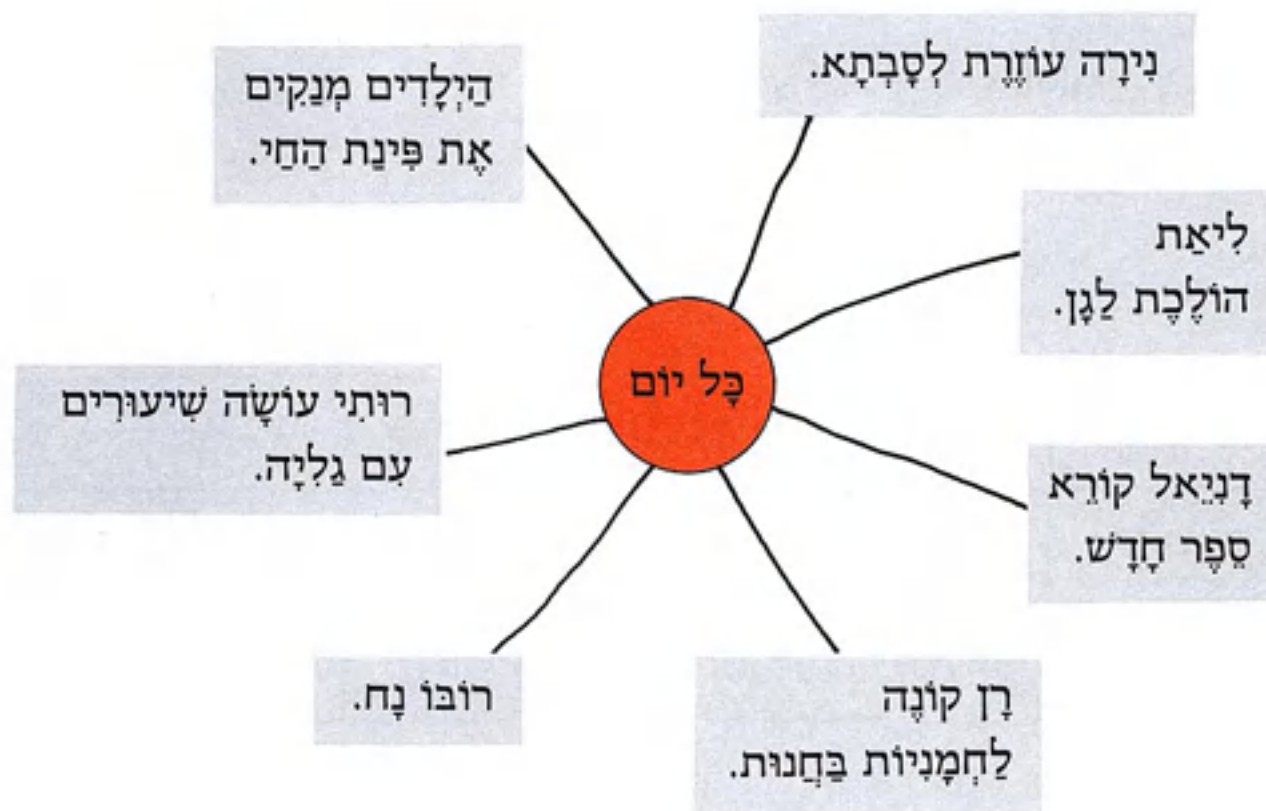
קראו בלוחות של הבינגו ואמרו:

א ב
 דוגמה: ילדה
 קטנה
 נחמדה

- **בינגו** (בשתי קבוצות): קבוצה א' בעלת לוח א', וקבוצה ב' בעלת לוח ב'. הכרוז קורא את הצירופים בלי לראות את הלוחות. כל תלמיד מקשיב לצירופים ומסמן בלוח שלו את המלה מתוך הצירוף. למשל: חכרוז: **נדנדות גדולות**. קבוצה א' מסמנת את המשבצת התחתונה מימין. קבוצה ב' מסמנת את המשבצת האמצעית למטה. הקבוצה המסמנת ראשונה 3 משבצות ברצף (במאונך, במאוזן או באלכסון) — היא המנצחת.
- **תרגול נוסף בקריאה**: התלמידים קוראים מלה מכל לוח, מיידיעים את שם העצם ויוצרים צירוף כמו בדוגמה.

כל יום

אמרו לפי הדוגמה:
דוגמה: כל יום רובו נח.

כתבו מה אתם עושים כל יום:

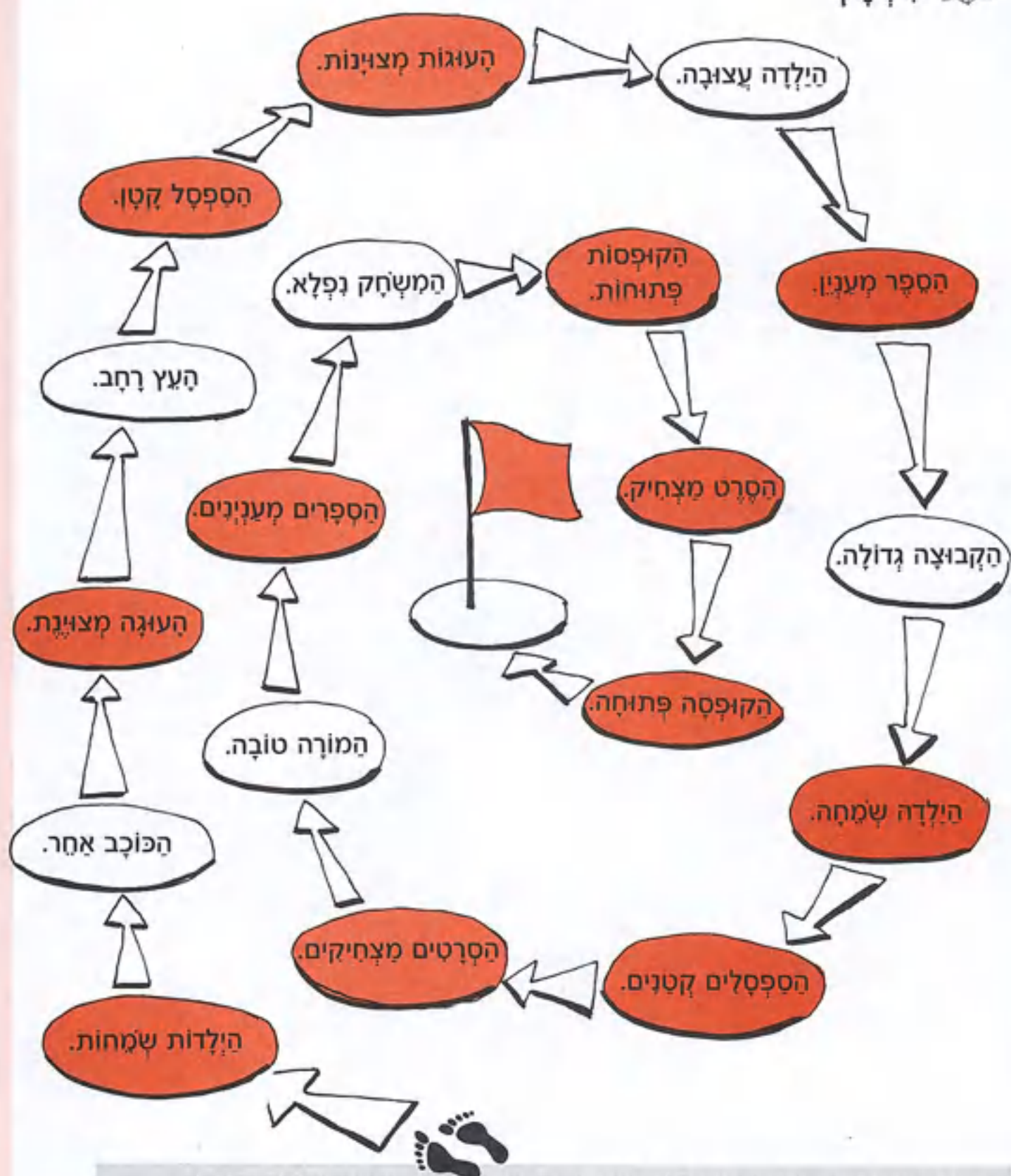

כל יום אני

כל יום אני

כל יום: התלמידים אומרים וכותבים משפטים עם הצירוף כל יום.

משחק

• **משחק "יחיד-רבים":** לכל תלמיד יש חייל (מחק או כל חפץ קטן אחר). מעמידים את החיילים על חץ ההתחלה ומתקדמים לפי התור. מטילים מטבע. אם המטבע נוחת והמספר כלפי מעלה – מתקדמים צעד אחד; אם הציור כלפי מעלה – מתקדמים שני צעדים. כל תלמיד קורא בקול רם את המשפט שהגיע אליו, מחפש את המשפט המקביל לו ברבים או ביחיד ומעביר אליו את החייל. למשל: הגיע ל-**הילדות שמחות** – עובר ל-**ילדה שמחה**. או: הגיע ל-**העוגה מצוינת** – עובר ל-**העוגות מצוינות**. למשפטים באליפסות חלבנות אין משפטים מקבילים. הראשון המסיים את המסלול – הוא המנצח.

יחידה 4 – ילדים רוצים לעבוד

המורה יקנה ויתרגל בעליפה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 52-53) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה. סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבעמוד 51, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שמות העצם **גדר**, **דמי כיס** מוקנים בעזרת הציורים שבעמוד 52.

דמי כיס = כסף שילדים מקבלים מההורים להוצאותיהם הקטנות, הפרטיות, כפי שנהוג במשפחות רבות. כדאי ללמד את הצירוף כמלה אחת ולא להסביר כל מלה לחוד. כמו כן אין צורך להתייחס לעובדה שזה צירוף סמיכות. **קופה** נלמדת כאן במשמעות של קופה לאיסוף כסף ולשמירתו. אפשר להביא קופה לכיתה להמחשה. (**שימו לב**: ביחידה 3 המלה **קופה** נלמדה במובן של מקום שקונים בו כרטיסים).

את שם העצם **צבע** כדאי ללמד עם שאר הצבעים (**אדום**, **ירוק** וכו'), ולא עם הפועל **לצבוע**, שכן בשפות אחרות שם העצם והפועל אינם בהכרח מאותו שורש כמו בעברית.

פעלים

הפעלים **רוחץ**, **צובע**, **מסדר**, **מקבל** מוקנים בעזרת הציורים שבעמוד 52. יש כאן חזרה על צורות ההווה ושם הפועל של בניין קל שלמים ובניין פיעל שלמים.

שמות תואר (תארים)

בשלב הראשון כדאי ללמד את הצבעים בצורת זכר יחיד בלבד במשפטים כמו: **הספסל בצבע אדום**. כלומר ללא התאמה במין ובמספר בין שם העצם ובין שם התואר: **ספסל אדום**, **חולצה אדומה** וכו'. אפשר להוסיף עוד צבעים בהתאם לרמת הכיתה. ארבע הצורות עם ההתאמה יילמדו מאוחר יותר, כאשר ידעו התלמידים שמות עצם רבים עם המין הדקדוקי שלהם.

תבניות

הנטייה של מלת היחס **את** מוקנית בשני שלבים. בשלב ראשון (בעמוד 53) נלמדת הנטייה בגוף שלישי בלבד: **אותו, אותה, אותם, אותן**. למשל: **אני פוגש את הילד. אני פוגש אותו**. וכו'. כדאי להסביר את הפונקציה של מלת היחס בנטייה. כלומר: **את+הילד=את+הוא=אותו**. בשלב שני (בעמוד 64) נלמדת הנטייה בגוף ראשון ובגוף שני: **אותי, אותך**, וכו'.

משפטי המושא: **הוא אומר ש...** מאפשרים למורה להעשיר את התרגול על ידי העברת המשפטים לדיבור עקיף. למשל: תלמיד א': **אני רואה את הכלב**. המורה לתלמיד ב': **מה הוא אומר?** תלמיד ב': **הוא אומר שהוא רואה את הכלב**. וכו'.

לשון ההוראות

כדאי להדגים את המלים בהקשרים שונים, לפני שתלמידים קוראים את ההוראות לתרגילים, כדי שייבנו בכוחות עצמם כיצד למלא את ההוראות.

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	תארים	מלות יחס	שונות
איש אישה גדר דמי כיס זמן חולצה כיס בתם מודעה צבע קופה שכנים	מבקש (לבקש) מקבל (לקבל) מסדר (לסדר) עובד (לעבוד) צובע (לצבוע) רוחץ (לרחוץ) שואל (לשאל)	יפה אדום ירוק כחול צהוב	את (בנטיה)	מה פתאום?

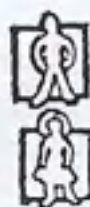
תבניות

1. מלת היחס את בנטיה
דוגמה: אני פוגשת אותה ברחוב.

2. משפט מושא: הוא אומר ש...
דוגמה: הוא אומר שאני נחמד.

לשון ההוראות

בלי (מלים)
חסרים, חסרות
מלה, מלים
משפט, משפטים
צבעו
קו
קראו

רוחץ

רוחצת

צובע

צובעת

מסדר

מסדרת

מקבל

מקבלת

כתבו את המשפטים החסרים:

אני צובעת את הגדר.

גם אני _____.

אני רוחץ את הכלב.

גם אני _____ את הכלב.

היום יום שישי.

אני מקבל דמי כיס (כסף).

גם אני _____.

אני מסדרת את השולחן.

גם אני _____.

- **רוחץ, צובע** וכו': התלמידים כותבים את המשפטים החסרים בתוך הציורים ביחיד נקבה או ביחיד זכר, ונעזרים בצורות הדקדוקיות שבראש העמוד.
- **הצגה**: תלמיד אחד מציג את אחד המשפטים, והכיתה מנחשת איזה משפט הוא הציג. **שימו לב**: כדי להציג את המשפט: **אני מקבל דמי כיס**, דרושים שני תלמידים.
- כדאי ללמד גם את צורות הרבים ואת שמות המעל של פעלים אלה.

אותו • אותה • אותם • אותן

אני רואה את הילדים.
אני רואה אותם.

אני רואה את הילד.
אני רואה אותו.

אני רואה את הילדות.
אני רואה אותן.

אני רואה את הילדה.
אני רואה אותה.

כתבו:

אותו אותה אותם אותן

• הוא אוהב את אמא שלו.

הוא אוהב _____.

• הוא רואה את השכנים שלו.

הוא רואה _____.

• הוא שומע את הכלב שלו.

הוא שומע _____.

• הוא פוגש את החברות שלו.

הוא פוגש _____.

- **אותו, אותה וכו': תרגול בזוגות:** על הלוח כתובה רשימת פעלים הנוררים את מלת היחס את: פוגש, רואה, שומע, אוהב, וכמו כן רשימת שמות עצם ידועים: הורים, ילד, אימא, חתול, חברות, כלבה, שכנים וכו'. תלמיד אי בוחר פועל ושם עצם ואומר משפט, למשל: אני שומע את החתול. תלמיד ב': אתה שומע אותו.
- **תרגול נוסף: משחק ניחוש:** תלמיד אי עומד ליד החלון, מסתכל החוצה, בוחר בשם עצם שראה, למשל: עץ, ואומר: אני רואה אותו. התלמידים מנחשים: את הבית? את המורה? את העץ? התלמיד אומר: כן, אני רואה את העץ. התלמיד המנחש נכונה, מחליף את תלמיד אי, מביט החוצה, ומשחק הניחוש ממשיך.

מה פתאום? אני הולך לישון.

רובו, אתה הולך לישון?

מה פתאום? אני הולך לעבוד.

אין כסף בקופה

יוסי: צריך לקנות אוכל לבעלי החיים.

נירה: אבל אין לנו כסף בקופה.

רם: אפשר לבקש כסף מההורים.

גליה: אנחנו לא צריכים לבקש מההורים.

אנחנו יכולים לעבוד.

רם: מה פתאום לעבוד? ילדים יכולים לעבוד?

נירה: למה לא? אנחנו יכולים לרחוץ מכוניות.

אנחנו יכולים לשמור על ילדים קטנים.

גליה: אני יודעת לעשות עגילים.

דניאל: ואני יכול לעבוד בגינה.

יוסי: גם אני רוצה לעבוד.

גליה: יופי. אז אפשר לכתוב מודעה.

מה נכון?

סמנו ☒ (יש 3 משפטים נכונים).

הילדים רוצים לעבוד,

☐ כי הם רוצים לקנות קופה לקברוצה.

☐ כי הם רוצים לקנות אוכל לבעלי החיים.

☐ כי הם לא רוצים לבקש כסף מההורים.

☐ כי אין להם כסף בקופה.

☐ כי הם צריכים לקנות עגילים.

- אין כסף בקופה: שאלות תוכן: מי משתתף בשיחה? למה הילדים בחבורת המצוינים צריכים כסף? אין כסף בקופה של החבורה? מה הילדים צריכים לעשות? מה רם אומר? מה גליה אומרת? מי מילדי החבורה חושב כמו רם? מי חושב כמו גליה? מה חושבים רוב הילדים? מי חושב אחרת? אילו עבודות הילדים יכולים לעשות? למה הילדים כותבים מודעה?
- כדאי לשוחח על עבודות שונות שילדים יכולים לעבוד בהן: האסוף כסף למטרה מסוימת.
- חמישה תלמידים קוראים את השיחה ומציגים אותה. אפשר להחליט על מצבי רוח שונים המכתיבים אינטונציות שונות בקריאה: לקרוא בכעס, בעליזות, בבכי, בשירה וכו'.

קראו את אין כסף בקופה.
כתבו את המלים החסרות במודעה:

מודעה

ילדים רוצים לעבוד

אנחנו קבוצה של ילדים.

אנחנו רוצים לעבוד אחרי הצהריים.

אנחנו יכולים _____ אכונות

אנחנו יכולים _____

אנחנו _____

אנחנו יכולים לעשות ציורים.

טלפון 881996 (אפשר לדבר עם נירה).

טלפון 887441 (אפשר _____ עם יוסי).

חבורת ה _____

מודעה -
אני רוצה לעבוד, אבל
אני לא יודע לעשות
שום דבר.
רובו.
הטלפון שלי: 889441

מי רוצה לקנות עגילים?
אני עושה עגילים יפים.
טלפון 885051
גליה.

כתבו את המודעה שלכם:

אני רוצה לעבוד.

הטלפון שלי: _____

- התלמידים יכולים להציע מודעה משלהם לפני שהם קוראים את המודעה.
- מודעה: התלמידים משלימים את המודעה על סמך השיחה אין כסף בקופה שבעמוד הקודם.
- משחק תפקידים: תלמיד א' מציג אדם מבוגר, ה"מטלפן" לאחד התלמידים ומזמין אותו לעבוד אצלו בהתאם למודעה שפרסם. התלמידים מציגים את שיחת הטלפון בין "העובד" ובין "המעסיק". שימו לב: אפשר ללמד בעליפה אוצר מלים נוסף (שיופיע ביחידה 5), כדי שהתלמידים יוכלו לומר כמה כסף הם רוצים לקבל לשעה.

בַּעַד וְנָגַד

מַחְבֶּרֶת הַקְּבוּצָה

רם כותב:

אני חושב שילדים לא צריכים לעבוד.
בבוקר אנחנו לומדים, אחרי הצהרים אנחנו
עושים שיעורים, ואין לנו זמן לעבוד.
יש לי כסף, כי אני מקבל כל שבוע דמי-כיס מההורים.
אני יכול לתת כסף לקופה של הקבוצה.

מה פתאום?
אני לא נותן את הכל.

רם, אתה נותן את כל הכסף שלך?

מַחְבֶּרֶת הַקְּבוּצָה

יוסי כותב:

אני חושב שילדים יכולים לעבוד.
אני שומר על ילדים קטנים. אני אוהב
את העבודה הזאת, כי אני גם משחק
עם הילדים וגם מקבל כסף.

כתבו רם או יוסי:

חושב שילדים יכולים לעבוד. _____

חושב שילדים לא צריכים לעבוד. _____

- בעד ונגד: שאלות נוספות (לאחר התרגיל בתחתית העמוד): למה רם חושב שילדים לא צריכים לעבוד? לרם יש כסף? איך? מה הרעיון של רם? כמה כסף רם יכול לתת לקופה של הקבוצה? (כדי לענות על שאלה זו אפשר להיעזר בקומיקס.) למה יוסי אוהב לעבוד?
- אפשר לדון בכיתה על רם, שעמדו בקשר לעבודה של הילדים שונה משל חבריו. עובדת היותו במיעוט אינה מונעת ממנו להביע את עמדתו גם בשיחה וגם במחברת הקבוצה. זוהי דוגמה להמחשת הרעיון של "זכות המיעוט להתבטא" בלשון המובנת לילדים.

אתם חושבים שילדים יכולים לעבוד?

כתבו:

אני חושב/חושבת ש

כי

העבודות שלנו

יוסי כותב:

תמי ויוסי שומרים על ילדים קטנים.
נירה וחסן רוחצים מכוניות.
רות ודניאל עובדים בגינה.
גליה עושה עגילים.

מחברת הקבוצה

העבודות שלנו

סמנו קו כמו בדוגמה:

גליה

רות ודניאל

נירה וחסן

תמי ויוסי

- לפני הכתיבה כדאי לערוך בכיתה ויכוח על עבודה של ילדים. התלמידים יאמרו מה הם חושבים וינמקו.
- העבודות שלנו: הבנת הנקרא: התלמידים מתאימים את השמות לציורים, לפי מחברת הקבוצה של יוסי – העבודות שלנו.
- העגות: תלמיד אחד מציג משפט המתאר את אחת העבודות, והכיתה אומרת מה הוא הציג.

אָדום • יָרוֹק • בָּחוּל • צָהוּב

אָפֿשר לַצְבוֹעַ אֶת הַצִּיּוֹר:

הַעֲבוּדָה שֶׁל נִירָה

רות: נִירָה, אַתְּ רוֹצֶה לְלַכֵּת לְפִינַת הַחֵי?
 נִירָה: לֹא. אֲנִי לֹא יְכוּלָה. אֲנִי צָרִיכָה לְלַכֵּת לַעֲבוּדָה.
 רות: אִיפֹה אַתְּ עוֹבְדֶת?
 נִירָה: בְּגִינָה שֶׁל הַשְּׂכָנִים שְׁלִי.
 רות: מָה אַתְּ עוֹשֶׂה שָׁם?
 נִירָה: אֲנִי צוֹבֵעַת אֶת הַגֶּדֶר וְאֶת הַסֶּפֶסְלִים.
 רות: אַתְּ צוֹבֵעַת אוֹתָם עִכְשָׁיו?
 נִירָה: כֵּן.
 רות: אֵיזָה יוֹפִי. גַּם אֲנִי רוֹצֶה לַצְבוֹעַ.
 נִירָה: טוֹב. אֲנַחְנוּ יְכוּלוֹת לַעֲבוֹד בַּיַּחַד.

- **אָדום, יָרוֹק וכו':** התלמידים צוברים את הציור לפי הכתוב.
- **שאל חבר:** תלמיד אי בוחר צבע ושואל: איפה יש צבע אדום בכיתה? תלמיד בי מצביע ואומר: כאן יש צבע אדום. אפשר ללמוד בעל-פה צבעים נוספים.
- **משחק לתרגול נוסף:** הכיתה מחולקת לקבוצות. המורה אומר: צריך לשים על השולחן דברים בצבע כחול. כל קבוצה מביאה לשולחן המורה חפצים בצבע זה. הקבוצה המביאה הכי הרבה חפצים – היא המנצחת.
- **העבודה של נירה:** שאלות: מי משתתף בשיחה? איפה נירה ורות עובדות? מה הן עושות? או: מה הן צריכות לעשות?

קראו את העבודה של נירה.

סמנו מה נכון:

נירה עובדת > בפינת החי.
בגינה של השכנים.

נירה > רוחצת את הספסלים.
צובעת את הספסלים.

רות ונירה > הולכות לפינת החי ביחד.
עובדות בגינה של השכנים.

העבודה של יוסי

קראו את העבודה של נירה. כתבו את המשפטים הקסרים:

רם: יוסי, אתה רוצה ללכת לפינת החי?

יוסי: אני לא יכול, _____.

רם: _____?

יוסי: אני עובד בחנות הספרים של סבא שלי.

רם: _____?

יוסי: אני עוזר לסדר את הספרים.

רם: אתה מסדר _____?

יוסי: _____.

רם: איזה יופי. גם אני רוצה לעזור בחנות.

יוסי: טוב, _____.

- מה נכון? הבנת הנקרא: התלמידים מסמנים את החשמה הנכונה, לפי השיחה בעמוד הקודם – העבודה של נירה.
- העבודה של יוסי: התלמידים משלימים את השיחה, לפי המתכונת של השיחה בעמוד הקודם – העבודה של נירה. שימו לב: לכל משפט בשיחה האחת יש משפט מקביל בשיחה השנייה. ההבדל הוא במין (בזכר ולא בנקבה) ובסוג העבודה.
- התלמידים יכולים לחבר שאלות תוכן על השיחה (של יוסי ורם), כמו השאלות שבראש העמוד (הנוגעות לשיחה של רות ונירה). למשל: יוסי עובד בפינת החי או בחנות הספרים של סבא שלו?
- הצגה: התלמידים מציגים את השיחה, מאלתרים ואחר כך מציגים את יוסי ונירה הנפגשים ומספרים זה לזה על עבודתם.

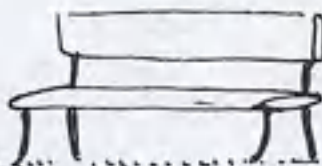
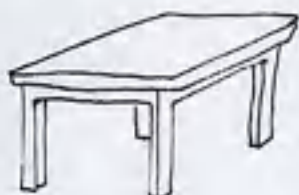
מחברת הקבוצה

רוח כותבת:

אני שמחה. יש לי עבודה חדשה.
 נירה ואני עובדות בגינה של משפחת נרקיס.
 בואו לראות! עכשיו הגדר שלהם בצבע אדום,
 והספסלים בצבע ירוק.
 צריך לצבוע גם את השולחן,
 אני רוצה לצבוע אותו בצבע צהוב.
 שולחן צהוב זה יפה?

צבעו כמו רוח:

יש לי עבודה חדשה, אמא.

נירה, מה קורה לחולצה שלך? אני רואה כתם אדום, כתם ירוק, צהוב...

כתבו מה אמא אומרת:

- **מחברת הקבוצה: חבנת הנקרא:** התלמידים צובעים את הציורים לפי מחברת הקבוצה של רוח.
- התלמידים כותבים, כרצונם, בציור השלישי מה אימא אומרת.
- **הצגה:** התלמידים מציגים את הקומיקס ומוסיפים אלתורים משלהם, תוך כדי הצגת משותפים אחרים ועבודות אחרות.

אתם רוצים לעבוד?

כתבו:

לא יודע
לא יודעתיודע
יודעתלא אוהב
לא אוהבתאוהב
אוהבת

אני _____ לעבוד בגינה.

אני _____ לעשות עגילים.

אני _____ לשמור על ילדים קטנים.

אני _____ לרחוץ מכוניות.

אני _____ לצבוע.

אני _____ לסדר ספרים.

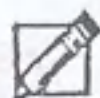
אני אוהב לעשות הכל ביחד!

- אתם רוצים לעבוד? התלמידים כותבים, לפי בחירתם, איזו עבודה הם אוהבים או לא אוהבים, יודעים או לא יודעים.
- משחק: תלמיד אחד קורא את המשפטים שכתב, למשל: אני לא אוהב לעבוד בגינה. התלמידים שכתבו משפט דומה, עונים לו כהד: גם אני לא אוהב לעבוד בגינה. סופרים וכותבים על הלוח כמה תלמידים אוהבים לעבוד בכל עבודה, ובסוף מסכמים ומוצאים איזו עבודה היא הכי מופלארית ואיזו הכי פחות מופלארית, איזו עבודה יותר ילדים יודעים לעשות ואיזו עבודה אינם יודעים לעשות.
- התלמידים אומרים וכותבים מה רובו אוהב לעשות.

אומר ש...

1. כתבו משפטים כמו בדוגמה:

דוגמה:

אני יפה.

הוא אומר שפואו' פפ.

אני יפה.

היא אומרת ש...

אני מצחיק.

הוא

אני שמחה.

היא

דוגמה:

יש לי זמן.

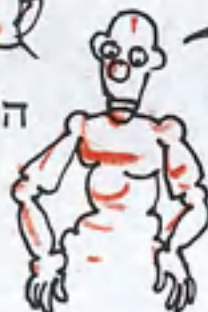
פואו אומר שיש לו לנן.

יש לי חולצה חדשה.

היא

אין לי כיסים.

הוא

2. משחק אומר ש... (ילד א וילד ב).

- **אומר ש...** התלמידים הופכים את המשפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף. שימו לב: א. בארבעת המשפטים הראשונים צריך לשנות את שמות הנזף. למשל: אני... — הוא אומר שהוא...; ב. בשלושת המשפטים האחרונים צריך לשנות את הצורות של מלת היחס ל... בנטייה. למשל: יש/אין לי... — היא אומרת שיש/אין לה...
- **משחק:** תלמיד א' אני עצוב. תלמיד ב' הוא אומר שהוא עצוב. או: יש לי עבודה. — היא אומרת שיש לה...
- **משחק זיכרון:** אחר כך שני תלמידים אומרים משפטים בדיבור ישיר, ותלמיד שלישי צריך לזכור ולומר, למשל: דויד אומר שהוא עצוב, ורינה אומרת שהיא שמחה. אחר כך שלושה תלמידים אומרים משפטים בדיבור ישיר, והרביעי מספר עליהם.

משחק: מלה בכל כּיס

1. כְּתֹבוּ מִשְׁפָּטִים כְּמוֹ בְּדוּגְמָה:

(בְּכָל מִשְׁפָּט יֵשׁ מֶלֶה מִכִּיס א' וּמֶלֶה מִכִּיס ב').

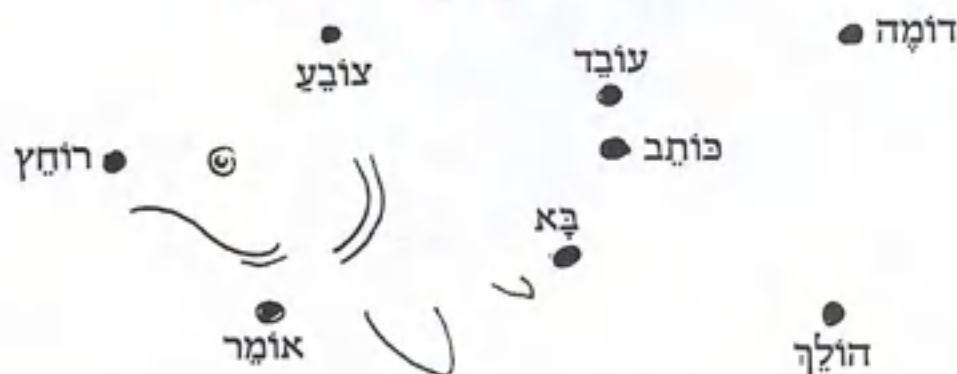
בְּדוּגְמָה: הַשְׁכָּנִים מְבַקֵּשׁ אֶת הַסֵּפֶר הַיֶּלְדָה.

2. מִשְׁחָק בְּכִיתָה

כְּתֹבוּ אֶת הַמְּלִים (אוֹת בְּסוֹף = אוֹת בְּהִתְחַלָּה):

- מֶלֶה בְּכָל כִּיס: 1. תְּרִגִּיל הַבְּעָה: מַחְבְּרִים מִשְׁפָּטִים: בְּכָל מִשְׁפָּט יֵשׁ מֶלֶה מִכִּיס א' וּמֶלֶה מִכִּיס ב'.
- מִשְׁחָק בְּכִיתָה: כּוֹתְבִים עַל כַּרְטִיסִים בְּצַבֵּעַ אֶחָד אֶת הַמְּלִים שֶׁבְּכִיס א' וְעַל כַּרְטִיסִים בְּצַבֵּעַ אֶת הַמְּלִים מִכִּיס ב'. הַתְּלַמִּידִים מְטַיִילִים בְּחֹדֶר לְצִלְיִי מוֹסִיקָה (אוּ תִיפּוֹף). בְּרֹגַע שֶׁהַמוֹסִיקָה נִפְסָקָה, הֵם מְסַתְּדִירִים בְּזוּגוֹת, וְלִכְל זוּג יֵשׁ כַּרְטִיסִים מְשֻׁנֵּי הַצְּבָעִים. כָּל זוּג מְמַצִּיא מִשְׁפָּט וְכוֹתֵב אוֹתוֹ בַּמַּהִירוֹת עַל דֶּף נוֹסֵף.
- אוֹת בְּסוֹף = אוֹת בְּהִתְחַלָּה: מוֹתָחִים קוֹ בֵּין הַמְּלִים, כְּאִשֶּׁר הָאוֹת הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל מֶלֶה אֶחָת שׁוֹוֶה לְאוֹת הָרִאשׁוֹנָה בַּמֶּלֶה הַבָּאָה. אֲפֶשֶׁר לְהַתְחִיל בְּכָל אֶחָת מִן הַמְּלִים. הַצִּיּוֹר שֶׁמִּתְקַבֵּל הוּא דג. אֲפֶשֶׁר לִשְׁחַק מִשְׁחָק דוּמָה בְּעַל־פֶּה.

אותי • אותך • אותנו

- א. קראו את המשפטים.
ב. אתם עושים הצגה בפיתה: מה אני אומר בלי מלים?

1. אני אוהב את החבר שלי.
והוא אוהב אותי.

2. אנחנו שומעים את המורה.
והיא שומעת אותנו.

3. אתה רואה אותי.
ואני רואה אותך.

4. את שומעת אותי.
ואני שומע אותך.

5. אתם רואים אותי.
ואני רואה אתכם.

6. אתן אוהבות אותי.
ואני אוהב אתכן.

מה חסר?

כתבו: אותי אותך אתכם

- אני שואל _____, כי אתה יודע הכול.
אני שואל _____, כי את יודעת הכול.
אני שואל _____, כי אתם יודעים הכול.
הם שואלים אותי, אבל אני לא יודע שום דבר.

• אותי, אותך וכו': כדאי לחסב את תשומת לב התלמידים לקו המקשר בין שם הגוף ובין מלת היחס בנטייה.
אני ← אותי.
• מה חסר?: התלמידים כותבים את מלת היחס את בנטייה לפי שמות הגוף המודגשים.

משחק בינגו

1. כִּתְבוּ 16 מילים בַּמְשֻׁחַק.
2. הַמּוֹרָה (או ילד אֶחָד) קורא מילים, וְאַתֶּם פּוֹתְבִים ☒ עַל יַד כָּל מִלָּה.

איש אישה גדר זמן חולצה צובע צובע
 שואל פתם רחץ מודעה קופה צבע שכנים אדום
 מקביל מסדר מבקש צהוב ירוק חקר

• **בינגו:** כל תלמיד כותב 16 מילים (מתוך 20 המילים המפוזרות) במשבצות שכלוח שלו. הכרוז קורא את המילים בלי לראות את הלוחות. התלמידים מסמנים בלוחותיהם את המילים שקרא הכרוז. התלמיד המסמן ראשון 4 משבצות ברצף בלוח שלו (במאונך, במאוזן או באלכסון) – הוא המנצח.

יחידה 5 – מתנה לבר-מצווה

המורה יקנה ויתרגל בעל־פה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 68–72) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה. סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבעמוד 67, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות העצם

תבניות

שמות העצם **מצלמה**, **מתנה**, **פנס**, **תרמיל** מוקנים בעזרת הציור שבעמוד 72.
שמות העצם **בוטנים**, **גלידה**, **עוגיות**, **צימוקים** מוקנים בעזרת הציור שבעמוד 80.

פעלים

ביחידה זו מוקנות לראשונה צורות שם פועל וזמן הווה של בניין התפעל.
הפעלים **להתלבש**, **להתרגש** מוקנים בהקשרים המבהירים את משמעותם בעמוד 71.
הפועל **עולה** – ראה תחת הכותרת **תבניות**.

שונות

בר-מצווה – כדאי להבהיר את המושג **בר-מצווה** ולשוחח עליו עם התלמידים. אפשר להרחיב את ידיעותיהם בנושא זה בהתאם לרמתם ולנסיונם.

- משמעות התבנית **כדאי** + **שם פועל** מוקנית בעזרת הציורים שבעמוד 70 עם הפועל **ללכת** בלבד. לאחר מכן מתורגלת התבנית בתרגיל שבעמוד 71 עם פעלים רבים. **שימו לב:** בדומה לצירוף **אפשר** + **שם פועל** גם צירוף זה הוא סתמי.
- מספרים בזכר:** בספר אי נלמדו המספרים בנקבה, המשמשים גם למנייה. ביחידה זו נלמדים המספרים בזכר בצירוף שם העצם **שקלים** בדרך פסיבית. כלומר, התלמיד צריך להכיר ולזהות את המספר ולדעת לומר אותו, אך לא להתאים בין שם העצם בזכר או בנקבה ובין המספר. בינתיים התלמיד איננו יכול להשתמש במספרים באופן חופשי. אחת הטעויות הנפוצות בקרב דוברי עברית, היא בהתאמה בין שם העצם ובין המספר הבא לפניו, לכן לא כדאי לתרגל צירופים הדורשים התאמה כזאת.
- הפועל **עולה** מוקנה כאן במשמעותו האידיומטית בצירופים כמו: **השעון עולה 30 שקלים**. בשלב ראשון כדאי לתרגל את הפועל רק בשאלה: **כמה זה עולה?** (כמו בעמוד 69) בלי התשובות, כיוון שהן מחייבות התאמה בין שם העצם ובין הפועל על סמך ידיעת המין הדקדוקי של שמות העצם: **התרמיל עולה...** ו**המצלמה עולה...** בעמוד 80 מוקנות ארבע צורות ההווה של הפועל, וההתאמה הדקדוקית מתורגלת עם שמות עצם שהמין הדקדוקי שלהם ברור.

האוצר הלשוני

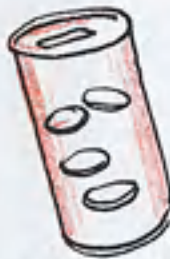
שמות עצם	פעלים	מספרים (בזכר)	שונות
אורח, אורחים	מצלם	אחד	בעוד
בוטנים	מתלבש	שנים (שני)	ברמץנה
בית בנסת	מתנהג	שלושה	הרבה
גלידה	מתרגש	ארבעה	כל כך
חדר	עומד	חמישה	שלוש-עשרה
מצלמה	שר	שישה	
מתנה	עולה [בסף]	שבעה	
פנס		שמונה	
עוגיות		תשעה	
צימוקים		עשרה	
רעש		עשרים	
שקט		שלושים	
שקל, שקלים		חמישים	
תרמיל		מאה	

תבניות

1. בדאי { שם פועל
לא בדאי
 2. מספרים 1-10 בזכר
 3. כמה זה עולה?
- המצלמה עולה 50 שקלים.

5	4	3	2	1
חמישה	ארבעה	שלושה	שנים (שני —)	אחד
10	9	8	7	6
עשרה	תשעה	שמונה	שבעה	שישה

בקופה יש כסף. כתבו כמה שקלים יש בקופה:

שלוש שקלים

צריך להגיד:

שלושה שקלים, ארבעה שקלים... אבל שקל אחד, שני שקלים.

שני

שקל אחד

- מספרים בוכר: ביחידה זו מוקנים המספרים בוכר ומתורגלים עם שם העצם שקלים בלבד.
- בקופה יש כסף: התלמידים כותבים כמה שקלים יש בקופות, לפי המספרים המוצגים בראש העמוד.
- יש ללמד את היוצאים מן הכלל: א. סדר המלים שונה בצירוף שקל אחד; ב. הצורה המיוחדת של 2 — שני שקלים.
- אם רוצים לתרגל מספרים בוכר ובנקבה, צריך לציין את המין הדקדוקי של כל שם עצם כדי לא להכשיל את התלמידים.
- אפשר ללמד את שיר הילדים: עשרה תפוחים היו על העץ. אחד מהם נפל והתפוצץ. תשעה תפוחים היו על העץ. אחד מהם נפל ו...

יש לי בעלי חיים

כתבו את המלים החסרות:

יש לי שלושה תוכים _____.

יש לי חמישה _____.

יש לי _____ אחד.

יש לי שני _____.

- יש לי בעלי חיים: התלמידים מקשרים בין מספר בעלי החיים בציורים ובין המספרים הכתובים במשפטים וכותבים את שמות בעלי החיים החסרים.
- קומיקס: תרגול השאלה: כמה זה עולה? והתשובות במשפטים חסרים, למשל: שני שקלים, בלי לחזור על שם העצם, כדי למנוע את הצורך להתאים בין שם העצם ובין הפועל.

כְּדָאִי • לֹא כְּדָאִי

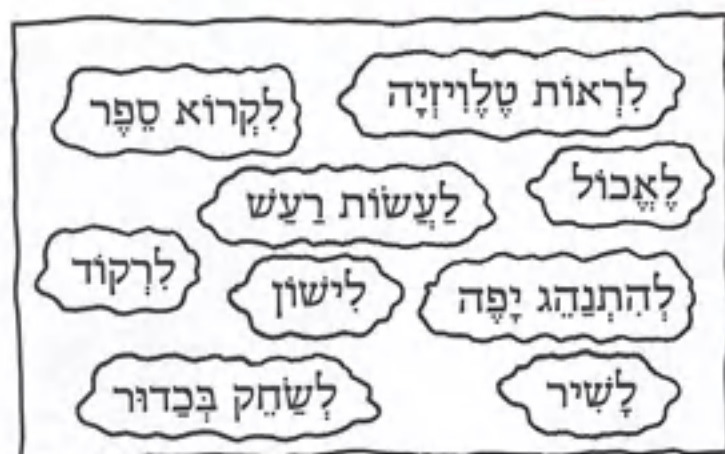
שִׂאלוּ חֲבֵרִים בְּפִתְחָה: **לֹא כְּדָאִי לֵלְכֶת אַחֲרֵי הַצִּהּרִים?**

- **כְּדָאִי / לֹא כְּדָאִי:** העמוד הזה מדגים את משמעות המלים האלה.
- **שיחה בצידודים:** שאלות תוכן: מי רוצה ללכת למשחק כדורגל? מי רוצה ללכת למינות החי? למה כולם רוצים ללכת לבית של גליה?
- **התלמידים מציגים את השיחה בין חנן, רות, רם וגליה.**
- **שאל חנן:** התלמידים שואלים זה את זה ומתווכחים לאן כדאי ללכת בזמנים שונים: בצהריים, לפני הצהריים, בערב, בלילה, בשבת וכו'.

במסיבה

אָמרוּ מַה **כָּדַאי** וּמַה **לֹא כָדַאי** לַעֲשׂוֹת בַּמְסִיבָה:

כָּדַאי

לֹא כָדַאי

להתלבש • להתרגש

כְּתֹבוּ כְּמוֹ בְּדוּגְמָה:

דוּגְמָה: אֲנִי מֵתְלַבֵּשׁ עִכְשָׁו.
אִמָּא עוֹזֶרֶת לִי לְהֵתְלַבֵּשׁ.

לְהֵתְלַבֵּשׁ

מֵתְלַבֵּשׁ

מֵתְלַבֶּשֶׁת

מֵתְלַבְּשִׁים

מֵתְלַבְּשׁוֹת

בְּבוֹקֶר הוּא _____

הֵם _____ וְהוֹלְכִים לַעֲבוֹדָה.

לְהֵתְרַגֵּשׁ

מֵתְרַגֵּשׁ

מֵתְרַגֶּשֶׁת

מֵתְרַגְּשִׁים

מֵתְרַגְּשׁוֹת

הִיא _____, בִּי יֵשׁ לָהּ כָּלָב חָדָשׁ.

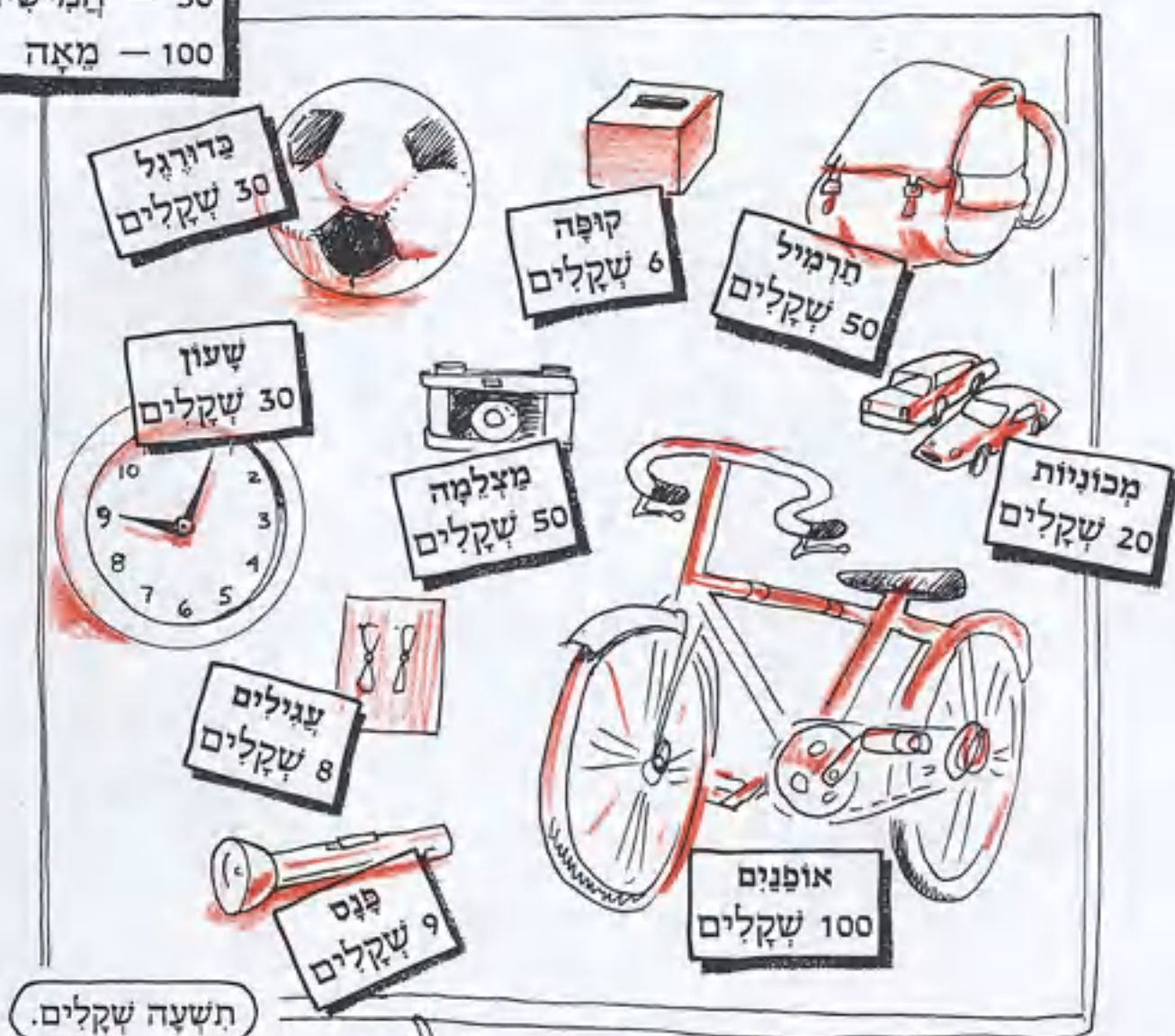
הֵם _____, בִּי הֵם הוֹלְכִים לְמִשְׁחָק בְּדוּרְגָל.

- **במסיבה:** התלמידים אומרים וגם כותבים מה כדאי ומה לא כדאי לעשות במסיבה או במקומות אחרים: בבית הספר, בכיתה, בספרייה, בחצר, בבית של חבר, במוזיאון, בחדר של ההורים וכו'.
- **להתלבש, להתרגש:** התלמידים מחברים משפטים נוספים עם הפעלים להתלבש, להתרגש. אפשר להוסיף גם להתנהג, להתרחץ.

חנות המתנות של יצחק

כאן אפשר לקנות מתנה ליום הולדת ולבר מצוה.

עשרים	20
שלושים	30
חמישים	50
מאה	100

כמה זה עולה?

משחק: כמה זה עולה?

אתם משחקים כמו בדוגמה:

דוגמה:

- חנות המתנות של יצחק: מדרש תמונה לתרגול שמות החפצים בלבד. המורה שואל: מה יש בחנות? והתלמידים עונים לפי הצוירים ולפי המלים הכתובות. • תרגול המספרים: המורה שואל: מה כותב על יד האופניים? התלמידים עונים.
- משחק "כמה זה עולה?": תלמיד אי מצביע על חפץ בצויר ושואל: כמה זה עולה? תלמיד בי עונה במשפט חסר: 9 שקלים. בשלב זה של הלימוד ההצבעה חוסכת את התבנית המורכבת יותר הדורשת התאמה: מצלמה עולה... ועגילים עולים... המשחק מתאים לשון דיבור, בסיטואציה אמיתית, כאשר מצביעים בחנות על חפץ מסוים, שלא יודעים את שמו, ושואלים כמה הוא עולה.

אני רוצה לקנות בחנות המתנות של יצחק

כתבו כמו בדוגמה:

אני רוצה לקנות אופניים, אני זריק מאוה שקלים.

אני רוצה לקנות _____ אני _____

משחק

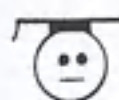

א 😊

פנס	מסיבה	חולצה
מתנה	תרמיל	שקל
קופה	מצלמה	חדר

ב 😊

קופות	תרמילים	חדרים
מתנות	מצלמות	חולצות
מסיבות	שקלים	פנסים

מסיבה, מסיבות

מתנה, מתנות

תרמיל, תרמילים

חולצה, חולצות

חדר, חדרים

קופה, קופות

מצלמה, מצלמות

פנס, פנסים

שקל, שקלים

- אני רוצה לקנות...: תרגיל הבעה על פי התבנית שבדוגמה, המבוסס על הבנת הכתוב בציור שבסמור 72.
- בינו (בשתי קבוצות): קבוצה א' בעלת לוח א', וקבוצה ב' בעלת לוח ב'. הכרוז קורא את המלים בלי לראות את הלוחות. כל תלמיד מקשיב ומסמן את המשבצת הנכונה. הקבוצה המסמנת ראשונה 3 משבצות ברצף (במאונך, במאוזן או באלכסון) – היא המנצחת.
- אפשר לתרגל בעל-פה את המעבר מיחיד לרבים ומרבים ליחיד.

מתנה לדויד

תמי: אתם הולכים למסיבה של דויד במוצאי שבת?
 נירה: כן. כל החבורה הולכת.
 דניאל: מי זה דויד?
 תמי: האח של גליה. הוא בן שלוש-עשרה.
 דניאל: יש לו בר-מצוה?
 נירה: כן. אנחנו צריכים לקנות לו מתנה היום.
 תמי: איפה אפשר לקנות מתנה לבר-מצוה?
 דניאל: בחנות המתנות של יצחק.
 נירה: כדאי ללכת לשם אחרי הצהריים.

גם אני רוצה מתנה לבר-מצוה.

אבל אתה לא בן 13.

מה אתם יודעים על דויד?

כתבו: (כן) או (לא)

- יש לדויד בר-מצוה. _____
- המסיבה של דויד ביום חמישי. _____
- הילדים רוצים לקנות לדויד מתנה. _____
- דויד בן עשר. _____
- דויד אח של תמי. _____
- לדויד יש אחות בחבורת המצוינים. _____

• מתנה לדויד: לפני קריאת השיחה אפשר לשוחח על המושג בר-מצוה.
 • לאחר הקריאה התלמידים יכולים לשאול זה את זה שאלות תוכן משוטות על השיחה. למשל: לאן הולכת כל החבורה?
 • מה אתם יודעים על דויד? התלמידים כותבים כן או לא, לפי השיחה מתנה לדויד, ובדקים את תשובותיהם על ידי קימול שולי הדף.

מחברת קבוצה

גליה כותבת:

אני מתרגשת כי בשבת יש לדויד, האח שלי,
 "בר-מצוה".

בבוקר אנחנו הולכים לבית הכנסת, ודויד עולה לתורה.
 אני אוהבת לשמוע את דויד קורא בתורה,
 אני חושבת שיש לו קול יפה.

בערב, במוצאי שבת, יש מסיבה גדולה. במסיבה אני
 צריכה לעמוד על יד דויד ולהגיד שלום לאורחים.
 אחר כך אני שרה שיר מיוחד לדויד.

חבורת המצוינים, אתם יכולים לעזור לי לשיר במסיבה?

אני מתרגש, כי אני צריך לקרוא בתורה בבית הכנסת.

גליה בשבת של ה"בר-מצוה"

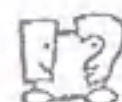

קראו מה גליה כותבת במחברת הקבוצה
 וכתבו בבוקר או בערב.

גליה הולכת לבית הכנסת. _____
 גליה שרה שיר מיוחד לדויד. _____
 גליה אומרת שלום לאורחים במסיבה. _____
 גליה שומעת את דויד קורא בתורה. _____

שאלו חברים בכיתה: מה אתם יודעים על "בר-מצוה"?

- במסגרת השיחה על טקס ה"בר-מצוה" יובהרו מושגים כמו: מצווה, מצוות, עולה לתורה וקורא בתורה. אפשר להזמין לכיתה בני-מצווה, שידגו קריאה בתורה בטעמים, ואפשר גם להביא דוגמאות מוקלטות.
- מחברת הקבוצה: שאלות תוכן: למה גליה מתרגשת? למה דויד מתרגש? מה גליה עושה? מה דויד עושה?
- גליה בשבת וכו': התלמידים משלימים את המשפטים על פי מחברת הקבוצה.
- שאלו חברים: התלמידים מספרים מה ידוע להם על בר-מצווה, והמורה יכול להרחיב בנושא, לפי רמת התלמידים.

מחברת קבוצה

חנן כותב:

אני לא אוהב מסיבות גדולות בבית.
 ההורים שלי אומרים לי:
 אתה צריך להתלבש יפה.
 אתה צריך להתנהג יפה.
 אתה צריך לדבר עם האורחים,
 אבל אני רוצה לשחק בחדר שלי בשקט.

אני אוהב מסיבות גדולות.
 יש הרבה אורחים.
 יש הרבה עוגות.
 יש הרבה רעש.

או **אוהב** **לא אוהב?**

כתבו:

אני **אוהב** **אוהבת** מסיבות גדולות, כי

אני **לא אוהב** **לא אוהבת** מסיבות גדולות, כי

- מחברת הקבוצה: שאלות תוכן: למה חנן לא אוהב מסיבות? למה רובו אוהב מסיבות?
- אוהב או לא אוהב: התלמידים בוחרים לפי רצונם את אחת האפשרויות ומביעים את דעתם בכתיבה.

על יד החנות של יצחק

תמי: אולי בדאי לקנות לדויד תרמיל?
 נירה: אבל תרמיל עולה חמישים שקלים.
 אין לנו כל כך הרבה כסף.
 דניאל: כמה כסף יש לנו?
 נירה: יש לנו שלושים שקלים בקופה.
 רם: בדאי לקנות לו בדורגל. הוא אוהב ספורט.
 תמי: כמה עולה בדורגל?
 רם: שלושים שקלים.
 נירה: יופי! יש לנו כסף לקנות בדורגל.

כתבו בציור:

מה אתם קונים, ילדים?

מה נכון?

סמנו: ☒

☐ הילדים קונים מתנה לדויד.

☐ דויד קונה מתנה לילדים.

☐ בקופה של הילדים אין כסף.

☐ בקופה של הילדים יש שלושים שקלים.

☐ תרמיל עולה כמו בדורגל.

☐ תרמיל עולה חמישים שקלים.

• על יד החנות של יצחק: התלמידים כותבים בציור את תשובת ילדי החבורה לפי השיחה.

• מה נכון? התלמידים מסמנים מה נכון לפי השיחה.

• התלמידים מציגים את השיחה בין תמי, נירה, דניאל ורם.

• אלתור על השיחה: המורה מציע עובדות אחרות, למשל: אם במקום 30 שקלים יש בקופה רק 9 שקלים, קוראים את השיחה לפי העובדה החדשה ומשנים אותה בהתאם (בתשעה שקלים אפשר לקנות רק מנס).

מחברת הקבוצה

רם כותב:

יש לי יום הולדת בעוד עשרה ימים.
אני רוצה לבקש מהחברים שלי חולצה חדשה,
כי אני אוהב להתלבש יפה.

יוסי כותב:

אני חושב שלא כדאי לבקש חולצה ליום הולדת.
אני רוצה לבקש מהחברים שלי מצלמה,
כי אני אוהב לצלם בעלי חיים.

מתנות ליום הולדת

כתבו ממני אתם מבקשים? מה אתם מבקשים?

דוגמה: יוסי מבקש מבקשת מ חברים שלו מצלמה.

אני מבקש מבקשת מ _____ שלי _____

אני מבקש מבקשת מ _____ שלי _____

אני מבקש מבקשת מ _____ שלי _____

מצלמה, שעון, פנס,
כדור, אופניים, קופה,
ספר, תרמיל, עגילים

חבר, חברה, סבא,
סבתא, אח, אחות, אבא,
הורים, דוד, דודה

- מחברת הקבוצה: כדאי ללמד את המלה בעוד לפני קריאת השיחה.
- שאלות תוכן: מה רם מבקש ליום ההולדת? מה יוסי מבקש ליום ההולדת? או: מי מבקש חולצה ליום ההולדת? מי מבקש מצלמה?
- מתנות ליום הולדת: התלמידים כותבים ממני הם מבקשים מתנה ליום ההולדת ומה הם מבקשים. בתחתית העמוד יש שתי קבוצות מלים, ומתוכם התלמידים בוחרים את המלים להשלמת המשפטים.

מה כדאי?

סמנו: ☒

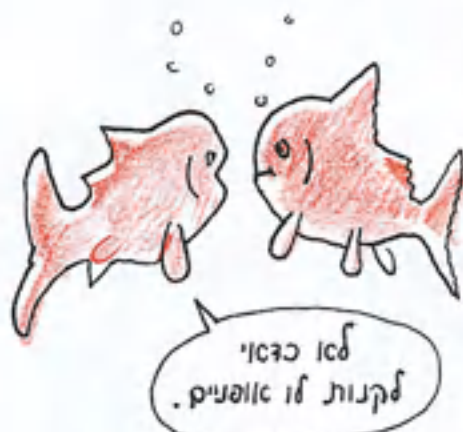
דוגמה: דויד אוהב ספורט.

- ☒ כדורגל.
☐ עגילים.
☐ גלידה.
- כדאי לקנות לו

תמי אוהבת מוסיקה.

- ☐ תופי.
☐ גיטרה.
☐ מצלמה.
- כדאי לקנות לה

גליה אוהבת לטייל.

- ☐ קופה.
☐ עגילים.
☐ תרמיל.
- כדאי לקנות לה

יוסי אוהב בעלי חיים.

- ☐ כלב.
☐ פנס.
☐ חולצה.
- כדאי לקנות לו

מה כדאי? : התלמידים מסמנים ✓ ליד החפץ שכדאי לקנות לילדים, לפי המשפט הראשון.
 תרגול בעל-פה: תלמיד א': אני אוהב לרקוד. הכיתה: כדאי לקנות לו נעלי ריקוד. אפשר לחזור על ספורט, מוסיקה, טיולים ובעלי חיים, ואפשר להוסיף: מיסיקה, אלקטרוניקה, ריקודים וכו'.

מי רוצה לקנות?

עולה • עולה • עולים • עולות

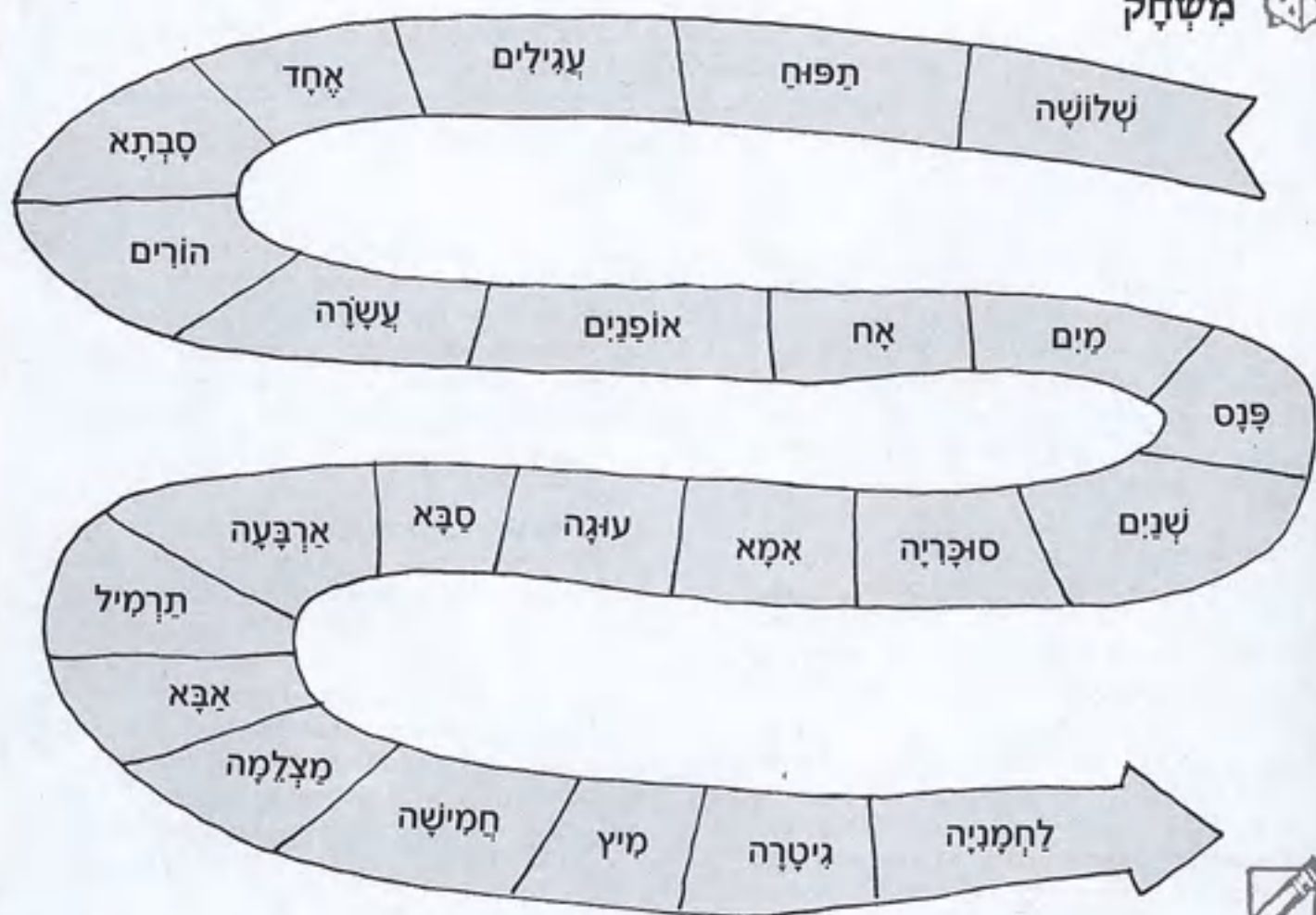
כתבו משפטים לפי הדוגמה:

סוכריות עולות חמישה שקלים.
בקבוק מיץ

• מי רוצה לקנות? תרגיל העשרה: בתרגיל זה ניתנים שמות העצם (דברי המאכל) מתחת לפועל המותאם להם במין ובמספר: עולה, עולה, עולים, עולות. התלמידים מתנסים בכתיבת משפטים שיש בהם התאמה, אם כי יצירת ההתאמה אינה נדרשת מהם.

משחק

מספרים	משפחה	אוכל	חנות המתנות של יצחק

• **משחק מסלול:** לכל תלמיד יש חייל (מחק או כל חפץ קטן). מעמידים את החיילים בתחילת המסלול ומתקדמים לפי התור לאחר הטלת מטבע. אם המטבע נפל והמספר כלפי מעלה – מתקדמים צעד אחד; אם הציור כלפי מעלה – מתקדמים שני צעדים. כל תלמיד קורא בקול רם את המלה הכתובה במשבצת שהגיע אליה וכותב אותה בטבלה למטה בטור המתאים. למשל: המלה **שלושה** נכתבת בטור **מספרים**, והמלה **תפוח** – בטור **אוכל**. בכל טור יש מקום לשש מלים. התלמיד הכותב את המלה האחרונה בטור – זוכה בו. הזוכה במספר הטורים הרב ביותר – הוא המנצח.

הצירוף בשעה מופיע בעמודים 84 ו-94 במשמעות מיוחדת של חוראת הזמן בשעון. כאן כדאי ללמד את הצירוף רק בהקשר זה, כיוון שהמלה שעה בלי מלת היחס ב' מבטת משמעות שונה. (למשל: אני לומד התעמלות שעה אחת בשבוע.)

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	שמות תואר	מלות יחס	שונות
אָרֹן	בֹּרַח (לברוח)	שָׁמֵן	אָצֵל	אֵיךְ?
זָנַב	בּוֹעֵס (לכעוס)		אֶתִּי, אֶתְךָ...	אֵף פֶּעַם
יָד	מִבִּין (להבין)		בְּלִי	אֶתְמוּל
לָטָאָה	מִרְגִּישׁ (להרגיש)			בְּגִלָּל
מָקוֹם	מִפְסִיק (להפסיק)			בְּשָׁעָה
קָלְמֶר	מִשְׁלִים (להשלים) [שְׁלוֹם]			מָה קָרָה?
	מִתְחִיל (להתחיל)			סְלִיחָה
	רָב (לריב)			קָצַת
	שׁוֹנֵא (לשנוא)			שׁוֹם מָקוֹם
	תּוֹפֵס (לתפוס)			תָּמִיד
				"בְּרוּגָז"
				"שׁוֹלֵם"

תבניות:

1. בִּגְנֵן פֶּעַל, גִּזְרַת ע"ו, זְמַן עָבָר.
דוגמה: שָׁמְתִי אֶת הַסְּפָרִים בְּאֹרֶן.
2. בְּגִלָּל
דוגמה: זֶה בְּגִלָּל יוֹסִי.
3. אֵף פֶּעַם
דוגמה: הוּא אֵף פֶּעַם לֹא בָּא לְמִסִּיבוֹת.
4. בְּאֶשֶׁר
דוגמה: אֲנִי שֹׂמֵחַ, בְּאֶשֶׁר אֲנִי מִקְבֵּל מִתְּנָה.
5. נִסִּית אֶתִּי, אֶתְךָ, אֶתְךָ, אֶתּוֹ...

תמיד

אף פעם

תמי: אני אף פעם לא רוקדת במסיבות.

אני לא יודעת לרקוד.

נירה: אני אוהבת לרקוד.

אני תמיד רוקדת במסיבות.

אמרו: אני אף פעם לא...

אני תמיד...

כאשר

רם: רובו, מתי אתה שמח?

רובו: אני שמח, כאשר אני מקבל מתנה.

אמרו: אני <שמח / שמחה> כאשר אני...

בשעה...

דויד: גליה, מתי את חוזרת מבית הספר?

גליה: בשעה אחת בעקרים.

אמרו: בשעה שמונה אני...

בגלל

נירה: זה בגלל החתולה?

תמי: לא. זה בגלל יואב,

האח הקטן שלי.

- אף פעם * תמיד: כדאי לתרגל את הביטויים בעל־פה עם פעלים רבים. המורה אומר על עצמו: אני אף פעם לא רוקד או: לא שר ברחוב או: לא מטפל בבעלי חיים וכו'. ואחר כך שואל: גם אתה אף פעם לא... בדרך דומה יתורגל גם תמיד.
- אף פעם * כאשר * בשעה: התלמידים קוראים את השיחות הקצרות וממציאים שיחות דומות. למשל: אף פעם אני לא מוחד מכלבים וכו'.
- בגלל: המורה שואל: זה בגלל החתולה או בגלל יואב? כדאי לתרגל את הביטוי גם בהקשרים אחרים. למשל: הוא לא לומד בגלל... או: בגלל מי הוא לא ישן?

אתו • אתה • אתם • אתן

רם רב עם האחות שלו.
הוא רב אתה עכשו.

נירה נוסעת עם חנן.
היא נוסעת אתו לים.

אבא משחק עם הילדות.
הוא משחק אתן בכדור.

דניאל מדבר עם ההורים.
הוא מדבר אתם בטלפון.

כתבו: אתו • אתה • אתם • אתן

1. יוסי רוקד עם רות.
הוא רוקד _____ במסיבה.
2. אבא שלי משחק עם האח שלי.
הוא משחק _____ בינגו.
3. תמי לומדת עם החברות שלה.
היא לומדת _____ בביתה.
4. היא מטילת עם האחים שלה.
היא מטילת _____ בירושלים.

אתי

- אתו, אתה וכו': התלמידים קוראים את הדוגמאות שבראש העמוד ומשלימים את המשפטים שבתרגיל.
- משחק מנטומימה: שניים או שלושה תלמידים מציגים משפטים עם הפעלים: מדבר, משחק, רוקד, רב וכו'. שאר התלמידים מתבוננים ואומרים שני משפטים: א. יואב (תלמיד אי) מדבר עם חנה (תלמידה ב'); ב. יואב מדבר אתה. אפשר להציג את המשפטים המופיעים בעמוד זה.
- אתי: התלמידים קוראים את המשפט של רובו. אחר כך אומרים משפטים עם פעלים אחרים. למשל: אני רוצה לרקוד עם.... אבל הוא לא רוצה לרקוד אתי.

לְשׁוֹנֵם

אֲנִי	שְׁמִתִּי	אֲנִי	שְׁמִתִּי
אֶתְּ	שְׁמֶתְ	אַתֶּם	שְׁמֵתֶם
הוּא	שֵׁם	אַתָּן	שְׁמֵתֶן
הִיא	שְׁמָהּ	הֵם	שְׁמוֹ
		הֵן	שְׁמוֹ

פְּתֹבוּ: אֲנִי, אֶתָּה...

לרוע

רָצִיתִי _____ רָצִינוּ _____ רָצָה _____
 רָצִיתָם _____ רָץ _____ רָצִיתָ _____
 רָצוּ _____ רָצַתָּ _____ רָצַתָּ _____

צַבְעוּ אֶת הַשְּׁעוֹן בַּצִּיּוֹר:

- **לשים** (נטיית העבר): כדאי להוסיף מלות זמן: **היום** ו**אתמול**. למשל: **היום** אני שם בילקוט מחברת חשבון. **אתמול** שמתי בילקוט מחברת עברית. וכו'.
- **אני, אתה**: התלמידים כותבים את שמות הנוף המתאימים.
- **תרגול העבר**: יש לתרגל את הפעלים במשפטים בעלי תוכן. בשלב ראשון תרגול כל גוף בנפרד בעזרת **המרות**: המורה: **רצתי לכיתה**. תלמיד: **רצתי לחצר**. המורה: **לחצר**. תלמיד: **רצתי לחצר**. המורה: **לגינה**. וכו'. אחר כך בנוף שני: המורה ואחריו תלמיד: **שרת במסיבה**. המורה: **בבית**. תלמיד: **שרת בבית**. המורה: **בשיעור**. וכו'.

כתבו את המלים המסרות:

לרוץ

אבא: נירה, לאן רצת אתמול בערב?
 נירה: _____ לפגישה של "חבורת המצוינים".
 רצתי • רצה

לשים

המורה: מה שמתם בארון?
 הילדים: _____ את הספרים שלנו.
 שמנו • שמתן

לשיר

המורה: גליה שרה במסיבה אתמול?
 דניאל: כן, וכל הילדים _____ עם גליה.
 שרה • שרו

לריב

אמא: ליאת, למה רבת עם רם?
 ליאת: _____ אתו, כי הוא לא מסדר את החדר שלנו.
 רבה • רבתי

לבוא

אבא: כל הילדים באו לפגישה אתמול?
 נירה: לא, תמי לא _____.
 באתי • באה

שאתי/קלמרי

כונא

כאלא

כוסא

כרשעל

• כתבו את המלים: התלמידים כותבים את הפעלים המתאימים מעל לקו.

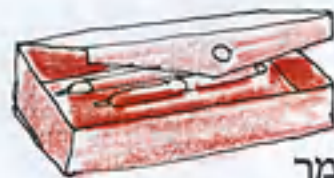
• תרגול בעל-פה: תרגול בעזרת המרת שמות גוף. למשל: המורה: רבתי עם דן. והוא? תלמיד: הוא רב עם דן. המורה: ואתם? וכו'.

"ברוגז"

לטאה

בוז

קלמר

רות: דניאל, אתה בועס?
דניאל: כן, אני בועס על חנן.
אני לא רוצה להיות חבר שלו.
רות: מה קרה?
דניאל: רבנו.
רות: למה רבתם?
דניאל: חנן שם לטאה בקלמר שלי.
רות: ואתה בועס בגלל הלטאה?
דניאל: כן. חנן יודע שאני שונא לטאות.
רות: ועכשו אתה "ברוגז" אותו?
דניאל: כן. ואני לא רוצה להשלים אתו אף פעם.

מה חנן אומר?

כתבו את המלים החסרות:

חנן: דניאל לא רוצה להיות _____ חבר _____ שלי.

אתמול _____ לטאה ב _____ שלו.

דניאל _____ לטאות.

רבנו בגלל ה _____.

עכשו דניאל _____ מאוד.

הוא "ברוגז" ולא רוצה _____ אתי.

בוז
להשלים
שמתי
לטאה
קלמר
שונא
חבר

- כדאי להמחיש את המושגים "ברוגז" ו"שולם" לפני קריאת השיחה (ראה עמוד 89).
- "ברוגז": התלמידים קוראים את השיחה. (דרכים ללימוד השיחה ראה חלק ראשון בעמוד 8).
- מה חנן אומר? התלמידים כותבים את המלים החסרות מתוך המלבן בצד שמאל לפי השיחה "ברוגז". בדיקה מעבר לדף.
- שאלת תוכן נוספת: למה דניאל בועס על חנן?
- המטרה: תלמידים מציגים את הקטע החסר: דניאל רואה את הלטאה בקלמר ורב עם חנן.

— "שולם שולם לעולם —
ברוגז ברוגז אף פעם".

לעולם = תמיד

— "ברוגז ברוגז לעולם —
שולם שולם אף פעם".

דניאל כותב:
אני "ברוגז" עם חנן.
אני לא מדבר איתו.
אני לא משחק איתו.
אני לא הולך איתו לשום מקום.

מחברת הקבוצה

קראו מה דניאל כותב במחברת (4 משפטים),
וכתבו את המשפטים של חנן במחברת:

חנן כותב:
דניאל "ברוגז" אותי.
הוא לא
הוא
הוא
הוא
p. 105

מחברת הקבוצה

- **מחברת הקבוצה:** התלמידים קוראים מה דניאל כותב, ואחר כך כותבים מה חנן כותב. לכל משפט של דניאל יש משפט מקביל במחברת של חנן.
- **קריאה בזוגות:** תלמיד א' (בתפקיד דניאל) קורא את המשפט הראשון במחברת של דניאל, ותלמיד ב' (בתפקיד חנן) קורא את המשפט הראשון המקביל לו במחברת שלו. וכך הלאה, את כל המשפטים. למשל: דניאל: אני ברוגז עם חנן. חנן: דניאל ברוגז אתי.

מחברת הקבוצה

רם כותב:

חנן, אני חושב שאתה צריך
לבקש סליחה מדניאל.

שאלו חבר בפיתה:
מה רם חושב?

מחברת הקבוצה

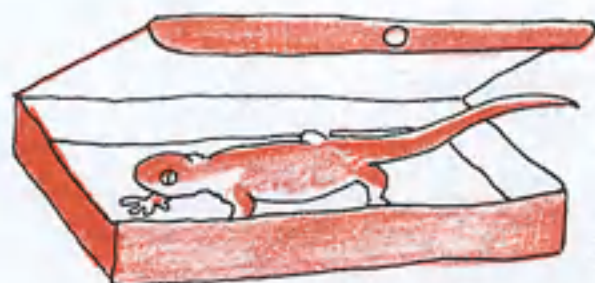

גליה כותבת:

אני לא מבינה למה דניאל בועס.
לא בדאי לריב בגלל לטאה.
לטאה בקלמר – זה מצחיק.
חנן לא צריך לבקש סליחה.

שאלו חבר בפיתה:
מה גליה חושבת?

חנן צריך לבקש סליחה מדניאל?
פתבו מה אתם חושבים:

- **מחברת הקבוצה:** התלמידים קוראים את מחברת הקבוצה של רם ושל גליה, אומרים מה רם וגליה חושבים, ואחר כך כותבים מה דעתם שלהם.
- התלמידים יכולים לספר בעל-פה על מקרים שבהם הם ביקשו סליחה או מקרים שבהם ביקשו מהם סליחה. הביטוי **לבקש סליחה** פירושו: להגיד לאדם אחר **סליחה**. כאשר ילדים אומרים: **משה ביקש סליחה מרפי**, הם מתכוונים ש**משה** אמר ל**רפי** **סליחה**.
- **שימו לב:** אחרי ריב בין ילדים הם יאמרו, בדרך כלל, את המלה **סליחה** בלבד, ואילו מבוגרים יותר יאמרו: **אני מצטער**.

כאשר אני "ברוגז"

סמנו ✓ כמו בדוגמה:

סליחה, סליחה!

דוגמה: כאשר אני "ברוגז" עם חבר,

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{שונא} \\ \text{שונאת} \end{array} \right\}$ לבקש סליחה.

אני ☒ $\left\{ \begin{array}{l} \text{רץ} \\ \text{רצה} \end{array} \right\}$ לבקש סליחה.

כאשר אני ברוגז עם חבר או עם חברה שלי,

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{שונא} \\ \text{שונאת} \end{array} \right\}$ לבקש סליחה.

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{רוצה להשלים} \\ \text{אתה.} \end{array} \right\}$

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{רץ} \\ \text{רצה} \end{array} \right\}$ לבקש סליחה.

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{לא רוצה להשלים} \\ \text{אתה.} \end{array} \right\}$

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{פועס} \\ \text{פועסת} \end{array} \right\}$ על בולם.

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{הולך לחבר אחר.} \\ \text{הולכת לחברה אחרת.} \end{array} \right\}$

eeeeeeeeeeeeeeeeeeee

מחברת הקבוצה

חנן כותב:

דניאל,

סליחה

אני רוצה להשלים אתך.

• כאשר אני "ברוגז": תרגיל הבעה אישית.

• כדאי לערוך בכיתה דיון, וכל תלמיד יאמר מה הוא מרגיש, כאשר הוא "ברוגז" עם חבר או עם חברה.

• מחברת הקבוצה: המורה יכול לשאול: חנן עושה מה שרם כותב במחברת או מה שגליה כותבת? (בעמוד 90)

אָפֿל

שָׁאוֹ חֲבֵרִים בִּפְתָּחִים:

אָתָּה אוֹכֵל אָפֿל
אֶת אוֹכֵלֶת (שֵׁם שֶׁל יֶלֶד) ?

יוֹסִי כוֹתֵב:

כָּל שַׁבָּת אָנִי יוֹשֵׁן אָפֿל סָבָא שְׁלִי.
אֶתְמוֹל שָׁמְתִי אוֹגֵר בִּפְתָּחִים שְׁלוֹ,
אָבֵל סָבָא שְׁלִי לֹא פוֹחֵד מֵאוֹגְרִים.

מִחֲבֶרֶת הַקְּבוּצָה

- **אָפֿל:** משמעות מלת היחס אצל מוקנית בעזרת הציור. (הסבר נוסף ראה בעמוד 82).
- **שָׁאוֹ חֲבֵרִים:** התלמידים שואלים זה את זה ועונים. אפשר להחליף את הפועל אוכל בכמה פעלים אחרים: גר, לומד, משחק, עובד, נח, ישן, עושה שיעורים.
- **מִחֲבֶרֶת הַקְּבוּצָה:** שאלות תוכן: אצל מי יוסי ישן כל שבת? אימה יוסי שם את האוגר?

אצל חנן

דניאל: הלו, אמא, אני אצל חנן.

אמא: אצל מי?

דניאל: אצל חנן. אנחנו לא "ברוגז".

אמא: אבל אתה צריך לבוא הביתה לאכול.

דניאל: אני אוכל אצל חנן.

אמא: אתה צריך לעשות שיעורים.

דניאל: אני עושה שיעורים אצל חנן.

אמא: אתה גם ישן אצל חנן?

דניאל: זה רעיון טוב.

אמא, אני יכול לישון אצל חנן?

כתבו את המלה החסרה:

דניאל בבית של _____.

מה דניאל עושה אצל חנן?

כתבו:

- **אצל חנן:** שאלת תוכן נוספת: דניאל כועס על חנן עכשיו?
- **המחזה:** התלמידים מציגים את השיחה בין דניאל ובין אימא. המורה יכול לבקש מהתלמידים לומר את השאלה של אימא אצל מי? באינטונציה הנכונה (הפתעה).
- **כתבו את המלה החסרה:** התלמידים כותבים על פי הציור ועל פי הבנת המלה **אצל** שבשיחה. דניאל אצל חנן = דניאל בבית של חנן.
- **מה דניאל עושה אצל חנן?** התלמידים כותבים 3 משפטים על פי השיחה.

להרגיש • להתחיל • להפסיק

להרגיש

מרגיש
מרגישה
מרגישים
מרגישות

אני מרגיש טוב,
אבל היא מרגישה לא טוב.

איך אתה מרגיש?

כתבו את המלים החסרות:

להתחיל

מתחיל
מתחילה
מתחילים
מתחילות

השיעור _____ בשעה שמונה.

ההפסקה _____ מתחילה בשעה עשר.

הן _____ ללמוד בשעה שמונה.

להפסיק

מפסיק
מפסיקה
מפסיקים
מפסיקות

הוא _____ לעבוד.

הם _____ ללמוד.

היא לא _____ לשיר.

- להרגיש, להתחיל וכו': משמעויות שלוש הפעלים מתורגלות בחקשרים טבעיים. כדאי לחקנות את משמעות הפעלים לפני התרגול.
- כדאי לתרגל בעל־פה כל פועל בנפרד (ארבע צורות בזמן הווה).
- כתבו את המלים: התלמידים אומרים וכותבים את הפעלים החסרים בזמן הווה לפי תוכן המשפטים.

מחברת הקבוצה

רויתי כותבת:
אני אוהבת להיות אצל תמי. אני מרגישה
שם כמו בבית. אני אוהבת גם לישון שם.
בלי לה תמי ואני מדברות ומדברות.
אמא של תמי אומרת: באשר אתן
מתחילות לדבר, אי אפשר להפסיק אתכן.

אמרו:

רויתי אוהבת לישון
אצל תמי, כי...

אמרו:

אתם אוהבים לישון
אצל חבר או חברה? למה?

כתבו לפי הציור:

אני לא יכול לעשות שיעורים.
הספרים שלי _____
המחברות שלי _____
והקלמר שלי _____

- מחברת קבוצה: התלמידים קוראים את מחברת הקבוצה של רוית ועונים בעליפה על שאלת התוכן: למה רוית אוהבת לישון אצל תמי? שאלת תוכן נוספת: מה תמי ורוית עושות בלי לה?
- חולצת "אני": התלמידים משוחחים על חנושא "לישון אצל חבר".
- כתבו בציור: תרגול משמעות אצל. אפשר לשאול על הציורים: איפה הספרים של יוסי? איפה הקלמר של יוסי? וכו'.
- המחזה: אפשר להמחזי מצבים דומים. תלמידים נותנים חפצים זה לזה ומדברים. למשל: חנה: הנה המשקפת של רון. רון: המשקפת שלי אצל חנה.

אתך • אתך • אתנו • אתכם • אתכן

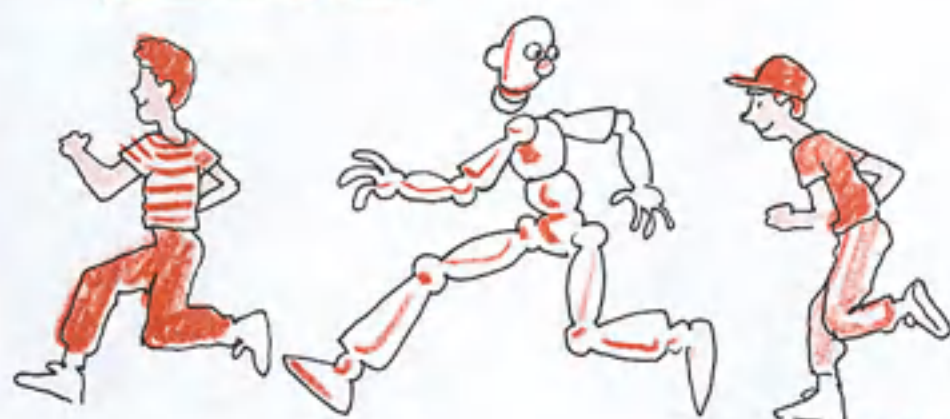
אנחנו מטילים אתם,
והם מטילים אתנו.

אתה רוצה להשלים אתי?
אני רוצה להשלים אתך.

אתן רוקדות אתנו,
ואנחנו רוקדים אתכן.

את משחקת אתי,
ואני משחקת אתך.

אתם רצים אתי,
ואני רץ אתכם.

כתבו את המלים החסרות:

- הם משחקים _____ אתכם, כי אתם שחקנים מצוינים.
- אני רוקד _____, כי את ילדה נחמדה.
- הם נוסעים _____, כי אנחנו נוסעים לירושלים.
- אני אוהב לשיר _____, כי אתה שר יפה.
- הוא לומד _____, כי אתן תלמידות טובות.

• אתך, אתך וכו': התלמידים קוראים את הדוגמאות בזוגות: תלמיד א': אתה רוצה להשלים אתי? תלמיד ב': אני רוצה להשלים אתך.
• תרגול בעל-פה: התלמידים עומדים זה מול זה וכל אחד אומר משפט: א': אתה רוצה לשחק אתי? ב': אני רוצה לשחק אתך. אחר כך שני תלמידים עומדים מול שני תלמידים אחרים ושואלים: אתם רוצים לטייל אתנו? או אולי אתם רוצים לרקוד אתנו? וכו'. התרגול מוגבל לדגם זה. כמו כן התלמידים חייבים לעמוד זה מול זה, כדי שהמשפטים בגוף שני יהיו טבעיים.

מחברת הקבוצה

בדאי לדעת

גליה כותבת:

ללטה יש זנב מענין. באשר ילד תופס
לטה בזנב,
הלטה בורחת בלי הזנב.
ואיפה הזנב? ביד של הילד.

יד

זנב

כתבו את המלים החסרות:

הזנב

הלטה

הילד

.

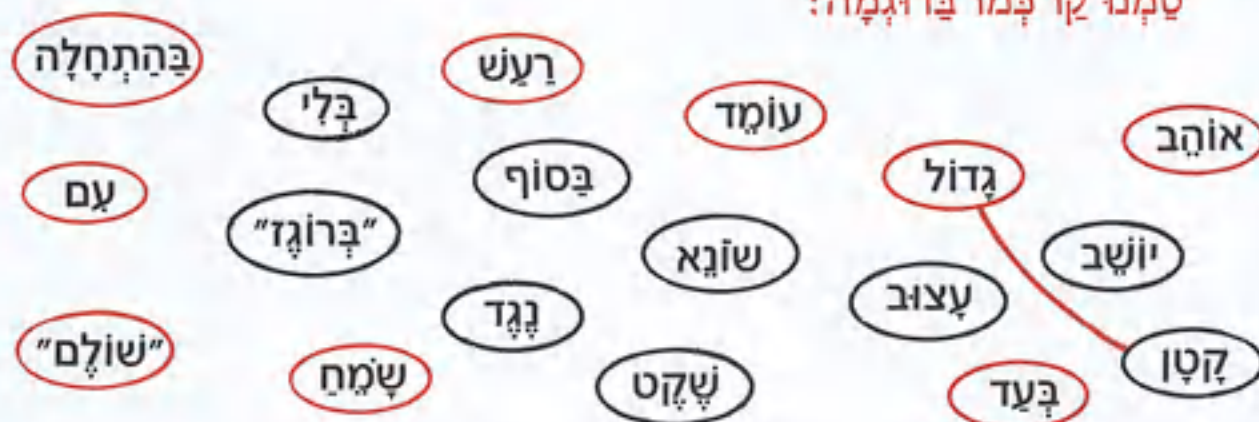
הזנב.

ה ב .

משחק

סמנו קו כמו בדוגמה:

- **מחברת הקבוצה:** לפני קריאת המחברת כדאי לחקוק את המלים זנב, יד על פי הציורים. את הפעלים בורח, תופס אפשר לחקוק בדרך של המחשה: משחק התופסת.
- **כתבו את המלים:** התלמידים משלימים את המשפטים מתחת לכל תמונה על פי מחברת הקבוצה.
- **שאלת תוכן (בעל-פה):** למה ללטה יש זנב מענין? ייתכן שילתמידים איין די אורז מלים כדי לענות על שאלה זו בכתב, אך הם יוכלו לומר משפטים חסרים ולהשתמש בתנועות גוף כדי לענות על השאלה בעל-פה.
- **משחק:** התלמידים מתאימים בין זוגות ההפכים. אפשר ללמד בעל-פה את המלה ההפך.

יחידה 7 – מה קרה לרם?

המורה יקנה ויתרגל בעליפה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 100-103) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה.

סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבעמוד 99, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שמות איברי הגוף מוקנים בעזרת ציור של בדיקה אצל רופא (בעמוד 100). השימוש בשמות איברי הגוף דורש התאמה במין ובמספר. למשל: **יד ארוכה, אף ארוך או: כואב לי הראש. כואבת לי הבטן.** ראה פירוט תחת הכותרת **תבניות**, סעיף 2.

פעלים

משמעות הפעלים **בדק, נופל, שובר** מוקנית בעזרת הציורים בעמודים 100 ו-103.

משמעות **כואב** מוקנית בעזרת הציורים בעמוד 101. על התבנית התחבירית **כואב לי ה...** ראה תחת הכותרת **תבניות**.

שונות

הצירוף **מה שלומך?** מופיע בשיחה בעמוד 106. כדאי ללמדו כמו שהוא, ולא ללמד את כל הנטייה. המלה **מזל** נלמדת בצירוף המיוחד **מזל ש... + משפט** בעמוד 105.

המלה **פעם** מוקנית בעמוד 103 כמלת זמן ומתורגלת במשפטים בזמן עבר. יש לשים לב ולא לערב משמעות זו של מלת זמן עם המשמעות האחרת של המלה, כמו בצירופים "פעם אחת" או "כמה פעמים".

תבניות

- נטיית הפעלים בבניין פעל בגזרת השלמים (כולל לי הפועל גרונית) בזמן עבר מוצגת בעמוד 102. כדאי לתרגל את הנטייה בפעלים שנלמדו עד כה: כתב, למד, קרא, אכל, שמע, הלך, נסע, אמר, ידע, אחב, חזר, ישב, שמר, פגש, פחד, רקד, עבד, צבע, שאל, עמד, ברח, כעס, תפס. בניגוד לצורות הפעלים בגזרת ע"ו, שבהן הסיומות של שמות הגוף מצטרפות לבסיס קבוע ולא משתנה, בגזרת השלמים הבסיס אינו קבוע, אלא משתנה לפי הגוף. למשל: **שָׁמְרוּ, שָׁמַרְתָּ, שָׁמַרְתִּי**. בשפת הדיבור לא מקפידים על הגייה נכונה של **שָׁמַרְתָּ**, ואין צורך להקפיד על כך בדיבור של תלמידים עולים.
- התבנית **כואב לי ה...** דורשת התאמה במין ובמספר. הפועל משתנה על פי שם העצם: **כואב לי הראש. כואבת**

לי הבטן. כואבות לי השיניים. בשלב זה אין לדרוש מתלמיד ליצור את ההתאמה הדקדוקית, ויש לתת לו את התבניות הנכונות:

הראש	}	כואב לי
האף		
הפה		
הגרון		

האוזניים	}	כואבות לי
העיניים		
השיניים		
הידיים		
האצבעות הרגליים		

האוזן	}	כואבת לי
הבטן		
העין		
השן		
היד האצבע הרגל		

- הצירוף **הכי + שם תואר** מופיע בשיחה בעמוד 104 ובכותרת לתרגיל בעמוד 111. יש לשים לב שצירוף זה בא תמיד אחרי שם עצם מיוזע: **החבר הכי טוב.** הצירוף **החבר הטוב ביותר**, המביע אותה משמעות, איננו נפוץ בלשון הדיבור, ולכן איננו נלמד כאן.
- אחרי **אסור** יש לצרף שם פועל. כאן נלמדת התבנית **אסור + אות היחס ל- בנטייה + שם פועל.** התבנית מוקנית ומתורגלת בעמודים 108-109.

משחק

משחק "שלום, אדוני המלך" (עמוד 102): על הלוח כתובה רשימת פעלים: נסע, הלך, אכל, כעס, פגש, עבד, צבע, תפס, כתב, למד, קרא, שמע, ישב, שמר, רקד וכו'. תלמיד אי: **שלום, אדוני המלך.** תלמיד ב': **שלום, בני היקר, איפה היית ומה עשית?** תלמיד אי: **הייתי בבית ו...** (מציג את אחד הפעלים). המלך מנחש ואומר: **היית בבית ואכלת.** אם המלך ניחש נכון, תלמיד אי בורח, והמלך מנסה לתופסו.

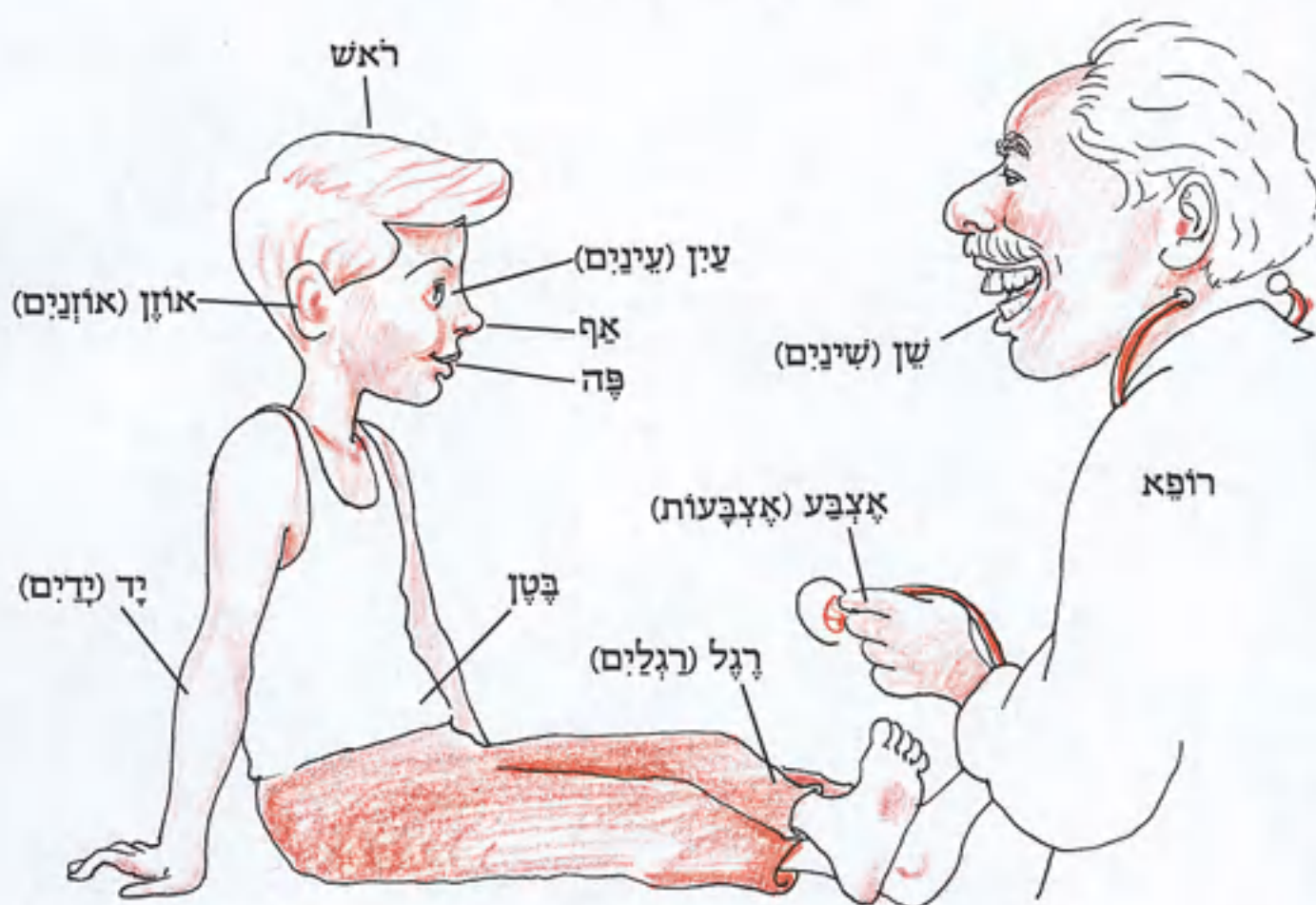
האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	שונות
און, אוננים	בדק (לבדוק)	אסור
אחות	בואב	בבר
אף	מבקר (לבקר)	כל הכבוד!
אצבע	מספר (לספר)	מאחר
בטן	נופל (לפול)	מה שלומך?
בית חולים	שובר (לשבור)	מה שלומך?
ברכה		מזל ש...
גבס		פעם
גרזן		
חלון		
יד, ידיים		
זמין		
עין, עינים		
פה		
ראש		
רגל, רגלים		
רופא, רופאה		
שמאל		
שן, שיניים		

תבניות

1. בגנן פעל, גזרת השלמים, זמן עבר.
2. בואב ל...
3. דוגמה: בואב לי הראש.
4. דוגמה: הקבר הכי טוב.
5. דוגמה: אסור לו לרוץ.
6. דוגמה: אסור לו לרוץ.

אצל הרופא

כתבו את המלים החסרות:

הרופא בודק את ה _____ של הילד.

הרופא בודק את ה _____ של הילד.

הרופא בודק את ה _____ של הילד.

הרופא בודק את ה _____ של הילד.

- **אצל הרופא:** המורה מקנה בעזרת הציור את שמות איברי הגוף ומתרגל אותם. אפשר להיעזר בבובה.
- **כתבו את המלים:** התלמידים כותבים את המלים החסרות לפי הציורים מימין.
- **תרגיל הבעה בעל-פה:** התלמידים יכולים לומר את המשפט: הרופא בודק את ה... (שם איבר בגוף) + שלי.

פואב לי

כתבו בציור מה אומר כל ילד:

פואבת לי הבטן.

פואבות לי השיניים.

פואבת לי האצבע.

פואב לי הראש.

פואב
פואבת
פואבות

- **פואב לי:** התלמידים כותבים בבלונים הריקים בציור את המשפטים חטונים בראש העמוד. יש לזכור שאין לדרוש מחתלמידים ליצור את החתאמה הדקדוקית בכוחות עצמם.
- **המחזה:** התלמידים יכולים להמחזי את הסיטואציה **פואב תאחות** או **פואב הרופא** על פי הדמיון.

לעזור

אָנחני עֲזָרְנוּ	אָני עֲזָרְתִּי
אַתֶּם עֲזָרְתֶּם	אַתָּה עֲזָרְתָּ
אַתָּן עֲזָרְתֶּן	אַתְּ עֲזָרְתָּ
הֵם עֲזָרוּ	הוּא עֲזָר
הֵן עֲזָרוּ	הִיא עֲזָרָה

אַתְּמוֹל אָני עֲזָרְתִּי לְאַמָּא.
הַיּוֹם אַתָּה עוֹזֵר לְאַמָּא.

כָּתְבוּ אֶת הַמְּלִים הַחֲסֵרוֹת:

לרחוץ

אָנחני רחצו _____	אָני רחצתי _____
אַתֶּם רחצתם _____	אַתָּה רחצת _____
אַתָּן רחצתם _____	אַתְּ רחצת _____
הֵם רחצו _____	הוּא רחצ _____
הֵן רחצו _____	הִיא רחצה _____

יֹאב, בּוֹא לָאֲכוֹל!
רַחֲצֵת אֶת הַיָּדִים?

רַחֲצֵתִי אוֹתָן אֶתְמוֹל.

- לעזור (נטיית העבר): יש לתרגל את נטיית העבר במשפטים בעלי תוכן. בשלב ראשון כדאי לתרגל כל גוף בנפרד בעזרת המורות. למשל: המורה ואחריו תלמיד: עבדתי בגינה. המורה: בבית הספר. תלמיד: עבדתי בבית הספר. המורה: בכיתה. וכו'. אחר כך בגוף שני: המורה ואחריו תלמיד: עבדתי עם יוסי. המורה: עם חנן. תלמיד: עבדתי עם חנן. המורה: עם רחל. וכך הלאה, תרגול במשפטים קצרים ומגוונים. רשימת פעלים שלמדו עד כה — בעמוד 98 תחת הכותרת תבניות, סעיף 1.
- כתבו את המלים: התלמידים כותבים את שמות הגוף או את הפעלים החסרים.
- משחק "שלום, אדוני המלך": ראה בעמוד 98 תחת הכותרת משחק.

שברתי • נפלתי

סמנו ✓:

למה שברתי
את החלון?

☐ פעם שברתי צלחת בבית.

☐ פעם שברתי את האופנים שלי.

☐ פעם שברתי כיסא.

☐ פעם שברתי את היד שלי.

☐ אף פעם לא שברתי שום דבר.

זה לא אני.
זה הכדור.

התפוח נפל על הראש שלי.

☐ פעם נפלתי בגינה.

☐ פעם נפלתי בקצר של בית הספר.

☐ פעם נפלתי ברחוב.

☐ פעם נפלתי בקצר שלי.

☐ אף פעם לא נפלתי.

כתבו:

פעם שברתי _____

פעם נפלתי _____

• שברתי • נפלתי: כל תלמיד מסמן את המשפטים המתאימים לו.

• שאלו חבר: התלמידים יכולים להפוך כל משפט לשאלה. למשל: פעם שברת צלחת בבית? פעם נפלת בחצר שלך? וכו'.

• חולצת "אני": תרגיל הבעה אישית.

• המחזה: סיטואציות דומות לזו שבציור העליון. תלמיד אי (המאשים): למה שברת את ה...? תלמיד ב: זה לא אני, זה...

• ניוושים: על הלוח רשימת פעלים: אכל, נסע, רקד, צבע, ברח, כעס וכו'. כל זוג מקבל פתק עם אחד הפעלים. הזוג המציג

אומר מלת זמן: אתמול, ומציג את הפועל. האחרים מנחשים ואומרים את המשפט שהוצג. למשל: אתמול ברחתם.

יוסי בא מאוחר

אמא: יוסי, עכשו כּבֵּר שְׁלוֹשׁ אַחֲרֵי הַצִּהּרִים.

לָמָּה בָּאתָ מְאוּחָר?

יוסי: כִּי נִסְעָתִי לְבֵית חוֹלִים.

אמא: בֵּית חוֹלִים?! מָה קָרָה?

יוסי: רָם שָׁבַר אֶת הַיָּד.

אמא: אֵיךְ זֶה קָרָה?

יוסי: הוּא רָץ בְּשִׁיעוֹר הַתַּעֲמָלוֹת וְנָפַל עַל הַיָּד.

הָאָחוֹת וְאֲנִי נִסְעָנוּ אֵתוֹ לְבֵית הַחוֹלִים.

אמא: לָמָּה גַּם אַתָּה נִסְעָתָ?

יוסי: כִּי אֲנִי הֶחֱבַר הַכִּי טוֹב שֶׁל רָם.

מָה נִכוּן? סִמְנוּ ✓

מָתִי יוֹסִי בָּא הַבֵּיתָה? ☐ בְּשְׁלוֹשׁ אַחֲרֵי הַצִּהּרִים.

☐ בְּחֲמֵשׁ אַחֲרֵי הַצִּהּרִים.

לָמָּה יוֹסִי בָּא הַבֵּיתָה מְאוּחָר? ☐ כִּי הוּא שָׁבַר אֶת הַיָּד.

☐ כִּי הוּא נִסַּע לְבֵית חוֹלִים.

לָמָּה יוֹסִי נִסַּע לְבֵית הַחוֹלִים? ☐ כִּי הוּא הֶחֱבַר הַכִּי טוֹב שֶׁל רָם.

☐ כִּי הוּא נָפַל בְּשִׁיעוֹר הַתַּעֲמָלוֹת.

אֵיפֹה רָם שָׁבַר אֶת הַיָּד? ☐ בְּבֵית הַסֵּפֶר.

☐ בְּבֵית שְׁלוֹ.

- **יוסי בא מאוחר:** לפני קריאת השיחה כדאי לוודא שהתלמידים יודעים את המלים: מאוחר ובית חולים. כמו כן כדאי לחקנות את התבנית הכי + שם תואר. ראה פירוט בעמוד 98 ותרגול נוסף בעמוד 111.
- **מה נכון?** תרגיל בחבנת הנקרא. בדיקה עצמית מעבר לדף. שאלה נוספת: מה קרה לרם? המורה יכול לבקש מהתלמידים שיוציאו מהשיחה את כל המשפטים הכתובים על רם: שורה 5: רם שבר את היד. שורה 7: הוא רץ... הוא נפל על היד. שורה 8: התלמידים מסיקים מן הכתוב שהוא נסע לבית חולים. המורה שואל: מה קרה קודם? ומבקש מהתלמידים לסדר את המשפטים לפי סדר האירועים: כלומר למספר את הפעלים: 1: רץ, 2: נפל, 3: שבר, 4: נסע.
- **המחזה:** התלמידים יכולים להמחזי את השיחה בין יוסי ובין אמו.

בשיעור התעמלות

מי רץ? מי נפל?

כתבו: רץ נפץ רצה נפל נפלה נפלו

דניאל _____ ולא נפל. יוסי וחקן _____ ולא _____.

נירה _____ ולא _____. גלית ורותי _____ ולא _____.

רק רם _____ ו_____.

רם כותב:

אני בבית חולים גדול. הרופא שם לי
גבס על היד. עכשו כבר לא פואב לי.
יש כאן שני ילדים; ילדה וילד. הילדה שברה
את הרגל, והילד שבר את האף. גם הוא
נפל בשיעור התעמלות.
מזל שאני לא שברתי את האף.

מחברת הקבוצה

כתבו:

מזל שאני

- מי רץ? מי נפל? תרגיל מועל בעבר על פי תוכן השיחה יוסי בא מאוחר בעמוד 104.
- מחברת הקבוצה: שאלות תוכן בעל-פה: איפה רם? כואבת לו היד? מה יש לו על היד? מה קרה לילדים שיושבים בחדר של רם?
- המחזה: ממחזים את השיחה בין הילדים בחדר של רם בבית החולים. למשל: מה קרה לך? איך שברת את הרגל? וכו'.
- חולצת "אני": התלמידים כותבים על עצמם. • הבעה בעל-פה: כל תלמיד אומר על עצמו: מזל שאני לא...

שלום חבורת המצוינים!
רם שבר את היד.
הרופא שם לו גבס.
אפשר לבקר את רם בבית
היום אחרי הצהריים.

אצל רם

גליה: מה שלומך, רם? פואבת לך היד?
רם: עכשו לא. רק בלילה היד פואבת לי.
תמי: אפשר לכתוב את השם שלי על הגבס שלך?
רם: כן. על הגבס יש הרבה מקום; כל הילדים יכולים לכתוב את השמות שלהם.
גליה: מזל שהגבס שלך על יד ימין, עכשו אתה לא יכול לעשות שיעורים.
רם: אבל אני כותב ביד שמאל...

כתבו כן או לא:

- הילדים מבקרים את דניאל. _____
- לרם פואבת היד כל היום וכל הלילה. _____
- תמי רוצה לכתוב את השם שלה על הגבס של רם. _____
- רם יכול לעשות שיעורים גם עכשו. _____

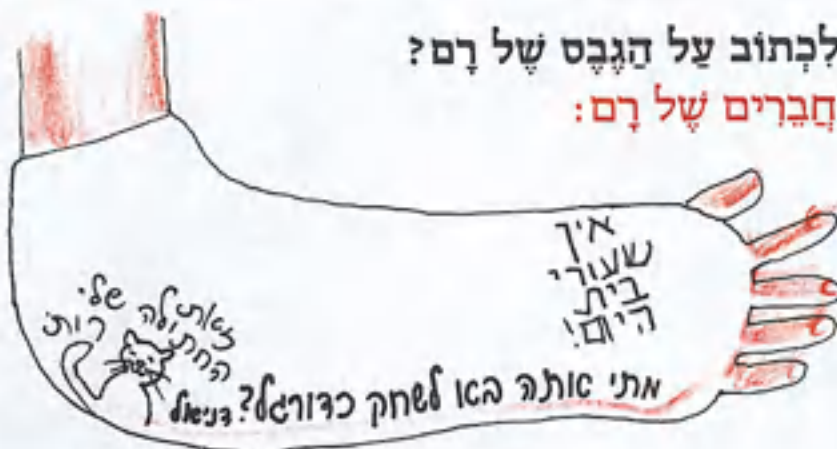
• **הפתק של יוסי:** אפשר לשאול: איפה רם, בבית או בבית חולים? איפה יש פתק? מי כתב את הפתק? מתי אפשר לבקר את רם?
• **אצל רם:** התלמידים קוראים את השיחה, כותבים כן או לא ליד כל משפט ובודקים את עצמם מעבר לדף. שאלת תוכן בעליפה: למה רם יכול לעשות שיעורים גם עכשו?
• **המחזה:** אפשר להמחזיז את השיחה בין הילדים.

בִּעֲרֵב תַּמִּי מְדַבֶּרֶת עִם אִמָּא. בָּתְבוּ מָה תַּמִּי מְסַפֶּרֶת:

תַּמִּי:

ICNIC, פִּיזִק, פֶּלֶאֶכְנוּ לִבְקֹר אֹת רֵק.

אַתֶּם רוֹצִים לְכַתּוֹב עַל הַגֶּבֶס שֶׁל רֵם?

בָּתְבוּ כְּמוֹ הַחֲבָרִים שֶׁל רֵם:

רוֹתִי כּוֹתֶבֶת:

רֵם אוֹמֵר שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַכָּל
בֶּיֶד אַחַת (בֶּיֶד בְּלִי הַגֶּבֶס). הוּא יָכוֹל
לְכַתּוֹב בֶּיֶד אַחַת, לֶאֱכֹל בֶּיֶד אַחַת, וְגַם
לְהִתְלַבֵּשׁ בֶּיֶד אַחַת. כָּל הַכְּבוֹד!

מִחֲבֶרֶת הַקְּבוּצָה

בָּתְבוּ מָה אַתֶּם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת בֶּיֶד אַחַת:

בֶּיֶד אַחַת.

אֲנִי > יָכוֹל
יָכוֹלָה

אֲנִי > יָכוֹל
יָכוֹלָה

.

- **תַּמִּי מְסַפֶּרֶת:** הַתְּלִמִּידִים כּוֹתְבִים מָה תַּמִּי מְסַפֶּרֶת לִפִּי הַשִּׁיחָה אֲצֵל רֵם בַּעֲמוֹד 106 וּלְפִי דַמְיוֹנָם.
- **כְּתִיבָה עַל הַגֶּבֶס:** הַתְּלִמִּידִים כּוֹתְבִים בְּצִיּוֹר לִפִּי דַמְיוֹנָם.
- **מִחֲבֶרֶת הַקְּבוּצָה:** שְׁאֵלָת תּוֹכֵן: מָה רֵם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בִּיד אַחַת! הַתְּלִמִּידִים יְכוּלִים לַחֲשׂוֹת אֶת עֲצָמָם לִרֵם בְּכָל מַשְׁפָּט. לְמַשָּׁל: רֵם יָכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ בִּיד אַחַת. גַּם אֲנִי יָכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ בִּיד אַחַת.
- **חֹלְצַת "אֲנִי":** תִּרְגִּיל הַבְּעָה אִישִׁית.
- **הַבְּעָה בַּעַל-מָה:** אֲפֹשֶׁר לְשֹׂאֵל: מָה אַתָּה לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בִּיד אַחַת?

אָסור לי

מחברת הקבוצה

רם כותב:

אויף! הגבס הזה!

אָסור לי לשחק בדורגל. אָסור לי לרוץ.

אָסור לי ללכת לבִּרְכָה.

אין לי מה לעשות.

כתבו מה הרופא אָמר לָרם:

אָסור לָהּ _____

אָסור _____

אָסור _____

כתבו מה אָסור לָכֶם:

אָסור לִי _____

לחבר שלי אָסור _____

- מחברת הקבוצה: התלמידים קוראים את מחברת הקבוצה וכותבים מה הרופא אמר לרם.
- חולצת "אני": התלמידים כותבים מה אסור להם לעשות. האיסורים יכולים להיות איסורים של ההורים או של בית הספר ולאו דווקא של הרופא. אפשר להקדים את הפעילויות בעמוד 109 לפעילות בעמוד זה.

מה אסור לי?

מחברת הקבוצה

אסור לי לראות טלוויזיה בלילה.
אסור לי לטפל בבעלי חיים בבית.
גליה
נירה.

אסור לי ללכת לסרטים של "גדולים".
תמי.

אסור לי לאכול הרבה שוקולד.
חנן.

אסור לי לחזור הביתה מאוחר.
יוסי.

אסור לי לעשות רעש בשעה שתים בצהריים.
רותי.

מי אמר? (קראו את מה אסור לי?)

סמנו קו כחול בדוגמה:

אתה צריך להפסיק לאכול שוקולד.
עכשו מאחר. את לא יכולה לראות טלוויזיה.
את לא יכולה לבוא אתנו לסרט הזה.
למה את נותנת אוכל לחתול בבית?
עכשו שתים בצהריים. למה את משחקת בכדור?
למה חזרת בשתיים-עשרה בלילה?

אמא של נירה:
סבא של רותי:
אבא של תמי:
אמא של גליה:
הרופא של חנן:
אבא של יוסי:

• מי אמר?: התלמידים מתברים בין הדוברים ובין המשמטים שהם אמרו לפי מה אסור לי? (מחברת הקבוצה)

כתבו את המלה הנכונה:

תמי _____ **רקוד** בחוג לריקודי עם.
רקד • רקדה

לרקוד

גם אנחנו _____ שם.
רקדו • רקדנו

הצבים _____ מהכלוב שלהם.
ברחנו • ברחו

לברוח

הקטאה _____ בלי הזנב שלה.
ברחה • ברחנו

אתמול יוסי _____ בפנינת הצי.
עבדת • עבד

לעבוד

גם תמי ונירה _____ שם.
עבדו • עבדה

אתה _____ מהנרנדה?
נפלת • נפל

לפול

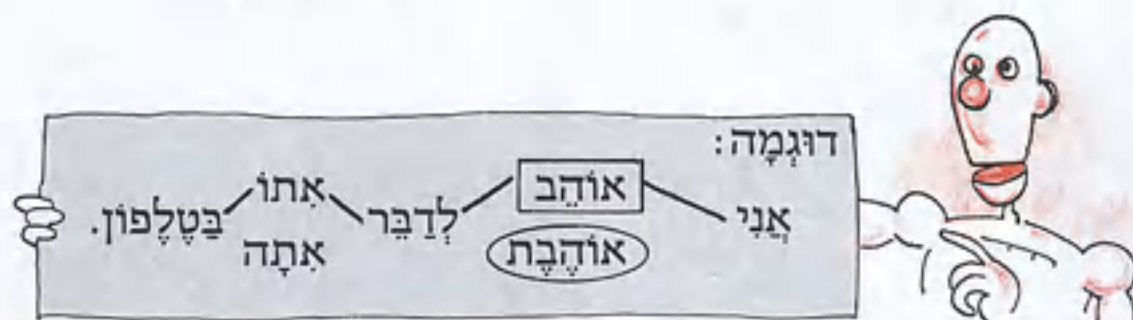
התפוחים _____ מהעץ.
נפלתם • נפלו

אני _____ לאשדוד.
נסעת • נסעתי

לנסוע

אתם _____ לירושלים.
נסעתם • נסעתן

מה אתם אוהבים לעשות עם החבר הכי טוב שלכם?
 סמנו קוים במשפט כמו בדוגמה:

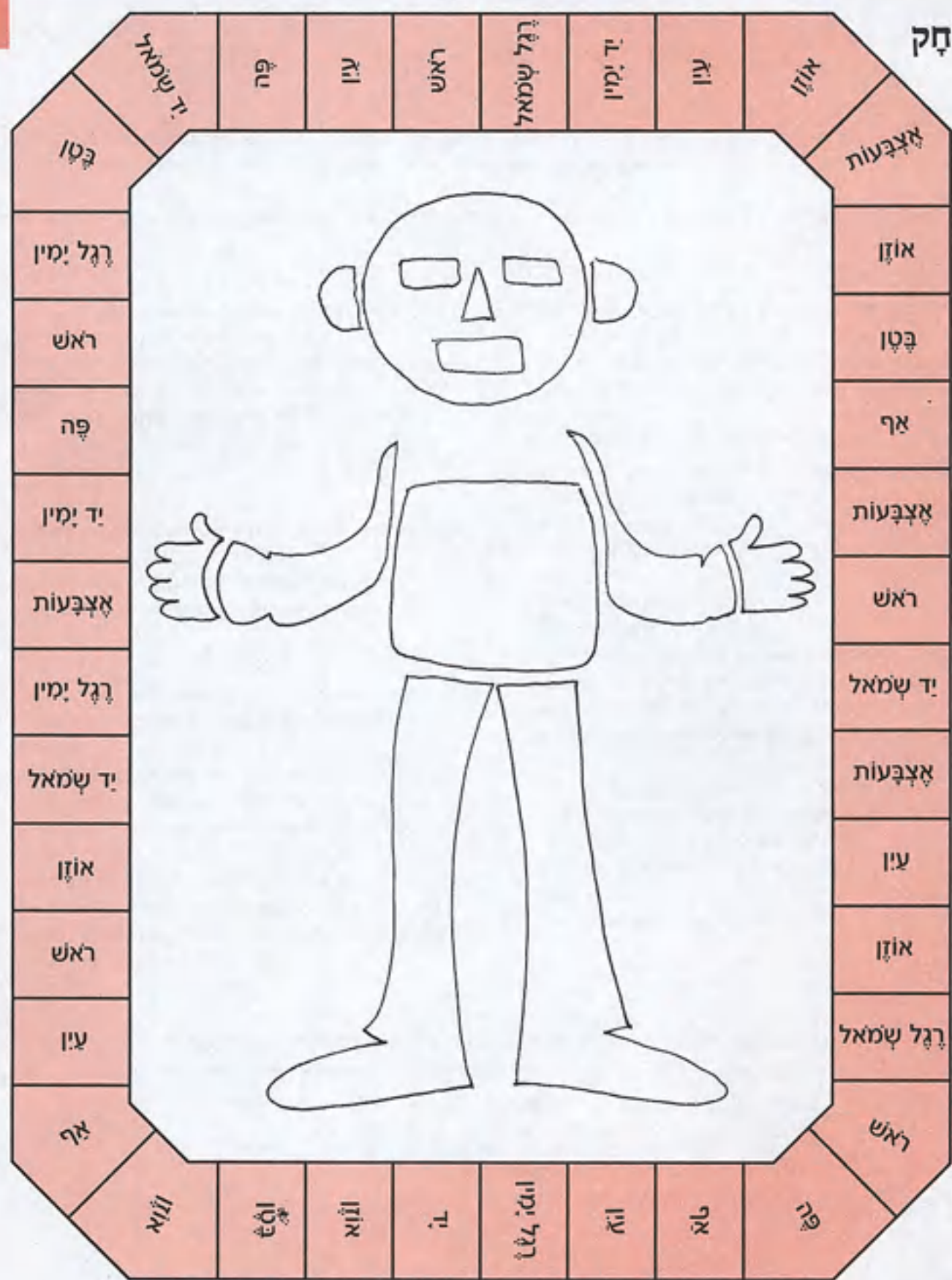
ללכת	אתו אתה	לסרט.
לעשות	אתו אתה	שיעורים.
לדבר	אתו אתה	בטלפון.
לשחק	אתו אתה	בחדר.

אני אוהב אוהבת

- חולצת "אני": כל תלמיד מחבר בקווים את המשפטים המתאימים לו, כמו בדוגמה של רובו.
- הכי + שם תואר: לתרגול התבנית ראה פירוט בעמוד 98. שמות תואר נוספים שנלמדו עד כה וש אפשר לתרגל בעזרתם את התבנית: גדול, קטן, רחב, יפה, מוזר, מעניין, מצחיק, נחמד, שמן.

משחק

• **משחק איברי הגוף (לזוגות, לשלישיות או לרביעיות):** לכל תלמיד יש חייל וסימון מיוחד, למשל: $\sqrt{}$, x , או s . מעמידים את החיילים בכל משבצת שהיא, מטילים מטבע ומתקדמים לפי תור צעד אחד או שני צעדים בכיוון השעון. כל תלמיד קורא בקול את המלה הכתובה במשבצת שהגיע אליה ומסמן (בסימון המיוחד שלו) בציור שבמרכז את איבר הגוף שקרא. אם הגיע לאחד האיברים בפעם השנייה, לא מסמן כלום ומחכה לתור הבא. התלמיד המסמן את האיבר האחרון בציור – מנצח.

יחידה 8 – רותי מצאה שרשרת זהב

המורה יקנה ויתרגל בעל־פה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 116-119) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה.

סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבעמוד 115, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שם העצם **אבן** מופיע בשיחה בעמוד 120 במשמעות של אבן יקרה המקשטת שרשרת זהב.
המלה **דואר** מופיעה באותה שיחה במשמעות של בית הדואר ולא במשמעות דברי דואר נשלחים.
שמות העצם **מפתח** ו**דלת** מופיעים בציור בעמוד 116, ו**תאטרון** – בציור בעמוד 118.

פעלים

משמעות הפעלים **מאבד**, **מחפש**, **מוצא** מוקנית בעזרת הציורים בעמוד 116.
משמעות הפעלים **מנגן** ו**מצייר** מוקנית בעמוד 117.
הפעלים **להחזיר** ו**לתלות** מופיעים בשיחה בעמוד 120.

שונות

הביטוי **בדיוק** מופיע בשיחה בעמוד 124 כפי שמשתמשים בו בשפת הדיבור. למשל: **זאת בדיוק השרשרת שמצאתי.**

הביטוי **עובר מדור לדור** מופיע באותה שיחה בעמוד 124 ומוסבר בעזרת הציורים שבעמוד 125.
הצירוף **מגן דויד** מופיע בשיחה בעמוד 120 כקישוט לשרשרת זהב.
המלה **קידוש** מופיעה במחברת הקבוצה בעמוד 127; יוסי מספר על כוס יין מיוחדת שסבא שלו מחזיק ביד כשהוא "עושה קידוש" בליל שבת. (כלומר, **קידוש** כאן הוא הטקס הכולל את הברכה על היין.)

תבניות

1. נטיית הפעלים בבנין פיעל, גזרת השלמים, בזמן עבר מוצגת בעמוד 116. הפעלים בבנין פיעל שנלמדו עד כה הם: **דיבר**, **שיחק**, **טיפל**, **טייל**, **ביקש**, **קיבל**, **סידר**, **צילם**, **ביקר**, **סיפר**, וביחידה זו: **איבד**, **חיפש**, **ניגן**, **צייר**.
בנטיית העבר בבנין פיעל שלושה בסיסים: **בִּיקַשְׁ**, **בִּיקַשְׁ**, **בִּיקַשְׁ**. הפעלים בעבר נכתבו ב"י לפי כללי הכתיב המלא: **ניגן**, **איבד**, **צייר** וכו'.
2. התבנית **יש ל...** / **אין ל...** בעבר מוקנית בעמוד 119. בבניית משפטים אלה בעבר יש לשים לב לחתאמה: **היה לי חבר**.
הייתה לי חברה.
היו לי חברים.
מאחר שהמין הדקדוקי של שמות העצם איננו מובן מאליו, אין לדרוש מהתלמידים ליצור התאמה זו בכוחות עצמם. כלומר, יש לשים לב, שבכל תרגול של התבנית המין הדקדוקי של שמות העצם יהיה ידוע וברור*.
3. **מי ש...** פותחת פסוקית טפלה לנושא במשפט מורכב שבו שתי פסוקיות. למשל: **מי שאיבד שרשרת זהב, יכול לסלפן אחרי הצהריים לרותי**.
השימוש במשפטים אלה מוקנה בעמוד 118.
4. הביטוי **חבל ש...** מופיע במחברת הקבוצה בעמוד 122: **חבל שרותי לא מצאה את שרשרת הזהב שלי**.

* טבלה לתרגול ההתאמה בין היה ל- / הייתה ל- / היו ל- לבין שמות עצם (לעמוד 119):

כלב, סוד, ספסל, עץ, אוגר, גיר, חתול, צב, רעיון, תוכי, זמן, פנס, תרמיל וכו'.	לי לך לך לו לה לנו לכם לכן להם להן	היה הייתה היו
גינה, חבורה, נדנדה, קבוצה, פגישה, חתולה, עוגה, קופסה, חללית, חולצה וכו'.		
שיעורים, שכנים, בעלי חיים, אורחים, בוטנים, כלבים, סודות וכו'.		

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	שמות תואר	שונות
אָבן	מאַבד (לאבד)	חשוב	אַחרי
בּוֹקֶה	מַדְבִּיק (להדביק)	זָקֵר	בְּדִיוֹק
גִּלְגֵּל	מוֹצֵא (למצוא)	מְיוֹחֵד	בְּדֶרֶךְ בְּלָל
דָּבָר, דְּבָרִים	מְזַמֵּן (להזמין)	עֲתִיק	דְּרִישַׁת שְׁלוֹם
דּוֹאֵר	מַחְזִיר (להחזיר)		לְכַבּוֹד
דָּלַת	מַחְפֵּשׁ (לחפש)		מִגֵּן דּוֹיֵד
זָהָב	מַטְלֵפֵן (לטלפן)		עוֹבֵר מְדוּר לְדוּר
טַבַּעַת	מַנְגֵּן (לנגן)		עָרֵב שָׁבֵת
זֵין	מַצִּיר (לציר)		קוֹדֵם
כּוֹבֵעַ	תּוֹלָה (לתלות)		קִידוּשׁ
כּוֹס			תְּרָאָה
מַכְתָּב			
מַפְתָּח			
סִימָן, סִימָנִים			
סִיפּוּר			
שְׂרָשֶׁרֶת			
תַּאסְרוֹן			

תבניות

לשון ההוראות

הסתכלו

השלימו

טבלה

1. בנגן פיעל, גזרת השלמים, זמן עבר

2. יש ל... / אין ל... בעבר: היה ל... היתה ל... היו ל...

3. מי ש...

4. חבל ש...

לבקש

אני ביקשתי		אנחנו ביקשנו	
אתה ביקשת	את ביקשת	אתם ביקשתם	אתן ביקשתן
הוא ביקש	היא ביקשה	הם ביקשו	הן ביקשו

לשחק

כתבו את המלים הנסורות לפי הטבלה:

- אני שיחקתי • הוא • אתם •
 • שיחקת • את • שיחקה •
 • הם • שיחקנו • אתן •

איפה המפתח?

- לבקש (נטיית העבר): כדאי לתרגל את הפועל במשפטים. למשל: ביקשתי גלידה. ביקשנו כסף מההורים. וכו'.
- לשחק: התלמידים כותבים את הפועל בעבר לפי שם הגוף או ההפך: את שם הגוף לפי הפועל הכתוב.
- תרגול העבר: בשלב הראשון כדאי לתרגל כל גוף בנפרד בעזרת המרות: המורה: שיחקתי בכיתה. תלמיד: שיחקתי בכיתה. המורה: בחדר. תלמיד: שיחקתי בחדר. המורה: בגינה. וכו'. אחר כך בגוף שני: המורה ואחריו תלמיד: שיחקת עם נירה. המורה: עם אסתר. תלמיד: שיחקת עם אסתר. המורה: עם רינה. וכו'.
- איפה המפתח: הילדים מתבוננים בציורים ובטקסט הכתוב של יוסי ומתאימים כל ציור למשפט המתאים לו.

איבד • צייר • ניגן • קיבל

כתבו את המלים הקסרות:

לאבד

יוסי: איבדתי את המפתח שלי.

רם: גם אתמול _____ אותו.
איבד • איבדת

לצייר

רם: מי צייר את הציור היפה הזה?

דניאל: נירָה _____ אותו.
ציירתי • ציירה

לנגן

המורה: אני ניגנתי והם רקדו.

התלמיד: המורה _____ וְאֶנְחֵנוּ רָקְדְנוּ.
ניגן • ניגנתם

לקבל

שרה: מה קיבלת מהדודה שלך?

אילנה: _____ שְׁעוֹן חָדָשׁ.
קיבלתי • קיבלת

• **איבד, צייר וכו':** כדאי לתרגל את הפעלים קודם בעלִיפה בעזרת המרות של שמות גוף. למשל: המורה: איבדתי את המפתח. והיא? תלמיד: היא איבדה את המפתח. וכו'. • **תרגול בשאלות ותשובות:** המורה שואל: איבדת את המפתח? תלמיד א': לא איבדתי את המפתח. המורה מצביע עליו ושואל תלמיד ב': הוא איבד את המפתח? התלמיד פונה לתלמיד אי ושואל: איבדת את המפתח? ואחרי שענה לו, הוא אומר: הוא לא איבד את המפתח. • **תלמידים שואלים ועונים:** המורה כותב כמה שאלות על חלוח בגופים שונים. למשל: משה איבד את המפתח שלו! מתי ציירתם את הציור הזה? איפה הם ניגנו אתמול? מה קיבלת מהדוד שלך? התלמידים שואלים זה את זה ועונים.

יום מיוחד בבית הספר

מי ש...

הסתכלו בציורים וכתבו את המשפטים לפי הדוגמה:

דוגמה: מי שאוהב תאטרון בובות יכול לעצב לביתה.

מי שאוהב מוסיקה יכול

מי שאוהב משחקים

מי שאוהב לצלם

מי שאוהב לצייר

מי שאוהב לרקוד

- יום מיוחד בבית הספר: התלמידים קוראים את הדוגמה של רובו ואחר כך מסתכלים בציורים ומשלימים לפיחם את המשפטים. התלמידים יכולים לשאול זה את זה: לאן את/אתה רוצה ללכת?
- תרגול בזוגות: תלמיד מתחיל משפט במי ש..., וחברו משלים את המשפט. למשל: תלמיד א': מי שרוצה לקנות לחם... תלמיד ב': צריך ללכת לסופרמרקט (למכולת) או הולך לסופרמרקט. וכו'.

אָתמול

הָיָה לִי חָתוּל.
הָיְתָה לִי חָתוּלָה.
הָיוּ לִי חָתוּלִים.

הַיּוֹם

חָתוּל.
חָתוּלָה.
חָתוּלִים.

יֵשׁ לִי

הָיוּ

הָיְתָה

הָיָה

כָּתְבוּ:

דוֹגְמָה: הֵי־תָהּ לָנוּ (כּוֹס) מִיּוֹחָדָת, אֲבָל אֲנִי שִׁבְרָתִי אוֹתָהּ.

• עֲכָשׁוּ יֵשׁ לִי שְׁתֵּי מוֹרוֹת.

לִפְנֵי שָׁנָה _____ לִי רַק מוֹרָה אַחַת.

• עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָהּ אוֹפֵנִים עִם שְׁנֵי גִלְגָּלִים?

פָּעַם _____ לָהּ אוֹפֵנִים עִם שְׁלוֹשָׁה גִלְגָּלִים.

• לְסִבְתָּא שְׁלִי יֵשׁ כּוֹבֵעַ לָכֵן חָדָשׁ.

קוֹדֶם _____ לָהּ כּוֹבֵעַ צָהוּב.

• אֵיפֹה כָּל הַפְּדוּרִים שֶׁל דָּנְיָאֵל?

_____ לוֹ שְׁלוֹשָׁה פְּדוּרִים.

• אָתמול _____ לָהֶם שִׁיעוּר הַתַּעֲמָלוֹת.

הֵם לָמְדוּ לַעֲמוֹד עַל הַיָּדִים.

חָיָה לִי

כּוֹבֵעַ
שִׁיעוּר

חָיְתָה לִי

מוֹרָה
כּוֹס

חָיוּ לִי

אוֹפֵנִים
פְּדוּרִים

אֲנִי עוֹמֵד עַל הַיָּדִים.

• **הִיָּה לִי/הִיָּתָה לִי/הָיוּ לִי:** כְּדֹאֵי לַתְּרַגֵּל מִשְׁפָּטִים אֵלֶּה בַּעֲלִיפָה עִם שְׁמוֹת עֵצִים רַבִּים בְּכָל חֲנֻטִיָּה שֶׁל מַלְת הַיַּחַס ל...
• **שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת:** הִיָּה לָךְ כְּדוּר? הִיָּה לָכֶם כֵּלָב? הִיָּה לָהּ צֶבֶד? וּבִנְקִבָּה: הִיָּתָה לָךְ מַצְלֵמָה? הִיָּתָה לָהֶם מַכּוֹנִית? הִיָּתָה לָכֵן קוֹפֶה גְּדוּלָה? וְכוּ'. וּבִרְבִּים: הָיוּ לָכֶם אוֹרְחִים? הָיוּ לוֹ שְׂכָנִים טוֹבִים? הָיוּ לָהֶם מִשְׁחָקִים?
• אֲפֶשֶׁר לְכַתּוֹב עַל חֲלוֹחַ טִבְלָה וּבַעֲזָרָתָהּ יִבְנוּ הַתְּלִמִּידִים מִשְׁפָּטִים (לְדוּגְמָה, רֹאה טִבְלָה בַּעֲמֻד 114).

שרשרת זהב מיוחדת

רותי: חֵנָּן, תִּרְאֶה מֶה מִצָּאתִי אֶתְמוּל!
 מִצָּאתִי שְׂרָשֶׁרֶת זָהָב עִם אָבֶן כְּחוֹלָה.
 חֵנָּן: אֲנִי חוֹשֵׁב שְׂזֹאת שְׂרָשֶׁרֶת מִיּוֹחֶדֶת,
 כִּי עַל הָאָבֶן יֵשׁ צִיּוֹר שֶׁל מֶגֶן־דָּוִיד.
 רותי: אוֹלֵי הַשְׂרָשֶׁרֶת הַזֹּאת יִקְרָה, אֲנִי רוֹצָה
 לְהַחֲזִיר אוֹתָהּ.
 חֵנָּן: אֵת יוֹדַעַת מִי אֵיבֵד אוֹתָהּ?
 רותי: לֹא, אָבֶל אֲנִי יְכוּלָה לְכַתּוֹב מוֹדָעָה
 וְלִתְלוֹת אוֹתָהּ עַל יָד הַדּוֹאֵר.
 חֵנָּן: לָמָּה עַל יָד הַדּוֹאֵר?
 רותי: כִּי שֵׁם מִצָּאתִי אֵת הַשְׂרָשֶׁרֶת.

— מוֹדָעָה —

מִצָּאתִי שְׂרָשֶׁרֶת זָהָב

מִי שְׂאִיבֵד שְׂרָשֶׁרֶת זָהָב,

יְכוּל לְטֵלֶפֶן אַחֲרֵי הַצִּהּרִים לְרוֹתִי.

טֵלְפוֹן: 881132

רְחוֹב הַבִּלְגִּית 20

מִצָּאתֶם פֶּעַם מִשְׁהוּ בְּרְחוֹב?

כְּתֹבוּ אֵת הַסִּיפּוֹר בָּאֵן:

- שְׂרָשֶׁרֶת זָהָב מִיּוֹחֶדֶת: שִׁאלוּת תוֹכֵן בַּעֲלִיפָה: מֶה רוֹתִי מִצָּאה! לִמָּה הַשְׂרָשֶׁרֶת מִיּוֹחֶדֶת! לִמָּה רוֹתִי רוֹצָה לְכַתּוֹב מוֹדָעָה?
- אֵיפֹה רוֹתִי מִצָּאה אֵת הַשְׂרָשֶׁרֶת?
- מוֹדָעָה: הַתְּלִמִּידִים קוֹרְאִים אֵת הַמוֹדָעָה וְכוֹתְבִים מוֹדָעָה עַל דְּבַר שֶׁהֵם מִצָּאוּ.
- מִצָּאתֶם פֶּעַם מִשְׁהוּ: כָּל תְּלִמִּיד כוֹתֵב עַל מִקְרָה שִׁקְרָה לוֹ.

קראו את שרשרת זהב מיוחדת.
כתבו את המלים החסרות במחברת הקבוצה:

בחולה • איבד • דואר • **זהב** • להחזיר •
על יד • לתלות • מודעה • מגן-דויד • היא

מחברת הקבוצה

חנן כותב:

רותי מצאה שרשרת לזהב יקרה
על יד ה . היא רוצה את השרשרת,
אבל לא יודעת מי אותה.
רותי כתבה , והיא רוצה
אותה הדואר.
יש לשרשרת סימנים מיוחדים: אבן
וציור של .

מחברת הקבוצה

תמי כותבת:

פעם היתה לי שרשרת זהב. קיבלתי אותה מאבא
שלי ליום ההולדת, ואחרי יום איבדתי אותה.
חיפשתי את השרשרת בכל מקום, אבל לא מצאתי אותה.
חבל שרותי לא מצאה את השרשרת שלי.

- מחברת הקבוצה של חנן: תרגיל הבנת הנקרא על השיתוף שרשרת זהב מיוחדת.
- מחברת הקבוצה של תמי: שאלות תוכן בעל-פה: מה תמי איבדה? מי נתן לה את השרשרת? מתי? איפה היא מצאה את השרשרת?

מחברת הקבוצה

דניאל כותב:

אני מאבד הרבה דברים ונהורים שלי כועסים.
 היתה לי פנס חדש ואיבדתי אותו.
 היתה לי מכונית יקרה ואיבדתי אותה.
 היו לי צבעים מיוחדים ואני לא יודע איפה הם עכשו.

כתבו: היה היתה היו

לדניאל _____ מכונית. לדניאל _____ צבעים. לדניאל _____ פנס.

היה לי פעם לא היה לי אף פעם

השלימו את המשפטים:

אורחים • חנות • חבורה • עגילים • שעון • תוכי •
 תרמיל • קופה • מפתחות • חללית • כָּלֵב

• היה לי _____ • לא היה לי _____
 • היתה לי _____ • לא היתה לי _____
 • היו לי _____ • לא היו לי _____

• מחברת הקבוצה של דניאל: שאלות תוכן בעל-פה: מה דניאל איבד? למה החורים של דניאל כועסים?
 • היה לי... / לא היה לי...: התלמידים משלימים את המשפטים ומשתמשים בביטויים פעם ואף פעם ובמלים שבמלבן.

דניאל רוצה למצוא את הפנס שלו.
הוא פותב מודעה.

כתבו את המודעה של דניאל:

אתם מאבדים דברים...

סמנו ✓:

אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{מאבד} \\ \text{מאבדת} \end{array} \right.$ הרבה דברים.

אני לא ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{מאבד} \\ \text{מאבדת} \end{array} \right.$ הרבה דברים.

כאשר אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{מאבד} \\ \text{מאבדת} \end{array} \right.$ משהו, אני $\left\{ \begin{array}{l} \text{חושב} \\ \text{חושבת} \end{array} \right.$ על זה כל הזמן.

כאשר אני ☐ $\left\{ \begin{array}{l} \text{מאבד} \\ \text{מאבדת} \end{array} \right.$ משהו, אני לא $\left\{ \begin{array}{l} \text{חושב} \\ \text{חושבת} \end{array} \right.$ על זה כל הזמן.

אפשר לכתוב את המלים
האלה בסיפור:

איבודתם פעם משהו?

כתבו את הסיפור כאן:

פעם
שמחתי
איבודתי
בעסתי
חיפשתי
מצאתי

- **מודעה:** התלמידים משלימים את המודעה לפי מחברת הקבוצה שבעמוד 122.
- **אתם מאבדים דברים:** כל תלמיד מסמן את המשפטים הנכונים לו.
- **איבודתם פעם משהו?** כל תלמיד כותב מניסיונו האישי. אפשר להיעזר במלים שבצד שמאל.

של מי השרשרת?

אפרת: שלום. אפשר לדבר עם רוטי?

רוטי: כן. אני רוטי.

אפרת: שמי אפרת. קראתי את המודעה שלך. אני איבדתי שרשרת.

רוטי: שרשרת זהב?

אפרת: כן. שרשרת זהב מיוחדת עם אבן כחולה.

רוטי: יש לך עוד סימנים?

אפרת: כן. יש ציור של מגן-דוד על האבן הכחולה.

רוטי: זאת בדיוק השרשרת שמצאתי.

אפרת: יופי, חיפשתי את השרשרת בכל מקום.

היא חשובה לי מאוד. קיבלתי אותה מאמא שלי,

והיא קיבלה אותה מאמא שלה. השרשרת הזאת

עוברת מדור לדור במשפחה שלי.

רוטי: אני באמת שמחה שמצאתי אותה.

אפרת: אפשר לבוא היום לקבל את השרשרת?

רוטי: כן. היום אחרי הצהריים אני בבית עם החברים שלי.

אפרת: תודה רבה. להתראות.

סמנו ✓ על יד השרשרת של אפרת:

- של מי השרשרת?: שאלות תוכן בעל-פה: מי איבד שרשרת זהב? מה הם הסימנים של השרשרת? למה רוטי מבקשת סימנים? (אין תשובה בשיחה) למה השרשרת חשובה לאפרת? מתי אפרת תקבל את השרשרת?
- סמנו: התלמידים מוצאים את השרשרת של אפרת לפי הסימנים המתוארים בשיחה.
- אפשר לשחק בכיתה במשחק האבדות והסימנים: מראים לילדים שלושה חפצים ואומרים: אלה החפצים שאבדו. ילד א' נותן סימנים לחפץ אחד מתוך השלושה, וילד ב' מחזיר לו את החפץ המתאים לסימנים.

מתי זה קרה?

קראו את שרשרת זהב מיוחדת (בעמוד 120)
ואת של מי השרשרת? (בעמוד 124).

כתבו מספרים לפי הסיפור:

- ☐ רותי כתבה מודעה.
- ☐ אפרת קראה את המודעה.
- ☐ אפרת איבדה שרשרת זהב על יד הדואר.
- ☐ אפרת דיברה עם רותי בטלפון.
- ☐ רותי מצאה שרשרת זהב.
- ☐ אפרת באה לבית של רותי וקיבלה את השרשרת.

השרשרת הזאת עוברת מדור לדור:

אפרת

אמא

סבתא

אמא של סבתא

כתבו:

במשפחה שלך יש משהו שעובר מדור לדור?

- מתי זה קרה?: התלמידים כותבים מספרים במשבצות שליד המשפטים לפי הסדר הכרונולוגי של האירועים בסיפור. בדיקה עצמית מעבר לדף.
- השרשרת עוברת מדור לדור: האיור מובא כאן לחברת המושג עובר מדור לדור.
- חולצת "אני": תרגיל הבעה אישית. התלמידים כותבים על משהו שעבר מדור לדור במשפחה. אפשר להרחיב את הנשא ולערוך תערוכה בכיתה ובה חפצים שהילדים הביאו, שעברו מדור לדור במשפחה.

מחברת הקבוצה

רותי פותחת:

קיבלתי מאפרת מכתב תודה ואני מדביקה אותו כאן.

לכבוד רותי.

תודה רבה, רותי. מזל שמצאת את השרשרת שלי.
אני שמחה מאוד וגם הבנות שלי שמחות,
כי השרשרת הזאת חשובה מאוד למשפחה שלנו.
דרישת שלום לחברים שלך מ"חבורת המצוינים".
אני מזמינה את כל החבורה לאכול גלידה בבית שלי
בשבת בשעה 5:00.

עוד פעם תודה,

אפרת

3

4

1

5

2

6

כתבו את המלים החסרות:

- מחברת הקבוצה של רותי: שאלות תוכן: מי קיבל מכתב תודה? מי כתב את המכתב? איפה היא מדביקה את המכתב? למה אפרת כתבה את המכתב?
- כתבו את המלים: התלמידים משלימים את המשפטים לפי האינפורמציה שבמכתב התודה של אפרת.

מחברת הקבוצה

יוסי כותב:

במשפחה שלי יש בוס ליין שעוברת מדור לדור.
סבא שלי קיבל אותה מאבא שלו, ואבא שלו
קיבל אותה מסבא שלו לפני הרבה שנים.
בערב שבת סבא שלי עושה קידוש,
וכלם שותים מהבוס הזאת.
אנחנו שומרים על הבוס הזאת, היא חשובה מאוד
למשפחה שלנו.

מחברת הקבוצה

גליה כותבת:

לנו יש שעון גדול ועתיק. הוא עובר מדור לדור
במשפחה שלנו. הוא היה בבית של סבא שלי
ועכשו הוא בבית שלנו. מי שמבקר אצלנו
שומע את השעון הזה, כי הוא מנגן כל שעה.

מי?

השלימו את המשפטים:

האורחים של גליה סבא של יוסי יוסי השעון העתיק הבוס לקידוש

- מנגן כל שעה.
- קיבל בוס יין מאבא שלו.
- חשובה מאוד למשפחה של יוסי.
- שומע את סבא שלו עושה קידוש.
- האורחים של איה שומעים את השעון העתיק בבית שלה.

• מחברת הקבוצה של יוסי ושל גליה: שאלות תוכן: מה עובר מדור לדור במשפחה של יוסי? מה עובר מדור לדור במשפחה של גליה?
• קידוש: המורה יכול לשוחח עם התלמידים ולהבהיר את המושג קידוש ומתי עושים קידוש. (קידוש כאן הוא חטקס הכולל את הברכה על היין.)

משחק

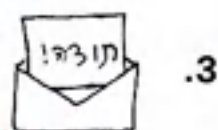
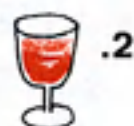
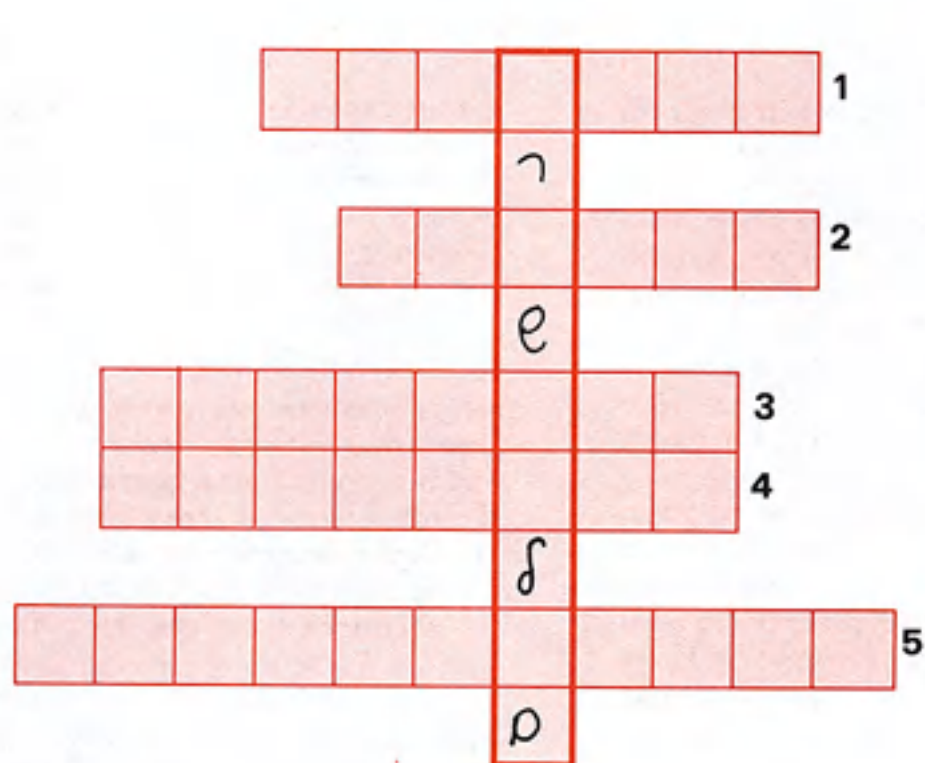

אתמול

- **משחק: גרסה 1:** תלמיד אי מצביע על אחד משמות הגוף (ביד אחת) ועל אחד משמות הפועל (ביד שנייה). ותלמיד ב' מחבר משפט בעבר. למשל: **הם ניגנו אתמול.**
- **גרסה 2:** מחברים סיכה מתפצלת במרכז העיגולים. כותבים מספר מ'1 עד 8 ליד כל שם פועל. התלמידים מסובבים את הסיכה, והמחזורים מצביעים על שם גוף ושם פועל. תלמיד שמחבר משפט נכון עם השמות האלה מקבל נקודות לפי המספר הכתוב ליד שם הפועל. מי שצבר הכי הרבה נקודות – מנצח.

תשבץ

מה כתוב באמצע התשבץ?

- תאטרון בובות
- מגן-דוד
- דרישת שלום
- שרשרת זהב
- מכתב תודה
- כוס יין

• תשבץ: התלמידים כותבים בתשבץ את ציורפי הסמיכות המתאימים לפי הציורים. הציורף המתקבל באמצע הוא דרישת שלום.

יחידה 9 – יום ספורט

המורה יקנה ויתרגל בעל־פה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 132-135) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה.

שמות עצם

שמות העצם **אשפה** וכ**פתור** מופיעים בקומיקס בעמוד 132; **התעמלות קרקע**, **מגרש**, **ספורטאי**, **קפיצה לגובה**, **ריצה**, **שופט** ו**תחרות** מופיעים בציור בעמוד 134; **אולם התעמלות וכדורסל** – בציור בעמוד 138; **חוק** ו**תור** מופיעים בתרגיל בעמוד 139 (**חוק** במשמעות של חוקים במשחק); ו**תעודה** מופיעה בעמוד 142.

פעלים

משמעות הפעלים **גומר**, **זורק** (אשפה) ו**תופר** מוקנית בעזרת הציורים בעמוד 132. משמעות הפעלים **זורק** (כדור), **מגיע** (מגיע ראשון), **מנצח**, **מתאמן**, **מתעמל**, **קופץ** מוקנית בעזרת הציור בעמוד 134. הפועל **משתתף** מופיע בתרגיל בעמוד 135 ומתורגל בעמוד 140. שימו לב: **משתתף** גורר אחריו את מלת היחס המוצרכת ב־. כלומר, **משתתפים באירועים שונים: בשיעור, במסיבה, בטיול, ביום ספורט, בתחרות וכו'.**

שמות תואר

בציור שבעמוד 134 רובו קופץ הכי גבוה. בעמוד 143 מתואר יום ספורט **היתולי** בבית הספר, ובעמוד 144 מוקנה ומתורגל המספר הסודר: **ראשון, שני וכו'.**

שונות

אלי מופיע בשיחה בעמוד 136 כצורה יחידה, מבלי להקנות את כל הנטייה של מלת היחס **אל**. הפעלים בעתיד **יהיה**, **נעשה** מופיעים אף הם כצורות בודדות. משחק ה־"מחניים" מתואר בציור בעמוד 138.

תבניות

1. נטיית הפעלים בבניין פעל, גזרת השלמים בזמן עתיד מוצגת בעמוד 132. ביחידה זו מוקנות צורות העתיד במשקל **אפעול** בלבד. כלומר, בפעלים: **לכתוב, לרקוד, לבדוק, לתפוס, לשבור, לשמור, לפגוש** ובפעלים הנלמדים ביחידה זו: **לגמור, לזרוק, לקפוץ, לזכור**. השימוש בפעלים בעבר, בהווה ובעתיד מוצג בהקשרים מתאימים בקומיקס בעמודים 132, 133. בשפת הדיבור משתמשים בצורות עתיד כדי להביע ציווי. למשל: **תזרוק את הכדור! במקום: זרוק את הכדור!** דוגמאות נוספות בעמוד 139. כאשר פ' הפועל היא ע' או ח' יש שינויים בהגיית הפעלים. בעמוד 145 מוצגת נטיית הפועל **לעמוד** בעתיד. כדאי לתרגל צורות אלה גם בפעלים: **לעבוד, לעזור, לחזור, לחשוב**.
2. משפטים סתמיים בגוף שלישי רבים מתורגלים בעמוד 135 בתשובות אפשריות לשאלה: **מה עושים ביום ספורט בבית הספר?** שימו לב: כאשר אומרים משפטים סתמיים, לא אומרים מי עשה את הפעולה. עושה הפעולה אינו ידוע או לא חשוב להזכירו.
3. משפט תנאי בדגם **אם+הווה+ציווי** מוקנים ומתורגלים בעמוד 138.
4. משפטי תנאי בדגם **אם+עתיד+עתיד** מופיעים במחברת הקבוצה בעמוד 137. כדאי לתרגל משפטים אלה עם הפעלים במשקל **אפעול**.

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	שמות תואר	שונות
אולם	גומר	אחרון	אלי
אשפה	דוחף	גבוה	יום ספורט
התעמלות קרקע	זוכר	היתולי	יהיה
חוק	זורק	ראשון, שני...	לכבוד
טניס	מגיע		לכו
כדורסל	מודד		לתוך
כפתור	מוציא		"מחנים"
מגרש	מנצח		נעשה
מטר	מפסיד		עוד מעט
ספורטאי	משתתף		כיפק הי!
קפיצה לגובה	מתאמן		
ריצה	מתעמל		
שופט	צודק		
שק	צועק		
תור	קופץ		
תחרות	תופר		
תעודה			

לשון ההוראות מתאים

תבניות

1. בנן פעל, שלמים, זמן עתיד
2. סתמי – גוף שלישי רבים
דוגמה: מה עושים ביום ספורט?
3. אם + הווה + ציווי (משפט תנאי)
דוגמה: אם אתם קופצים לגובה, לכו למגרש הגדול.
4. אם + עתיד + עתיד (משפט תנאי)
דוגמה: אם תנאל יעזור לי, אני אעזור לו.

לכתוב

אני אכתוב		אנחנו נכתוב	
אתה תכתוב	את תכתבי	אתם תכתבו	אתן תכתבו
הוא יכתוב	היא תכתוב	הם יכתבו	הן יכתבו

לרקוד

כתבו את המלים המסרות לפי הטבלה:

- אני _____ . ■ תרקדו. ■ אתה _____ .
 ■ ירקוד. ■ את _____ . ■ נרקוד.
 ■ היא _____ . ■ אתן _____ . ■ ירקדו.

תפרת את הכפתור בחולצה?

עוד לא.
אני אתפזר אחר כך.

זרקת את האשפה?

עוד לא.
אני אזורק אחר כך.

גמרת את השיעורים?

עוד לא.
אני אגמור אחר כך.

- **לכתוב (נטיית העתיד):** כדאי לתרגל את הנטייה במשפטים. למשל: אנחנו נכתוב את המלים. הם יכתבו מכתב. וכו'.
- **לרקוד:** התלמידים כותבים את הפועל לפי שם הגוף או החפץ: את שם הגוף לפי הפועל.
- **תרגול הנטייה בעתיד בעזרת המרות:** המורה: אכתוב מכתב. המורה: סיפור. תלמיד: אכתוב סיפור. המורה: שיר. וכו'.
- **ובנוסף שני:** המורה: תכתוב מכתב להורים. המורה: לחבר שלך. תלמיד: תכתוב מכתב לחבר שלך. וכו'.
- **קומיקס:** המורה מקנה את המלים החדשות: לגמור, לזרוק אשפה, לתפור כפתור ומתרגל את הפעלים בעלפה בעבר, בחווה ובעתיד. אחר כך התלמידים קוראים וממחזים את הקומיקס.

כתבו את המלה החסרה:

אתמול הרופא בִּדְקָה
את הילדים מפיתה ד.

היום הרופא בודקת
את הילדים מפיתה ד.

מחר הרופא _____
את הילדים מפיתה ד.

אתמול גמרנו ללמוד
בשעה 12:00.

היום אנחנו גומרים
ללמוד בשעה 12:00.

מחר _____ ללמוד
בשעה 1:00.

מתי אתם גומרים ללמוד
כל יום?

היום בהפסקה יוסי
עוזר לי.

אתמול בהפסקה נירה
עזרה לי.

מחר בהפסקה חנו
לי. _____

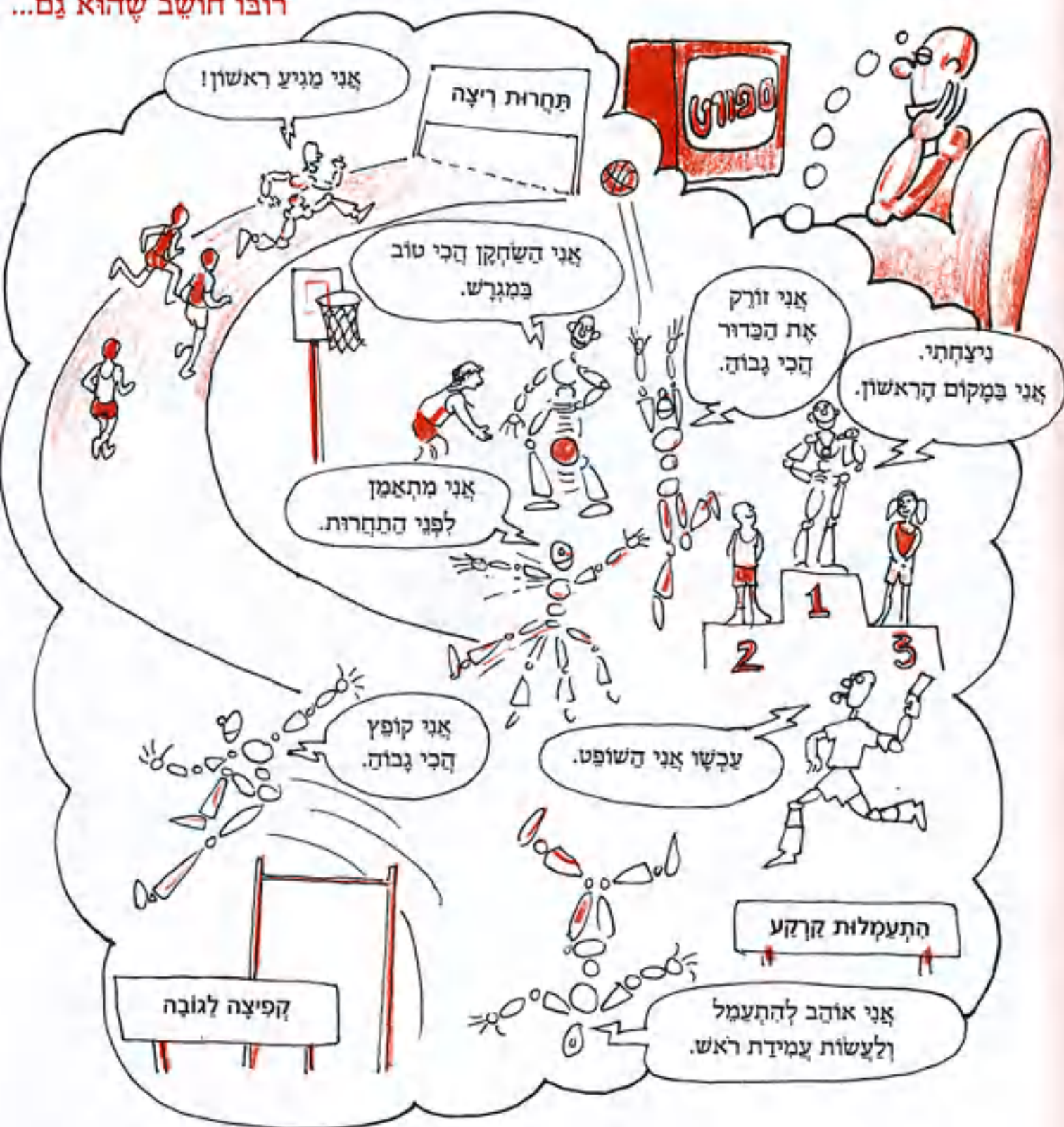

- כתבו את המלה החסרה: בשלושת התרגילים חסר חפועל בעתיד. התלמידים קוראים ומשלימים את הפועל החסר.
- תרגול בעל-פה: המורה אומר משפט בהווה, תלמיד אי אומר את המשפט בעבר, ותלמיד ב' אומר את המשפט בעתיד. הקפידו להשתמש רק בפעלים במשקל אפעול: לכתוב, לרקוד, לבדוק, לתפוס, לשבור, לשמור, לפגוש, לגמור, לזרוק, לקפוץ, לזכור.

רובו חושב: אני ספורטאי מצויין!

אמרו: רובו חושב שהוא...

רובו חושב שהוא גם...

- **רובו חושב:** המורה מקנה את המלים החדשות בעזרת הציור ושואל, למשל: איפה רובו זורק את הכדור? התלמידים מצביעים על הציור. אחרי השאלות על רובו אפשר לשאול את התלמידים על עצמם. למשל: גם אתה זורק את הכדור הכי גבוה? או: את אוהבת להתעמל? וכו'.
- **אמרו:** התלמידים אומרים מה רובו חושב. למשל: רובו חושב שהוא השחקן הכי טוב במגרש.
- **משחק ניווט:** תלמיד אי מציג בפנטומימה את אחד המשפטים שרובו אומר, ותלמיד בי מנחש מה הוצג ואומר, למשל: אני קופץ הכי גבוה. או: ניצחתי. אני במקום הראשון.

ספורט בבית הספר

מה עושים בבית הספר שלכם?

סמנו ☒ על יד המשפטים המתאימים:

בבית הספר שלי:

☐ לומדים לקפוץ לגובה. ☐ מתאמנים בריצה.

☐ לומדים לעשות עמידת ידים. ☐ משחקים בדורסל.

☐ מתעמלים באולם ההתעמלות. ☐ משחקים בדורגל.

☐ לומדים לעשות עמידת ראש. ☐ מתעמלים במגרש.

☐ משחקים "מחננים". ☐ משתתפים בתחרויות.

☐ משתתפים ביום ספורט. ☐ משחקים טניס.

מה למדתי בהתעמלות?

כתבו: למדתי או לא למדתי

_____ לעמוד על הראש. • _____ לשחק בדורגל.

_____ לעמוד על הידיים. • _____ לשחק "מחננים".

_____ לשחק בדורסל. • _____

_____ לשחק טניס. • _____

- ספורט בבית הספר: אפשר לשאול גם: מה עושים בספורט בבית ספר בחוץ לארץ?
- תרגול משפטים סתמיים: שאלות נוספות: מה אוכלים ברוסיה (או במקום אחר)? מה אוכלים בחג מסוים? איפה קונים ספרים (או דברים אחרים)? איפה לומדים במחשב? מתי מתחילים ללמוד בבית הספר? מה עושים בהפסקה? וכו'.
- מה למדתי בהתעמלות?: כל תלמיד כותב למדתי או לא למדתי, לפי המתאים לו. בשורות הריקות התלמידים מוסיפים פעילויות אחרות בספורט, שלא הוזכרו ביחידה.
- תרגול בעל-פה: המורה שואל: מה עוד למדתי? איפה? התלמידים שואלים זה את זה אותן השאלות ועונים.

מָחָר יֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט

רם: דְּנִיָּאל, יֵשׁ לִי מִשְׁחָק חֶדֶשׁ. אַתָּה יָכוֹל לָבוֹא אֵלַי הַיּוֹם?

דְּנִיָּאל: לֹא. אֲנִי הוֹלֵךְ לַמִּגְרָשׁ. אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְאָמֵן בְּרִיצָה.

רם: אוֹף, מָתִי בְּכֵר תִּגְמֹר לְהִתְאָמֵן?

אָף פֶּעַם אֵין לָךְ זְמַן לְשַׂחֵק אִתִּי.

דְּנִיָּאל: מָחָר יֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט בְּבֵית הַסֵּפֶר. אַתָּה זוֹכֵר?

רם: בֶּטַח שְׂאֲנִי זוֹכֵר. אֲזוּ מָתִי תִחְזֹר הַבֵּיתָה הַיּוֹם?

דְּנִיָּאל: אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, אוֹלִי אֲנִי אֶחְזֹר מֵאוּחָר מְאוֹד.

רם: לָמָּה?

דְּנִיָּאל: כִּי גַם נִיָּרָה בָּאָה לַמִּגְרָשׁ הַיּוֹם,

וְאוֹלִי אֲנִי אֶעְזֹר לָהּ לְהִתְאָמֵן בְּקִפִּיצָה לְגוּבָה.

רם: אוֹף, חָבֵל שְׂיֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט מָחָר.

כָּתְבוּ: אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אוֹ אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים.

אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים _____ מָתִי דְּנִיָּאל יִחְזֹר הַבֵּיתָה.

שְׂיֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט בְּבֵית הַסֵּפֶר. _____

מִי עוֹזֵר לְנִיָּרָה לְהִתְאָמֵן. _____

אִיפֹה דְּנִיָּאל וְנִיָּרָה מִתְאָמְנִים. _____

אֵיזָה מִשְׁחָק חֶדֶשׁ קִיבֵּל רֵם. _____

מָה רֵם חוֹשֵׁב עַל יוֹם סְפוּרֵט. _____

כְּמָה שְׁעוֹת דְּנִיָּאל מִתְאָמֵן. _____

• מָחָר יֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט: הַתְּלִמִּידִים קוֹרְאִים אֶת הַשִּׁיחָה וּמִמְחִיזִים אוֹתָהּ.

• כָּתְבוּ אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וְכו': הַתְּלִמִּידִים מְשַׁלְּמִים אֶת הַחֶסֶד לְפִי הַשִּׁיחָה מָחָר יֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט וּבּוֹדְקִים אֶת עֲצָמָם מֵעֵבֶר לַדֶּף.

כְּדֹאֵי לְבַקֵּשׁ מִהַתְּלִמִּידִים לְקַרֵּא מִהַשִּׁיחָה אֶת הַמִּשְׁפָּט, שֶׁלְּפָנָיו בָּחָרוּ אֶת תְּשׁוּבָתָם. לְמִשָּׁל: אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מִה רֵם חוֹשֵׁב עַל

יוֹם סְפוּרֵט, כִּי הוּא אָמַר שְׁחָבֵל שְׂיֵשׁ יוֹם סְפוּרֵט.

מחברת הקבוצה

נירה כותבת:

אני כל כך אוהבת יום ספורט, כי אני
ספורטאית טובה. ביום הספורט אני משתתפת
בתחרות בקפיצה לגובה. אם דניאל
יעזור לי להתאמן בקפיצה לגובה, אני
אעזור לו להתאמן בריצה. אני אמדוד
בשעון החדש שלי כמה זמן הוא רץ.

מחברת הקבוצה

רותי כותבת:

אני לא אוהבת יום ספורט בבית ספר.
אני לא אוהבת לרוץ ולקפוץ, ואני לא
אוהבת להשתתף בתחרויות, אבל
אני אוהבת לראות ספורט בטלוויזיה.

שאלו חבר בפיתה: אתה אוהב יום ספורט?
את אוהבת יום ספורט?

כתבו:

ביום ספורט אני רוצה להשתתף ב_____

ביום ספורט אני לא רוצה _____

- מחברת הקבוצה של נירה: שאלות בעל־פה: למה נירה אוהבת יום ספורט? באיזו תחרות היא משתתפת? איך דניאל יעזור לנירה? איך נירה תעזור לדניאל?
- מחברת הקבוצה של רותי: שאלות בעל־פה: למה רותי לא אוהבת יום ספורט? מה רותי אוהבת?
- שאלו חבר בכיתה: הותלמידים שואלים זה את זה ועונים.
- חולצת "אני": תרגיל הבעה אישית.

יום ספורט בבית ספר "אלון"

לאן צריך ללכת?

סמנו קו לפי הדוגמה:

לכו למגרש הקטן.

אם אתם רצים 60 מטר,

לכו למגרש הגדול.

אם אתם משתתפים בהתעמלות קרקע,

אם אתם משחקים "מחנים",

אם אתם קופצים לגובה,

אם אתם משחקים בדורסל,

לכו לאולם ההתעמלות.

- יום ספורט בבית ספר "אלון": המורה חוזר על המלים שנלמדו קודם ומקנה את המלים החדשות. המורה שואל שאלות על הציור במשפטים סתמיים: איפה מתעמלים? איפה משחקים במחנים? וכו'.
- לאן צריך ללכת? התלמידים מסתכלים בציור יום ספורט בבית ספר "אלון" ומותחים קווים לפי המידע שנמסר בציור.
- בכיתה אפשר לשאול שאלות דומות לגבי בית הספר של התלמידים, למשל: איפה משחקים כדורגל? איפה מתעמלים? וכו'. התשובות – לפי הקיים בבית הספר.

כתבו את המשפטים בתוך הציורים המתאימים:

כאשר אתה רץ, תלכו
מה שמורה לפתאומות
אמר לך.

✓ תזכור מה שהמורה להתעמלות אמר לך.

ותזרוק אותו לסל.

תשמרו על החוקים של המשחק!

ואת תעזרי לה בעמידת ידים.

עוד מעט היא תקפוץ!

היא תעזור לך בעמידת ראש.

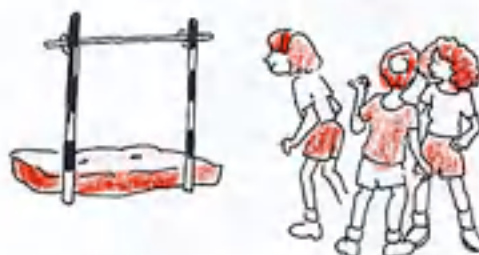
בנות, אני השופט היום.

תתפוס את הכדור,

עכשו התור של נירה.

- לפני פתרון התרגיל המורה מקנה את המלים החדשות חוק ותור, מתרגל בעלי-פה את המשפטים המופיעים בתרגיל ומוודא שהתלמידים יודעים את כל המלים. שימו לב: תזכור, תזרוק, תשמרו ותתפוס הן צורות בעתיד במשמעות של ציווי.
- כתבו את המשפטים: התלמידים כותבים את המשפטים בתוך הציורים המתאימים.
- המחזה: תלמידים מציגים את המשפטים. חבריהם מנחשים איזה משפט הוצג ואומרים אותו.

מי משתתף ביום הספורט?

תחרות ריצה	תחרות קפיצה לגובה	משחק בדורסל	משחק מחננים	התעמלות קרקע
תמי דניאל חנן	נירה יוסי	יוסי חנן דניאל רם	נירה תמי גליה	גליה

כתבו במחברת הקבוצה מה עושה כל ילד ביום הספורט:

דוגמה:

אני משתתף בתחרות

ריצה ואמשחק בדורסל

חנן

אני לא _____ בשום דבר.

רותי

אני _____

יוסי

אני _____

דניאל

אני משתתפת ב_____

נירה

אני _____

גליה

אני משתתף רק

ב_____

רם

אני _____

תמי

- מי משתתף ביום הספורט? התלמידים מסתכלים בטבלה, והמורה שואל: מי משתתף בתחרות ריצה? מי לא משתתף בתחרות ריצה? מי משחק במחננים? מי לא משחק בדורסל? וכו'.
- כתבו במחברת הקבוצה: התלמידים משלימים את המלים החסרות לפי טבלת המשתתפים בראש העמוד.
- להשתתף ב-: כדאי לתרגל את הפועל עם משלימים אחרים, למשל: אתה משתתף בטיול לחיפה? את משתתפת במסיבה? מי לא משתתף בשיעור?

זה לא צודק

גליה: חנן, מי ניצח במשחק הפדורסל?
 חנן: בית ספר "אָרזים" ניצח את בית הספר שלנו,
 אבל זה לא צודק.

גליה: מה קרה?

חנן: השופט הוציא את יוסי מהמשחק.

גליה: למה הוא הוציא את יוסי?

חנן: כי יוסי דחף את יובל, הילד הגבוה מבית ספר
 "אָרזים", ויובל נפל.

גליה: אז למה אתה אומר שזה לא צודק?

חנן: כי גם יובל דחף. יובל דחף את יוסי, אבל השופט
 לא הוציא אותו מהמשחק.

גליה: זה באמת לא צודק. אולי יהיה עוד משחק?

מי אני?

סמן ✓ ליד השמות המתאימים:

גליה	חנן	יוסי	יובל	שופט
				✓

הוצאתי ילד אחד מהמשחק.

דחפתי ילד מקבוצה אחרת במשחק.

סיפרתי לגליה מה קרה במשחק.

בית הספר שלי ניצח במשחק.

בית הספר שלי הפסיד במשחק.

אני חושב(ת) שזה לא צודק.

שאלתי מי ניצח במשחק.

• זה לא צודק: התלמידים קוראים את השיחה וממחזים אותה.

• מי אני?: התלמידים מסמנים ✓ ליד השם, שהמשפט מימין מתאים לו, לפי זה לא צודק. שימו לב: לפעמים יותר משם אחד מתאים למשפט. כדאי לבקש מהתלמידים לקרוא מהשיחה הוכחה לתשובתם. למשל: למשפט אני חושב(ת) שזה לא צודק מסמנים ✓ לגליה ולחנן. הוכחה – בשורות 3, 9, 12. • שאלות נוספות: יובל דחף את יוסי. השופט לא הוציא את יובל מהמשחק. זה צודק או לא? יוסי דחף את יוסי. השופט לא הוציא את יוסי. השופט הוציא את יוסי מהמשחק. זה צודק או לא? בית ספר "אלון" הפסיד. חנן חושב שזה לא צודק. מה אתם חושבים? השלם: אם יהיה עוד משחק, אולי בית ספר "אלון" _____

מחברת הקבוצה

גליה כותבת:

נירה הגיעה למקום הראשון בתחרות בקפיצה לגובה.
דניאל הגיע למקום השני בתחרות הריצה.
הבנות של בית ספר "אלון" הפסידו במחנכים.
הבנים של בית ספר "אלון" הפסידו בדורסל.
בסוף יום הספורט הילדים עמדו במגרש
וקיבלו תעודות. אנחנו צעקנו: "פיפק הי!"
לכבוד בית ספר "ארוזים" שניצח, ולכבוד
בית ספר "אלון" שהפסיד.

כתבו את השמות המתאימים בכל תעודה:

- מחברת הקבוצה: המורה מקנה את המלים החדשות: להפסיד, לצעוק, לכבוד ותעודה. שימו לב: עדיין לא נלמדה נטיית העבר בבניין הפעיל. לכן, יש ללמד את הפסידו והפסיד כצורות בפני עצמן.
- שאלות תוכן (בעל-פה): אילו בתי ספר השתתפו ביום הספורט? על מי מהילדים גליה כותבת? על אילו משחקים גליה כותבת?
- כתבו את השמות המתאימים: תרגיל בהבנת הנקרא על מחברת הקבוצה של גליה.

מחברת הקבוצה

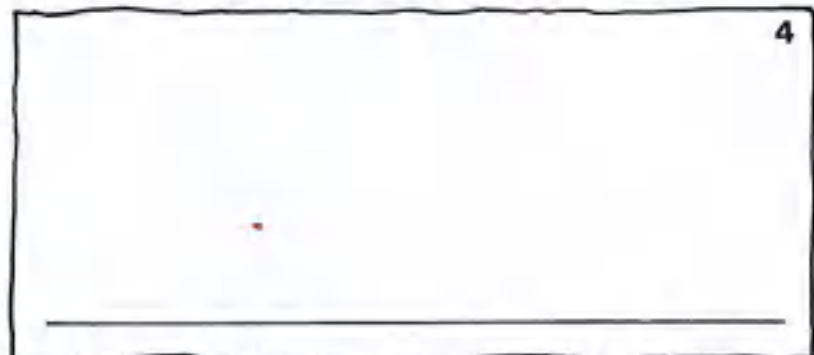
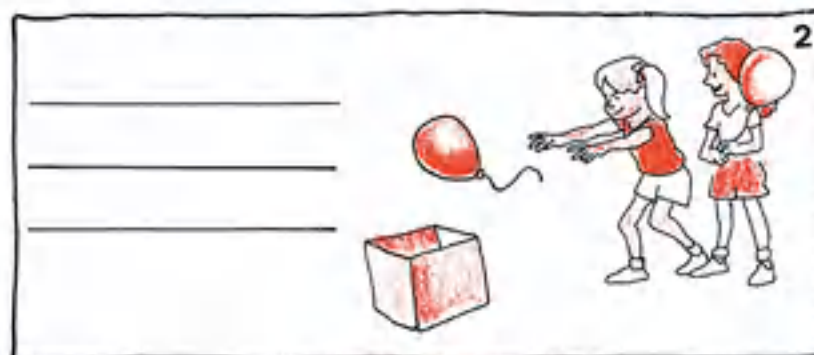
תמי כותבת:

ביום הספורט דיברתי עם רונית מבית ספר "אָרזים".
גם היא ספורטאית טובה. היא סיפרה לי על
יום ספורט היתולי בבית הספר שלה.
ביום ספורט היתולי עושים דברים מצחיקים:
לובשים שק וקופצים, רצים עם ספר על הראש,
זורקים בלונים לתוך קופסה. אולי גם אנחנו
נעשה יום ספורט היתולי בבית הספר שלנו?

יום ספורט היתולי

- כתבו בכל ציור מה עושים ביום ספורט היתולי:
- חשבו על רעיון אחר מה אפשר לעשות ביום ספורט היתולי, צירו בציור 4 וכתבו מתחת לציור.

- מחברת הקבוצה: המורה מקנה את המלים החדשות: היתולי ושק (אפשר להיעזר בציור למטה).
- יום ספורט היתולי: התלמידים משווים בין הכתוב בשיחה ובין הציורים ונותנים כותרת לכל ציור. במלבן הריק התלמידים יכולים לצייר רעיון נוסף לפעולה מצחיקה ביום ספורט היתולי ולתאר אותה בכתבה.

תור של ילדים

ראשון ראשונה	שני שניה	שלישי שלישית	רביעי רביעית	חמישי חמישית	שישי שישית
-----------------	-------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

אחרון
אחרונה

כתבו מי אומר:

דוגמה: רם : אני ראשון.

: אני רביעית.

: אני שלישי.

: אני חמישית.

: אני שניה.

: אני שישי.

: אני אחרון.

- כתבו מי אומר: התלמידים כותבים את שמות הילדים למי הציור ובודקים את עצמם מעבר לדף.
- תרגול בעל-פה: כמה תלמידים מסתדרים בשורה. תרגיל 1: התלמידים בשורה אומרים משפטים כמו בתרגיל. כלומר, כל תלמיד אומר על עצמו. למשל: תלמיד א': אני ראשון. תלמיד ב': אני שני. וכו'. תרגיל 2: האחרים אומרים על חבריהם: רינה ראשונה. משה שני. וכו'.

לַעֲמֹד

אֲנִי אֶעֱמֹד		אֲנִי אֶנְחֹנִי נֶעֱמָד	
אֶתְּהָ תַעֲמֹד	אֶתְּעִמְדִי	אֶתְּנָ תַעֲמֹד	אֶתְּנָ תַעֲמֹד
הוּא יַעֲמֹד	הִיא תַעֲמֹד	הֵם יַעֲמֹד	הֵן יַעֲמֹד

כָּתְבוּ אֶת הַמֶּלֶה הַחֲסֵרָה:

- אֶתְמוֹל עֲמַדְתָּ בְּתוֹר לְרוֹפֵא.
- עֲזַרְתִּי לְאִמָּא לְסַדֵּר אֶת הַחֶדֶר.
- מָחָר _____ בְּתוֹר לְאַחוֹת.
- עוֹד מַעֲט אֲנִי _____ לָהּ בְּמִטְבָּח.
- אֶתְמוֹל _____ מְאוּחָר.
- אֶתְמוֹל הוּא _____ בְּגִינָה.
- גַּם מָחָר נִחְזָר מְאוּחָר.
- מָחָר הוּא יַעֲבֹד בְּבֵית.

מִשְׁחָק

סֹף

חֲזַרְתִּי	תַּחֲשׁוּב	עֲמַדְתָּ	נֶעֱמָד	עֲבַדְנוּ
תַּעֲמִדִי	עֲבַדְתִּי	תַּחֲשָׁבוּ	חֲזַרְתֶּם	עָזַר
חֲזָרוּ	תַּחֲזָרוּ		תַּעֲזָרִי	נֶעֱבֹד
אֶעֱבֹד	יַעֲזֹר	חֲשָׁבָה	יַחֲזָרוּ	עֲמַדְנוּ
עֲבַדְתָּ	עֲזַרְתָּ	תַּעֲבֹד	חֲשַׁבְתֶּם	אֶחָזֵר

הַתְּחִלָּה

- **לַעֲמֹד**: נִטְוִית הַפּוֹעֵל בְּנִיין פֶּעַל בַּעֲתִיד, כְּאִשֶּׁר פִּי הַפּוֹעֵל גְּרוּנִית. אִפְשָׁר לְתַרְגֵּל גַּם בַּפְּעִלִים: **לַחֲזוֹר, לַחֲשׁוֹב, לַעֲבֹד, לַעֲזֹר.**
- **כָּתְבוּ אֶת הַמֶּלֶה הַחֲסֵרָה**: הַמּוֹרָה מְתַרְגֵּל בַּעֲלִימָה אֶת הַפְּעִלִים בַּעֲבֹר וּבַעֲתִיד בְּמִשְׁפָּטִים דּוּמִים לְמִשְׁפָּטִים שְׁבַתְרִגִּיל, וְאַחַר כֵּךְ הַתְּלַמִּידִים כּוֹתְבִים אֶת הַפּוֹעֵל הַחֲסֵר. שִׁימוּ לִב: לַפְּעָמִים הַפּוֹעֵל הַחֲסֵר הוּא בַּעֲבֹר, וּלְפַעְמִים — בַּעֲתִיד.
- **מִשְׁחָק**: (לְשִׁנִּים אוֹ לְשִׁלוּשָׁה תַלְמִידִים): מִתְחִילִים בִּיְהִתְחַלָּה. כָּל תַּלְמִיד מְטִיל מְטָבֶע. אִם הַמְּסַפֵּר כִּלְפֵי מַעֲלָה, מִתְקַדֵּמִים צֶדֶד אֶחָד. אִם הַצִּיּוֹר כִּלְפֵי מַעֲלָה, מִתְקַדֵּמִים 2 צִדִּים. מִכָּל צוּרַת פּוֹעֵל בַּעֲבֹר קוֹפְצִים קְדִימָה לְאוֹתוֹ פּוֹעֵל בַּעֲתִיד בְּאוֹתוֹ שֵׁם גּוֹף. לְמִשַּׁל: מִיַּעֲזָרְתָּ (אֶת) קוֹפְצִים לִיַּעֲזָרִי (אֶת). הָרִאשׁוֹן שֶׁמִּגִּיעַ לִיַּסוּף — מִנְצָח.

יחידה 10 – מדורה עם ההורים

המורה יקנה ויתרגל בעל־פה את אוצר המלים החדש ואת התבניות המופיעים בעמודי ההכנה (עמודים 148-149) ויחליט, לפי שיקול דעתו, אם יש להקנות ולתרגל מראש מרכיבים לשוניים נוספים, שאינם מתורגלים בדפים אלה.

סדר ההערות שלהלן הוא לפי סדר הופעת המרכיבים הלשוניים ברשימה שבמוד 147, ולא לפי סדר ההקניה בשיעורים.

שמות עצם

שמות העצם **בדיחה**, **בול** ו**ציפור** מוקנים בעזרת הציורים בעמוד 148. **אש**, **מדורה**, **ענף**, **קרשים** ו**ניירות** מופיעים בעמוד 149. ההגדרה המילונית של "מדורה" היא: ערמה של עצים בוערים. **ים** מופיע בעמוד 150.

פעלים

הפעלים **אוסף**, **בוחר**, **מביא**, ו**מדליק** מופיעים בטקסט הראשון ביחידה, בעמוד 149. **אוסף** מופיע כאן במשמעות של "אוסף עצים למדורה" ולא במובן של "אוסף בולים" או "מכין אוסף כלשהו". **מדליקים** **אש**, **מדורה**, **נרות**, **אור** וכו'. כדאי להסתפק בפועל אחד – **להדליק**, ולא להוסיף פעלים אחרים הקשורים באש.

הפועל **עובר**, במשמעות של "עובר דירה", מופיע בפעם הראשונה בעמוד 150. הפועל **מכין** מופיע לראשונה בעמוד 152, בהקשר של הכנת הצגה למסיבה של חנן. כדאי לתרגל את הפועל בהשלמות שונות כגון: **מכין שיעורים**, **אוכל**, **תכנית**, **מדורה** וכו'.

שמות תואר

בעמוד 149 יש ציור של **ענף יבש** ושל **ענף לא יבש**. בטקסט באותו עמוד הילדים מחפשים **מקום רחוק מבתים ומעצים**. כדאי לתרגל את הצירוף **רחוק מ...** **מבוגר** מופיע כשם תואר בעמוד 152 – **מישהו מבוגר**.

תבניות

1. נטיית הפעלים בבניין פיעל, גזרת השלמים בזמן עתיד, מוצגת בעמוד 148. כדאי להפנות את תשומת הלב של התלמידים לדמיון בצליל בין שם הפועל ובין הצורה בעתיד. **לְסַפֵּר** – **יְסַפֵּר**; הקידומת בפעלים בעתיד בבניין פיעל היא בשווה: **תְּסַפֵּר**, **יְסַפֵּרוּ** וכו'.

2. זיהוי פעלים בעתיד בבניינים שונים, בגזרות שונות. [נוסף על צורות העתיד בבניין פעל (אפעול) ובבניין פיעל שכבר נלמדו]. ביחידה זו מופיעים פעלים רבים בעתיד, בלי הקניית כל הנטייה שלהם.

הטקסט כתוב במשפטים סתמיים (גוף שלישי רבים) בעמוד 149. התלמידים נדרשים לקשר בין שם הפועל לפועל בהווה ולפועל בעתיד בגוף ראשון רבים: **להביא** – **מביאים** – **נביא**, **לבחור** – **בוחרים** – **נבחר**. התלמידים מזהים את הפועל ולא נדרשים ליצור אותו בכוחות עצמם. כאשר יש דמיון בצליל בין צורות העתיד ובין שם הפועל, כדאי להפנות את תשומת הלב של התלמידים לדמיון ולעודדם להיעזר בכך לזיהוי הפועל. למשל: **להביא** – **נביא**, **להדליק** – **נדליק**, **לשים** – **נשים**.

בהמשך היחידה מופיעות צורות של פעלים אלה בעתיד: **להיות**, **לנסוע**, **לגור**, **ללמוד**, **לעשות**, **להזמין**, **לאכול**, **להכין**, **לתת**, **להדביק**, **להרגיש**, **לבוא**, **ללכת**, **לשיר**, **להביא**, **לקרוא**, **ללמד**, **להציג**.

יש לעודד את התלמידים לזהות את הפעלים בכוחות עצמם, גם כאשר אין דמיון לשם הפועל. אפשר לשאול איזו מלה מזכיר הפועל החדש, ואפשר להיעזר בהקשר. למשל: **נאכל תפוחי אדמה** (עמוד 152). **החבורה תעשה לחנן מסיבה** (עמוד 153).

3. **מקווה ש...**, **פחד ש...** (משפטי מושא).

בעמוד 150 חנן כותב: **אני פוחד שלא יהיו לי שם חברים**. בספר הזיכרונות של ילדי החבורה (עמוד 154) כתוב, למשל: **אני מקווה שתרגיש טוב בחיפה**.

4. חזרה על משפטי תנאי בעתיד.

5. חזרה על משפטים סתמיים – גוף שלישי רבים.

האוצר הלשוני

שמות עצם	פעלים	שמות תואר	שונות
אש	אוסף (לְאָסוֹף)	יָבֵשׁ	בַּחוּץ
אָרֶץ	בוחר (לְבַחֵר)	מְבוּגָר	בְּנִי-דוֹד
בְּרִיחָה	דואג (לְדַאֹג)	רָחוֹק	בְּשָׁנָה הַבָּאָה
בול	מביא (לְהַבִּיאַ)		הַשָּׁנָה
הזמנה	מדליק (לְהַדְלִיק) [אש]		וְהִירוֹת
הצגה	מכין (לְהַכִּין)		זִכְרוֹן
חופש	מלמד (לְלַמֵּד)		לְבַד
חלון	מציג (לְהַצִּיג)		לְפָעַמִּים
ים	מקנה (לְקוֹוֹת)		מַצְבֵּירוֹחַ
מדורה	מתגעגע (לְהִתְגַּעֵגֵעַ)		סוּף
ממתקים	עובר (לְעֹבֵר) [דירה]		סֵפֶר זְכוֹנוֹת
נֵזֶר, נִירוֹת			פְּתָאוֹם
מפקד, מפקדת			
ענף			
ציפור			
קוצים			
קנשים			
שמירה			
תכנית			
תפוחי אדמה			

לשון ההוראות

בין... ובין...

הדביקו

טור

סדר

תבניות

1. בגן פועל, גזרת שלמים זמן עתיד.

2. זיהוי פעלים בעתיד (בבגנים שונים).

3. מקנה ש... / פוחד ש...

4. משפט תנאי בעתיד (תזרה).

5. סתמי — גוף שלישי רבים (תזרה).

לספר

אנחנו נספר

אתם תספרו אתן תספרו
הם יספרו הן יספרו

אני אספר

אתה תספר את תספרי
הוא יספר היא תספר

מה נעשה בחופש הגדול?

כתבו את המלים החסרות לפי הדוגמה:

ציפור

אתם _____ תשחקו
(לשחק)

היא _____ בציפורים שלה.
(לטפל)

אתה _____ ציורים יפים.
(לצייר)

הם _____ במקומות יפים בארץ.
(לטייל)

הוא _____ בגיטרה.
(לנגן)

אני _____ את הבולים שלי.
(לסדר)

את _____ את הדוד בחיפה.
(לבקר)

אנחנו _____ לכם בדיחות.
(לספר)

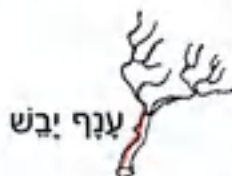

בול

זאת בדיחה מצחיקה!
ח...ח...ח...

- לספר (נטיית העתיד): כדאי לתרגל את הנטייה גם במשפטים. למשל: הוא יספר מה קרה. תספרו לי על הטיול.
- מה נעשה בחופש הגדול?: התרגיל שוסק בנושא יבילוי בשעות הפנאי. ראשית, כדאי להבהיר את המושג החופש הגדול. התלמידים כותבים את המלים החסרות בגוף המתאים לפי שם המועל שבסוגריים. אחר כך כל תלמיד בוחר משפט אחד שמוצא תן בעיניו ואומר מה הוא יעשה בחופש הגדול.
- תרגול בעל-פה בעזרת המרות: המורה ואחרי תלמיד: אטייל בחיפה. המורה: בתל-אביב. תלמיד: אטייל בתל-אביב. המורה: באשדוד. וכי. ובגוף שני: תטפל בחתול / בצב / בכלב / בתוכי / בציפור. תסדרי את החדר / את השולחן / את התיק / את הארון / את הבולים וכי.

אני מדליק אש

איך עושים מדורה?

מחפשים מקום רחוק מבתים ומעצים.
בוחרים מקום בלי קוצים.
אוספים קרשים וענפים יבשים
ומביאים אותם למקום של המדורה.
שמים אבנים גדולות מסביב לקרשים.
שמים נירות בין הקרשים
ומדליקים את המדורה.
שומרים על האש כל הזמן.

קראו את איך עושים מדורה.
הסתכלו בטבלה וכתבו איך אנחנו נעשה מדורה?

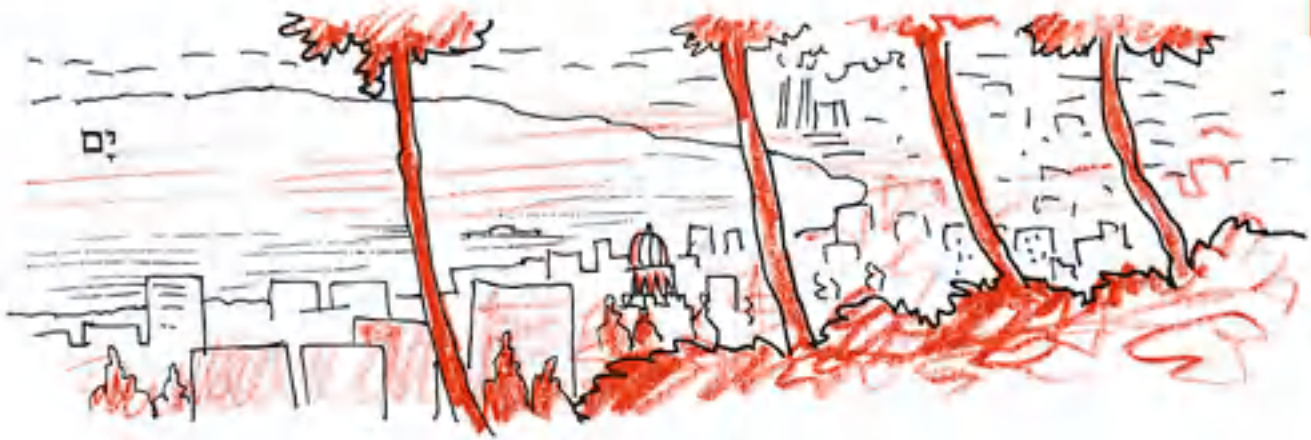
נחפש מקום רחוק מבתים ומעצים.

לְאָסוֹף	—	אוֹסְפִים	—	נֶאֱסוֹף
לְהִבִּיאַ	—	מְבִיאִים	—	נְבִיא
לְהַדְלִיק	—	מְדַלִּיקִים	—	נִדְלִיק
לְחַפֵּשׁ	—	מְחַפְּשִׁים	—	נִחְפֵּשׁ
לְשִׁים	—	שָׁמִים	—	נָשִׁים
לְבַחֵר	—	בוֹחֲרִים	—	נִבְחָר
לְשַׁמֵּר	—	שׁוֹמְרִים	—	נִשְׁמָר

שאלו חברים בביתה: הייתם פעם במדורה של ל"ג בעומר? מה עשיתם?

- איך עושים מדורה?: המורה מקנה את המלים החדשות בעזרת הצירים. את הצירוף רחוק מ... כדאי לחקנות בהמחשה. אפשר לשאול שאלות נוספות: כדאי לעשות מדורה? מה מביאים למקום של המדורה? למה שמים אבנים גדולות מסביב לקרשים? (התשובות לא נמצאות בטקסט).
- כתבו: איך נעשה מדורה?: בעזרת הטבלה הופכים את המשפטים הסתמיים שבראש העמוד לעתיד, גוף ראשון רבים.
- שאלו חברים בביתה: כדאי לברר תחילה אם המושג ל"ג בעומר ידוע. בתשובותיהם ישתמשו התלמידים באוצר המלים שבקטע ויוסיפו מלים אחרות שהם מכירים.

לפעמים אני עצוב ולפעמים אני שמח

מחברת הקבוצה

חנן פותב:

אבא שלי קיבל עבודה חדשה בחיפה,
ואנחנו צריכים לעבור דירה.

לפעמים אני עצוב, כי אני לא רוצה ללמוד
בבית ספר חדש, ואני פוחד שלא יהיו לי שם
חברים כמו החברים שלי בחבורת המצוינים.

לפעמים אני שמח, כי בחיפה יש ים,

ואני אסע הרבה פעמים לים. אני

אגור על יד בן דודי נועם, ואני אשחק אתו כל יום.

סמנו קו כמו בדוגמה:

- **לפעמים אני עצוב וכו' :** המורה מקנה את המלים החדשות : **לעבור** (במובן של "לעבור דירה") ו**ים**. כמו כן יש לחסביר את המשפט : **לא יהיו לי חברים**, במקביל למשפט בהווה : **אין לי חברים**.
- **שאלות תוכן בעל-פה :** מי עובר דירה? או : מי זה "אנחנו" (שורה 2)? **לאן הם עוברים? למה הם עוברים? מה יש בחיפה (ואין בירושלים)? עם מי חנן חושב שהוא ישחק כל יום?**
- **סמנו קו :** התלמידים מסמנים קו בין הפועל בהווה ובין הפועל בעתיד. אפשר לעסוק בתרגיל זה כחכנה לקריאת מחברת הקבוצה. התרגיל מכין גם את השימוש בעתיד, שמופיע בתרגיל משפטי התנאי בעמוד 151.

1. קראו את לפעמים אני עצוב ולפעמים אני שמח.

2. השלימו את המשפטים לפי הדוגמה.

3. סמנו קו מכל משפט אל או אל .

• אם אעבור דירה, אני אולל בבית ספר חדש.

• אם אעבור דירה,

• אם אעבור דירה,

• אם אעבור דירה,

• אם אעבור דירה,

עברתי דירה (אני בארץ אחרת / בעיר אחרת / במקום אחר...)

סמנו והשלימו את המשפטים לפי הדוגמה:

עברתי דירה ולפעמים אני שמח כי אני אוהב את חברות המצוינים.

עברתי דירה ולפעמים אני עצוב כי אני חושב על חברים מהפוכב שלי.

עברתי דירה ולפעמים אני שמח כי עצוב

עברתי דירה ולפעמים אני שמח כי שמחה

עברתי דירה ולפעמים אני _____ כי _____

• השלימו את המשפטים: התלמידים משלימים את המשפטים בעתיד, לפי מחברת הקבוצה של חנן בעמוד 150, ומותחים קו לפרצוף השמח של חנן או לפרצוף העצוב של חנן, לפי תוכן המשפט.

• עברתי דירה: התלמידים קוראים את הדוגמה של רובו ואחר כך משלימים לפי רצונם.

חנן עובר דירה

גליה: את יודעת שחנן לא ילמד אתנו בשנה הבאה?

נירה: למה?

דניאל: הוא לא יגור בירושלים. הוא סיפר לנו שהם עוברים דירה.

נירה: איפה הוא יגור?

דניאל: בחיפה.

נירה: כל כך רחוק? חבל שהוא לא יהיה אתנו בחבורת המצוינים.

גליה: צריך לעשות לו מסיבה, לפני שהוא עובר דירה.

דניאל: חנן אוהב מדורות. בואו נעשה מסיבה בחוץ עם מדורה.

גליה: זה רעיון, אבל אסור לנו להדליק אש לבד. מישוהו מבוגר צריך

להיות אתנו.

נירה: אז בואו נזמין גם את ההורים.

גליה: יופי. ומה נעשה במדורה?

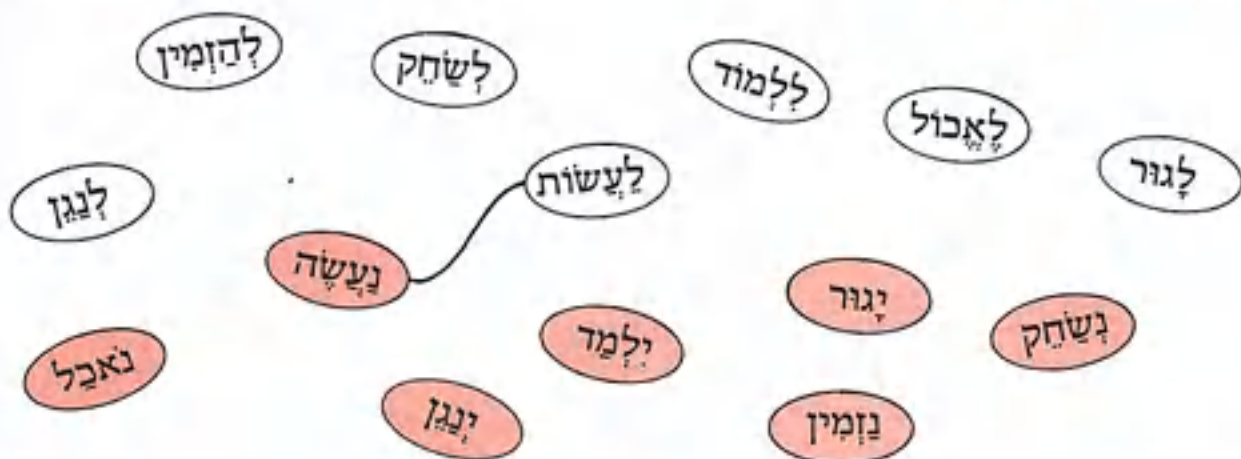
דניאל: נאכל תפוחי אדמה ונשחק. יוסי ואני יכולים להכין הצגה.

נירה: ואבא שלי ינגן בגיטרה.

גליה: זה יהיה נהדר.

סמנו קו כמו בדוגמה:

- חנן עובר דירה: המורה מקנה את המלים החדשות: מבוגר ולהכין הצגה. אפשר להשתמש בתרגיל סמנו קו, כדי להכין את צורות הפעלים בעתיד לפני קריאת השיחה חנן עובר דירה. לאחר הקריאה התלמידים יכולים להמחיש את השיחה.
- סמנו קו: התלמידים מסמנים קו בין שם הפועל ובין הפועל בעתיד.

מה נכון? קראו את חנן עובר דירה, וסמנו מה נכון לפי הדוגמה:

דוגמה: חנן לא ילמד עם החבורה בשנה הבאה.
השנה.

• חנן יגור > בירושלים.
בחיפה.

• החבורה תעשה לחנן מסיבה > בבית.
בחוץ.

• הילדים יזמינו למסיבה > את ההורים.
את המורה.

• אסור לילדים להדליק אש > לבד.
עם ההורים.

שאלו חבר בפיתה על חנן עובר דירה: !?

מי יבין הצגה? למה הילדים יעשו מדורה?
מי ינגן בגיטרה? למה הילדים יזמינו את ההורים למדורה?

- מה נכון? התלמידים מסמנים באליפסה את החשמה הנכונה לפי השיחה חנן עובר דירה בעמוד 152.
- שאלו חבר בכיתה: תרגיל בחבנת הנקרא. התלמידים שואלים זה את זה שאלות על השיחה חנן עובר דירה בעמוד 152.
- קומיקס – טתנה לחנן: התלמידים קוראים את הקומיקס.
- שאלות תוכן בעל-פה: מה ייתנו הילדים לחנן? מה כל ילד צריך לעשות? מה רובו ייתן לחנן?

לסנן הנקרה,
אני מקווה שתרגיש טוב בחיפה. אולי תהיה
לה חבורה כמו חבורת המצוינים.

שלך
רותי

חבל שאתה עובר דירה. אני מקווה
שתחזור לירושלים.
אני כבר מתגעגעת!
גלית

חנן, אתה לא צריך לדאוג!
יהיו לך חברים בחיפה,
וגם אנחנו נהיה תמיד חברים שלך.
דניאל
אתה חושב שבחיפה יודעים לשחק פדורגל?

על החלון ישבתי
וזיכרון לסנן כתבתי.
פתאום נפל העיפרון
וזהו סוף הזיכרון.
יוסי

- התלמידים קוראים מה כל ילד כתב וכותבים זיכרון משל עצמם בעמוד 155.
- שאלות הבנה בעל-פה: מי כבר מתגעגעת לחנן? מי יכתוב לחנן מכתבים? מי מזמין את חנן לבוא לירושלים בחופש הגדול? מי כתב לחנן זיכרון מצחיק? מי כתב את הזיכרון הכי יפה?

אני אכתוב לך הרבה מכתבים על
החבורה. תכתוב לי על הביתה
החדשה שלך, על חטיפה ועל הים.
שלך

נירה

אני מקווה שיהיו לך הרבה חברים חדשים
בחטיפה, אבל תזכור גם את החברים שלך
מחבורת המצוינים.

בידידות
רם

תבוא לירושלים בחופש הגדול, ואנחנו
נבוא לחטיפה.

להתראות
תמי

הדביקו תמונה שלכם בספר הזכרונות
וכתבו משהו לחנן:

אני נותן לך את התמונה
הכי גדולה שלי.
רובו

מסיבה עם הורים

מחברת הקבוצה

גליה כותבת:

אני אוהבת מסיבות עם הורים. באשר ההורים באים למסיבה, יש תמיד תכנית מעניינת, ויש הרבה ממתקים. כל הילדים מתנהגים יפה, ולא צריך ללכת הביתה מוקדם, כי גם ההורים רוצים להיות במסיבה.

מחברת הקבוצה

רותי כותבת:

חבל שאנחנו צריכים להזמין את ההורים למדורה. אני אוהבת מסיבות בלי הורים. באשר ההורים באים למסיבה, אנחנו לא יכולים לעשות מה שאנחנו רוצים, ואנחנו צריכים להתנהג יפה.

קראו את מסיבה עם הורים, סמנו ✓ וכתבו מה אתם חושבים.

אני < חושב / חושבת > כמו גליה, כי _____

אני < חושב / חושבת > כמו רותי, כי _____

אני תמיד אוהב מסיבות, עם הורים ובלי הורים!

- מסיבה עם ההורים: שאלות תוכן בעל-פה: למה גליה אוהבת מסיבות עם הורים? למה רותי אוהבת מסיבות בלי הורים?
- בעד ונגד: כדאי לשוחח עם התלמידים על הנשא: כדאי או לא כדאי לעשות מסיבה עם ההורים? התלמידים יביעו את דעתם בעד ונגד.
- חולצת "אני": תלמידים בוחרים בגליה או ברותי ומביעים את דעתם בכתיבה.

הזמנה להורים

אנחנו מזמינים אתכם למסיבה לכבוד חג
ביום רביעי, בשעה שש אחרי הצהריים.
המסיבה תהיה בחוץ, על יד מדורה, במגרש
ברחוב הדסים.

בבקשה להביא: 1. פנס

2. תפוחי-אדמה

3. שמיקה

4. מצב-רוח טוב

להתראות

חבורת המצוינים

השלימו את המלים החסרות בשיחה
בין נירה ובין אמא שלה:

אמא: נירה, תבואי אתנו למסיבה לכבוד _____ ?

נירה: לא, אמא. בשעה _____ אני צריכה ללכת עם חבורת

המצוינים _____ . את ואבא תבואו בשעה _____

למגרש ברחוב _____ . תזכרו בבקשה להביא _____

- הזמנה להורים ומתק לחבורת המצוינים: המורה מקנה את המלים החדשות: בחוץ, תפוחי אדמה, שמיקה ומצב רוח בדרך של המחשה. אחר כך התלמידים קוראים את הקטעים.
 - השלימו את המלים וכו': תרגיל בהבנת הנקרא. התלמידים משלימים את המלים החסרות על פי הזמנה להורים ועל פי המתק לחבורת המצוינים.
- שימו לב: כדי להשלים את התרגיל התלמידים צריכים לחבין מה קורה בשעה 4:00 ומה קורה בשעה 6:00.

התכנית למסיבה על יד המדורה

תמי: אנחנו צריכות לחשוב על התכנית למסיבה של חנו.
 גליה: אולי נכתוב שיר מצחיק על חנו?
 תמי: נספר על דברים מצחיקים שהוא עשה. את זוכרת שהוא שם
 לטאה בקלמר של דניאל?
 גליה: כן, ודניאל היה "ברוגז" אתו. יוסי יעזור לנו לכתוב את השיר.
 תמי: דניאל אמר שהוא יוסי יכינו הצגה.
 גליה: יופי. ומה עוד נעשה?
 תמי: אני יכולה ללמד את פולם ריקוד חדש. רם יכול לספר בדיחות,
 ואפשר גם לשחק במשחקים.
 גליה: תהיה לנו גם מוסיקה?
 תמי: כן, אבא של נירה ינגן, ואנחנו נשיר אתו.
 גליה: ומתי ניתן לחנו את המתנה?
 גליה: בסוף המסיבה, אחרי שנאכל תפוחי אדמה וממתקים,
 ניתן לחנו את ספר הזכרונות.

- **התכנית למסיבה על יד המדורה:** התלמידים קוראים את השיחה. אחר כך אפשר לחלק לתלמידים תפקידים: **תמי**, **גליה**, **יוסי**, **רם**, **דניאל**, **אבא של נירה**, **חנו**, **רותי** ו**הורים אחרים**. כל ילד או אב שמוזכר בשיחה אומר משפט על תפקידו במסיבה (משתמשים ב**יכול/יכולה**). למשל: **אני יוסי יכולים להכין הצגה**. אפשר לומר משפטים אלה גם בגוף ראשון עתיד: **אני יוסי נכין הצגה**.
- **קומיקס:** אפשר לחמחזי את תמי שנותנת פקודות לכולם.

מה קודם ומה אחר כך בתכנית?

קראו את התכנית למסיבה על יד המדורה.

א. סמנו קו כמו בדוגמה.

ב. חשבו על הסדר של הדברים בתכנית.

ג. כתבו מספרים בכל ☐ לפי הסדר שאתם בוחרים.

שיר מצחיק על חנו.	☐ אבא של נירה ינגן
ממתקים ותפוחי אדמה.	☐ רם יספר
בגיטרה.	☐ יוסי, תמי וגליה יקראו
בדיחות.	☐ הילדים וההורים יאכלו
ספר זכרונות.	☐ תמי תלמד
הצגה.	☐ הילדים יתנו לחנו
במשחקים.	☐ יוסי ודניאל יציגו
ריקוד חדש.	☐ הילדים ישחקו

עשייתם מסיבה בפיתה או בפית?

כתבו את התכנית של המסיבה:

- מה קודם וכו': תרגיל בהבנת הנקרא על השיחה התכנית למסיבה על יד המדורה בעמוד 158. התלמידים מסמנים קו בין חלקי המשפט המתאימים, ואחר כך ממספרים את המשפטים לפי הסדר שהם בחרו לפעולות במסיבה. אחרי שכל ילד מסמן את הסדר שקבע, אפשר לערוך הצבעה ולהחליט על סדר הפעולות שרוב הכיתה מציעה.
- חולצת "אני": התלמידים כותבים תכנית של מסיבה שהשתתפו בה או מסיבה שערכו.

המסיבה על יד המדורה

כתבו את המשפטים החסרים
במקומות המתאימים.

זהירות, יש רוח חזקה.

אני מתרגש, כי עוד מעט

יוסי,

יופי של מסיבה!

אני הולך להביא עוד קרשים.

- השיר שלך על חנוּ היה מצחיק.
- אני אגיד "שלום" לחברת המצאנים.
- לאן אתה הולך?
- תשמור על האש!

• **ציור המסיבה על יד המדורה:** התלמידים כותבים בתוך בלוני הדיבור את המשפטים המתאימים לציור. בכל עמוד כתובים בצד המשפטים המתאימים לו.

• **המחזה:** התלמידים ממחיזים את המסיבה לפי הציור. כל אחד מהמשתתפים יכול לחוסיף משפטים משל עצמו.

אתה אבא של חנן?
שמעתי שאתם תגורו בחיפה.

מתי תלמדי אותנו את הריקוד החדש?

אבא, איפה הגיטרה?

אל תעמדו קרוב למדורה!

- גליה אמרה שג'ורקוד אחרי האוכל.
- מתי תנגן לנו?
- צריך לשים בתוף האש עוד תפוחי אדמה.
- כן. קיבלתי עבודה בחיפה.

משחק

א 😊

ההורים	האחות	השחקנים
הלטאה	הספורטאי	הילדה
התלמידים	השכנים	הכלב

ב 😊

ניצחו	איבדה	ישמור
נשרו	ילמדו	בורחת
מנקים	משתתף	תטפל

ג 😊

על הבית	בתחרות	את החצר
את הטבעת	במשחק	בביתה
מהילד	במסיבה	באישה

האחות תטפל באישה.

הספורטאי משתתף בתחרות.

השחקנים ניצחו במשחק.

ההורים שרו במסיבה.

הכלב ישמור על הבית.

התלמידים ילמדו בביתה.

הילדה איבדה את הטבעת.

השכנים מנקים את החצר.

הלטאה בורחת מהילד.

• **בינונו (בשלוש קבוצות):** קבוצה א' בעלת לוח א', קבוצה ב' בעלת לוח ב', וקבוצה ג' בעלת לוח ג'. הכרוז קורא את המשפטים בלי לראות את הלוחות. כל תלמיד מקשיב למשפטים ומסמן בלוח שלו את המלה מתוך המשפט שהכרוז קרא. הקבוצה המסמנת ראשונה 3 משבצות ברצף (במאונך, במאוזן או באלכסון) – היא המנצחת.

מה אין כאן?

לָקוּם	לָבוֹא	לָשִׁיר	לָגוּר
קָמְתִי אֲנִי _____ אָקוּם	אֲתֶם בָּאִים תָּבוֹאוּ	אֲנִי _____ אֲנִי שָׂרִים נָשִׁיר	גָּר הוּא גָּר _____
לִפְגּוֹשׁ	לִכְתּוֹב	לִרְקוֹד	לִעֲבֹד
פָּגַשׁוּ הֵן פּוֹגְשׁוֹת _____	אֶתָּה כּוֹתֵב תִּכְתֹּב	רָקְדְנוּ אֲנִי _____ נִרְקֹד	עֲבַדְתָּ אֶת עוֹבְדֵת _____
לִקְבֹּל	לִסְפֹּר	לִשְׁחֹק	לִחְפֹּשׁ
קִיבַלְתִּי אֲנִי מִקְבֵּל _____	סִיפָּרָה הִיא _____ תִּסְפֹּר	הֵם מְשַׁחֲקִים יִשְׁחָקוּ	חִפְּשֹׁתָן אֶתֵּן מִחְפָּשׁוֹת _____

משחק

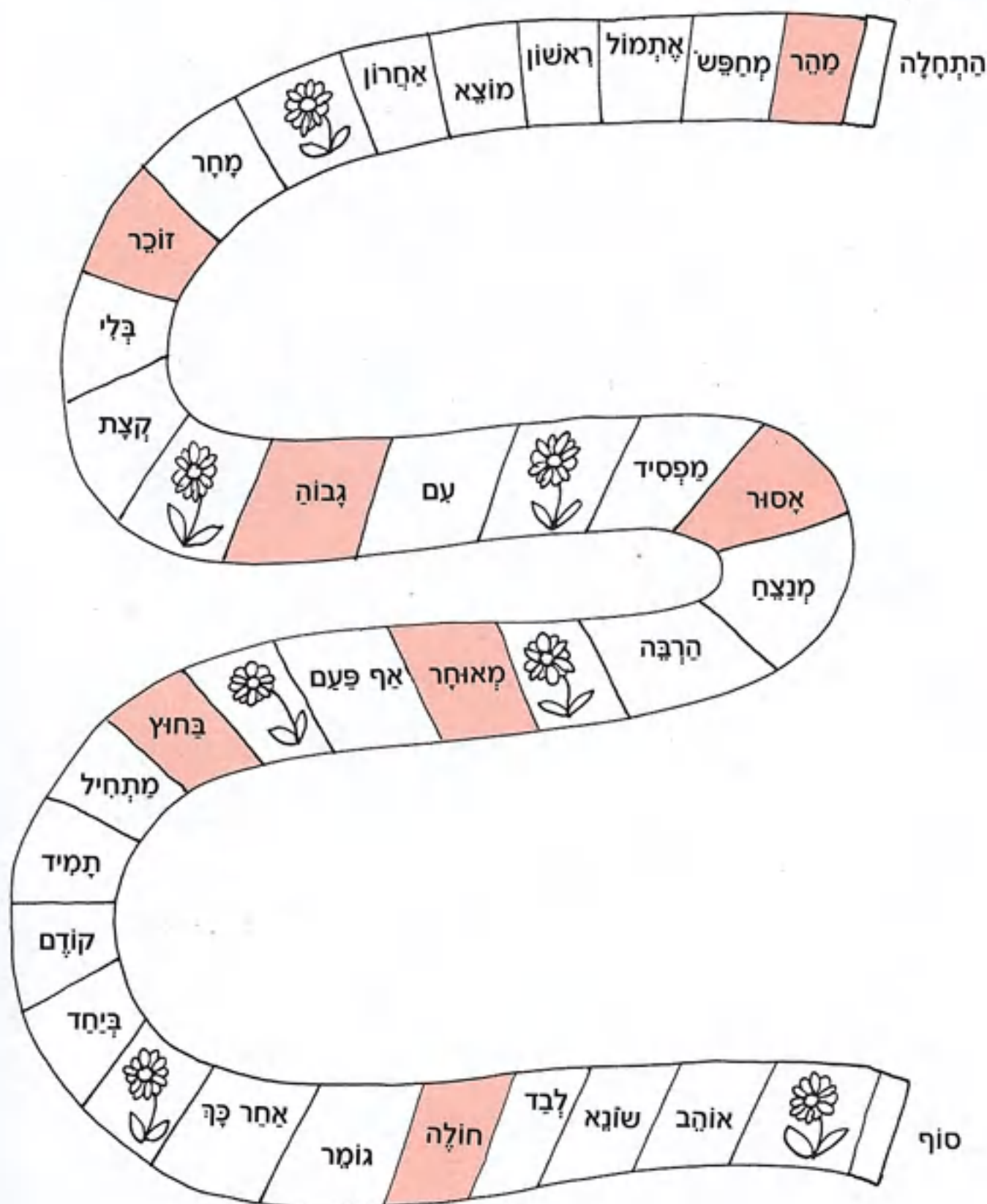

לָקוּם	לָקוּם	לָקוּם
קָמְתִי אֲנִי קָם <u>אֲקָם</u>	<u>קָמְתִי</u> אֲנִי קָם אָקוּם	קָמְתִי אֲנִי <u>קָם</u> אָקוּם

• מה אין כאן? : התלמידים משלימים את כל הפעלים החסרים.

• משחק שלישיות (ל-3 עד 5 משתתפים): מכינים 36 קלפים ל-12 שלישיות. בכל קלף כותבים פועל אחד בצבע, כמו בדוגמה שבתחתית העמוד (לקום). מערבבים את הקלפים, כל תלמיד מקבל 3 קלפים, והשאר הפוכים בערמה (קופה). כל משתתף בוחר בתורו משתתף אחר ושואל אותו על שם השלישייה: יש לך "לקום"? אם כן, הוא ממשיך ושואל על הפרט החסר לו להשלמת השלישייה. למשל: יש לך "קמתי"? (הקלף שבו קמתי בצבע). אם כן, הוא מקבל את הקלף וממשיך לשאול. אם לא, הוא לוקח קלף מן הקופה, ותלמיד אחר מתחיל לשאול. מי שאוסף הכי הרבה שלישיות – מנצח.

משחק

• **משחק ההפכים: שימו לב:** לכל מלה במשבצת לבנה יש בת זוג, שהיא ההפך שלה. למלים במשבצות הצבועות אין בעות זוג, כיוון שהן לא נלמדו ביחידות 1-10. לכל תלמיד יש חייל (מחק או כל חפץ קטן). מעמידים את החיילים בנקודת ההתחלה ומתקדמים לפי התור לאחר הטלת מטבע. אם המטבע נופל והמספר כלפי מעלה – מתקדמים צעד אחד; אם הציוור כלפי מעלה – מתקדמים 3 צעדים. כל תלמיד קורא בקול את המלה הכתובה במשבצת, שהגיע אליה, וקופץ לבת זוגה (ההפך). למשל: מחפש – מוצא, אתמול – מחר, תלמיד שהגיע למשבצת צבועה ויודע לומר את ההפך שלה, קופץ לפרח הקרוב. אם אינו יודע, הוא מחכה לתור הבא. הראשון שהגיע לסוף – הוא המנצח.